

Stemmen in een Willekeurig Stemlokaal

Evaluatie van het experiment tijdens de Europese verkiezingen 2009

Bijlagen

Voor: Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Door: Gaby Vullings
Research Manager

Datum: 26 augustus 2009

Project: 90552



Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Copyright:

© Synovate BV. Alle rechten voorbehouden.
De concepten en ideeën die u in dit document worden aangeboden zijn intellectueel eigendom van Synovate. Deze zijn strikt vertrouwelijk van aard en worden u aangeboden met dien verstande dat zij door u strikt vertrouwelijk behandeld dienen te worden en dat van de hiervoor genoemde concepten en ideeën geen gebruik zal worden gemaakt. Bij het aanleveren van dit document aanvaardt of veronderstelt Synovate geen verantwoordelijkheid voor enig ander doeleinde of tegenover enig andere persoon aan wie dit rapport wordt getoond of die het eventueel in handen krijgt, behalve in het geval waar dit uitdrukkelijk is overeengekomen door middel van onze voorafgaande schriftelijke toestemming.

BIJLAGE 1

Onderzoeksverantwoording

Bijlage 1: De onderzoeksverantwoording

In deze bijlage beschrijven we per onderzoeksgroep de opzet van de datacollectie.

1.1 Kiesgerechtigden

De kiesgerechtigden zijn door middel van een online vragenlijst ondervraagd. De steekproef is getrokken uit het Online Interview Panel van Synovate. Dit is een panel van circa 88.000 Nederlanders. De panelleden zijn via verschillende kanalen geworven (telefonisch, online, face to face) waardoor het goed mogelijk is om een representatieve steekproef van alle Nederlanders samen te stellen.

We hebben alleen kiesgerechtigden uitgenodigd die woonachtig zijn in één van de 353 gemeenten waar stemmen in een willekeurig stemlokaal mogelijk is. De datacollectie vond plaats van 5 tot en met 25 juni 2009. In totaal hebben 987 kiesgerechtigden de vragenlijst ingevuld.

De resultaten zijn representatief voor alle inwoners van de 353 gemeenten waar stemmen in een willekeurig stemlokaal mogelijk was. Om de representativiteit te waarborgen hebben we de volgende maatregelen genomen:

- We hebben al bij het trekken van de steekproef rekening gehouden met geslacht, leeftijd en opleiding. De steekproef ziet er wat deze kenmerken betreft hetzelfde uit als de totale bevolking van de 353 gemeenten.
- Daarnaast hebben we rekening gehouden met het internetgebruik. Dit om te voorkomen dat alleen frequente internetgebruikers de vragenlijst invullen. We weten van al onze panelleden hoe veel ze gebruik maken van het internet. Bij de steekproeftrekking hebben we erop toegezien dat er ook voldoende mensen vertegenwoordigd zijn die weinig gebruik van het internet maken. Daarnaast hebben we de vragenlijst relatief lang open laten staan (20 dagen), zodat ook de mensen die niet dagelijks hun mail bekijken de kans krijgen de vragenlijst in te vullen.
- Ten slotte hebben we na de datacollectie een weging toegepast. Door te wegen worden de resultaten zo gecorrigeerd dat ze representatief zijn voor alle inwoners van de 353 gemeenten. De mening van iemand uit een groep die ondervraagd is, telt na de weging als het ware zwaarder mee dan de mening van iemand uit een groep die oververtegenwoordigd is.

We hebben de resultaten gewogen naar de volgende kenmerken:

- Geslacht
- Leeftijd
- Opleiding
- Internetgebruik
- Opkomst (wel/niet gaan stemmen)

Door deze maatregelen kunnen de resultaten als representatief worden beschouwd. Met één kanttekening: de mensen die geheel geen gebruik maken van het internet zijn niet vertegenwoordigd. Dit hoeft echter niet te betekenen dat de resultaten anders zouden zijn als ze wel vertegenwoordigd waren. Bij de voorgaande evaluaties hebben we de mensen die weinig tot geen gebruik maken van het internet telefonisch ondervraagd (de zogenaamde mixed mode onderzoeksmethode). We hebben toen geen grote verschillen gezien tussen de mensen die telefonisch en de mensen die online zijn ondervraagd met betrekking tot hun mening over stemmen in een willekeurig stemlokaal. Deze keer heeft het ministerie ons gevraagd het onderzoek te beperken tot uitsluitend online onderzoek.

De respons was 18 procent. Van alle mensen aan wie we een uitnodiging hebben verstuurd, heeft 18 procent de vragenlijst geheel afgerond. De respons bij online panelonderzoek zegt echter niet zo veel. Het betreft immers al een selectie van Nederlanders die hebben aangegeven deel te willen nemen aan online onderzoek. Wanneer alleen zeer actieve panelleden worden uitgenodigd, is de respons hoog. Maar dit gaat ten koste van de representativiteit. Belangrijker dan de respons is het steekproefdesign (zie hiervoor). Zo hebben we ook de panelleden uitgenodigd die minder frequent gebruik maken van het internet. Niet verrassend, is de respons onder deze groep lager dan onder de frequente internetgebruikers. In het steekproefdesign hebben we rekening gehouden met geslacht, leeftijd, opleiding en internetgebruik.

De wegefficiency is 60 procent. Dit is een redelijk goede waarde. De wegefficiency geeft aan hoe sterk er gecorrigeerd is. Hoe hoger, hoe minder er gecorrigeerd is. De wegefficiency bij dit onderzoek zou hoger zijn geweest als we niet gewogen zouden hebben naar opkomst. De respons onder stemmers ligt namelijk hoger dan onder niet-stemmers. Stemmers zijn meer geneigd deel te nemen aan onderzoek dan niet-

stemmers. Dit is een bekend gegeven bij online panelonderzoek. Bij dit onderzoek wordt de trend echter nog versterkt, omdat de vragen ook over de verkiezingen gaan. Overigens hebben we in de uitnodiging wel benadrukt dat het onderzoek ook bedoeld is voor mensen die níet zijn gaan stemmen.

Hoewel het de weegefficiency wat drukt (en daardoor de resultaten wat minder betrouwbaar maakt) is het toch belangrijk om te wegen naar opkomst. Stemmers en niet-stemmers verschillen namelijk in hun kennis en ervaringen met betrekking tot stemmen in een willekeurig stemlokaal. Om uitspraken te kunnen doen over *alle* kiesgerechtigden is het daarom van belang dat de verhouding van stemmers en niet-stemmers overeenkomt met de werkelijke populatie. In de rapportage staat overigens steeds vermeld wanneer we verschillen hebben waargenomen tussen stemmers en niet-stemmers.

Bij steekproefonderzoek gelden betrouwbaarheidsmarges. Over het algemeen geldt: hoe hoger het steekproefaantal, hoe betrouwbaarder de resultaten. In dit onderzoek hebben we 987 mensen ondervraagd. De marges bij 1.000 mensen, bij een betrouwbaarheidsniveau van 95 procent, zijn als volgt:

Percentage	2	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50
	98	95	90	85	80	75	70	65	60	55	50
Marge	0.9	1.4	1.9	2.2	2.5	2.7	2.8	3.0	3.0	3.1	3.1

De marge is afhankelijk van het gevonden percentage. Ter illustratie: wanneer uit het onderzoek blijkt dat 20 procent van de ondervraagden het eens is met een stelling, is de marge 2.5. Dit betekent dat we voor 95 procent zeker weten dat de eigenlijke waarde tussen de 17.5% en 22.5% ligt. Vinden we in het onderzoek een percentage van 60 procent, dan is de marge 3.0. Hadden we iedereen uit de populatie ondervraagd, dan zouden we voor 95 procent zeker een percentage hebben gevonden dat tussen de 57% en de 63% ligt.

1.2 Gemeenten

Alle gemeenten (waar het mogelijk was om in een willekeurig stemlokaal te stemmen) zijn uitgenodigd voor het onderzoek. Voorafgaand aan de verkiezingen hebben we per e-mail een vooraankondiging gestuurd naar de contactpersonen. De e-mailadressen hebben we via het ministerie verkregen. De vooraankondiging bevatte de vragenlijst, zodat de gemeenten van tevoren wisten welke gegevens we van ze nodig hadden. Gemeenten konden kiezen: ofwel ze vulden de evaluatievragenlijst online in (via een link die we 5 juni via een e-mail hebben verstuurd) ofwel ze stuurden een schriftelijke vragenlijst per post terug.

Het bestand van het ministerie bevatte 350 e-mailadressen. Acht bleken echter een 'bounce' (de mail kon niet bezorgd worden). Gemeenten hadden van 5 juni tot en met 10 juli de tijd om de vragenlijst in te vullen. 249 Gemeenten hebben de evaluatievragenlijst ingevuld, een respons van 71 procent. 197 Gemeenten hebben de online vragenlijst ingevuld, 52 gemeenten hebben de vragenlijst per post teruggestuurd.

In de tabellen en de rapportage maken we onderscheid naar stedelijkheid. We gebruiken hiervoor de CBS-classificatie. We onderscheiden:

- Zeer sterk stedelijke gemeenten en sterk stedelijke gemeenten
- Matig stedelijke gemeenten
- Weinig stedelijke gemeenten
- Niet stedelijke gemeenten

Op de volgende pagina staan de gemeenten die deelgenomen hebben aan het gemeenteonderzoek:

Aa en Hunze	Doesburg	Houten	Nuenen, Gerwen	Tytsjerksteradiel
Aalburg	Dongen	Huizen	en Nederwetten	Ubbergen
Aalsmeer	Dordrecht	Kaag en	Nunspeet	Urk
Aalten	Drechterland	Braassem	Nuth	Vaals
Achtkarspelen	Drimmelen	Kapelle	Oegstgeest	Valkenswaard
Alblasserdam	Duiven	Katwijk	Oldebroek	Veendam
Albrandswaard	Echt-Susteren	Kerkrade	Oldenzaal	Veere
Alkmaar	Eijsden	Kessel	Onderbanken	Veghel
Almelo	Emmen	Landgraaf	Oost Gelre	Veldhoven
Almere	Epe	Langedijk	Oostzaan	Venray
Amersfoort	Ermelo	Lansingerland	Opsterland	Vlaardingen
Amstelveen	Etten-Leur	Leek	Oude	Vlagtwedde
Andijk	Ferwerderadiel	Leerdam	IJsselstreek	Vlissingen
Anna Paulowna	Franekeradeel	Leeuwarden	Ouder-Amstel	Vlist
Apeldoorn	Gemert - Bakel	Leiden	Oudewater	Voerendaal
Assen	Gennep	Leiderdorp	Overbetuwe	Voorschoten
Baarle-Nassau	Gilze en Rijen	Leidschendam-	Pijnacker-	Voorst
Baarn	Goirle	Voorburg	Nootdorp	Vught
Barneveld	Graafstroom	Lelystad	Putten	Waalre
Beek	Grave	Leudal	Raalte	waalwijk
Bellingwedde	Groesbeek	Lingewaal	Reeuwijk	Waddinxveen
Bergambacht	Groetegast	Lingwaard	Reiderland	Wassenaar
Bergem (L)	Gulpen Wittem	Lochem	Reusel-De	Werkendam
Bergen (NH)	Haaksbergen	Loenen	Mierden	Westerveld
Bergen op Zoom	Haaren	Lopik	Rheden	Westervoort
Bernheze	haarlem	Loppersum	Rhenen	Westland
Best	Halderberge	Losser	Ridderkerk	Westvoorne
Beuningen Gld.	Hardenberg	Maasbree	Rijnwaarden	wierden
Bolsward	Harderwijk	Maasdonk	Rijnwoude	Wijchen
Borne	Hardinxveld-	Maasdriel	Rijssen-Holten	Wijdmeren
Borsele	Giessendam	Maassluis	Roermond	Wijk bij
Boxmeer	Haren	Maastricht	Roosendaal	Duurstede
Boxtel	Harlingen	Marum	Rucphen	Winschoten
Breda	Heemskerk	Meerssen	Schinnen	Winsum
Breukelen	Heemstede	Menterwolde	Schouwen-	Winterswijk
Bronckhorst	Heerenveen	Midden-Drenthe	Duiveland	Woensdrecht
Brummen	Heerlen	Moerdijk	's-Hertogenbosch	Wormerland
Brunssum	Heeze-Leende	Mook en	Simpelveld	Woudenberg
Bunnik	Helden	middelaar	Sint-	Wymbritseradiel
Bunschoten	Hellendoorn	Moordrecht	Michielsgestel	Zaanstad
Buren	Hellevoetsluis	Naarden	Sint-Oederode	Zevenaar
Bussum	Hendrik-Ido-	Nederlek	Sittard-Geleen	Zevenhuizen-
Capelle a/d IJssel	Ambacht	Nederweert	Sliedrecht	Moerkapelle
Castricum	Hengelo	Niedorp	Slochteren	Zijpe
Coevorden	Heumen	Nieuwerkerk aan	Sneek	Zoetermeer
Cuijk	Heusden	den IJssel	Someren	Zuidhorn
Dalfsen	Hillegom	Nieuwkoop	Strijen	Zundert
De Ronde Venen	Hilvarenbeek	Nieuw-	Terneuzen	Zutphen
De Wolden	Hof van Twente	Lekkerland	Teylingen	Zwijndrecht
Den Haag	Hoogeveen	Nijefurd	Teylingen	Zwolle
Deurne	Hoogezand-	Nijmegen	Tholen	
Deventer	Sappemeer	Noordenveld	Tilburg	
Diemen	Hoorn	Noordoostpolder	Tubbergen	
Dinkelland	Horst a/d Maas	Noordwijk	Twenterand	

1.3 Voorzitters van de stemlokalen

Ook de voorzitters hebben we gevraagd om een online vragenlijst in te vullen. We hebben hen een e-mail gestuurd met een link. Door op de link te klikken, kwamen ze in de vragenlijst.

De e-mailadressen hebben we via de gemeenten verkregen. We hebben de gemeenten gevraagd om aan de hand van een steekproefinstructie een aantal voorzitters te selecteren (dus niet alle voorzitters zijn uitgenodigd voor het onderzoek).

De steekproefinstructie luidde als volgt:

We vragen u als volgt te werk te gaan:

1. *Nummer de stembureaus in uw gemeente van 1 tot XX (afhankelijk van hoeveel stembureaus uw gemeente heeft).*
2. *Bepaal de ophoogfactor. De berekening is afhankelijk van de grootte van uw gemeente.*
 - *Heeft uw gemeente minder dan 50 stembureaus? Deel het totaal aantal stembureaus dan door drie. Als uw gemeente bijvoorbeeld 47 stembureaus heeft, dan is de ophoogfactor $47/3 = 15$ (afgerond naar beneden).*
 - *Heeft uw gemeente tussen de 50 en 100 stembureaus? Deel het totaal aantal stembureaus dan door vijf. Als uw gemeente bijvoorbeeld 82 stembureaus heeft, dan is de ophoogfactor $82/5=16$ (afgerond naar beneden)*
 - *Heeft uw gemeente meer dan 100 stembureaus? Deel het totaal aantal stembureaus dan door zeven. Als uw gemeente bijvoorbeeld 122 stembureaus heeft, dan is de ophoogfactor $116/7 = 17$ (afgerond naar beneden)*
3. *De selectie is vervolgens als volgt:*
 - *Het eerste te selecteren stembureau is: stembureau 3*
 - *Het tweede te selecteren stembureau is: 3 + de ophoogfactor. In het voorbeeld van de kleinere gemeenten is dat dus $3 + 15 = 18 \rightarrow$ stembureau 18.*
 - *Het derde te selecteren stembureau is: 3 + twee maal de ophoogfactor. In het voorbeeld van de kleinere gemeenten is dat $3 + 30 = 33 \rightarrow$ stembureau 33.*
 - *Et cetera*
4. *Noteer van de geselecteerde stembureaus de gegevens van de voorzitter in het bijgevoegde Excel-bestand.*

Omdat we ook uitspraken wilden doen over de zeer sterk stedelijke gemeenten hebben we deze gemeenten gevraagd om van al hun voorzitters de e-mailadressen door te sturen. Van Amsterdam en van Rotterdam hebben we deze gegevens gekregen. Hier hebben we vervolgens een steekproef uitgetrokken van 250 voorzitters, die we verzocht hebben om deelname aan de evaluatie. Als we in de rapportage en tabellen spreken van zeer sterk stedelijke gemeenten, dan gaat het dus om Amsterdam en Rotterdam.

In totaal hebben we van alle gemeenten 965 voorzitters uitgenodigd voor de evaluatie. Hiervan bleken 87 e-mailadressen echter niet bruikbaar: de mail kwam terug als zogenaamde bounce. Uiteindelijk hebben 580 voorzitters deelgenomen aan het onderzoek, een respons van 66 procent. De voorzitters hadden van 5 tot en met 30 juni de tijd om de vragenlijst in te vullen.

In totaal hebben 197 gemeenten e-mailadressen doorgestuurd van (een selectie van) hun voorzitters. Op de volgende pagina staat van welke gemeenten we e-mailadressen hebben ontvangen.

Ablasserdam	Deventer	Horst aan de	Nunspeet	Tubbergen
Albrandswaard	Dordrecht	Maas	Nuth	Tynaarlo
Alkmaar	Duiven	Houten	Oegstgeest	Ubbergen
Almelo	Echt-Susteren	Huizen	Oisterwijk	Vaals
Almere	Eijsden	Kapelle	Oldebroek	Valkenswaard
Amersfoort	Emmen	Kessel	Onderbanken	Veendam
Amstelveen	Epe	Landgraaf	Oost Gelre	Veghel
Amsterdam	Ermelo	Langedijk	Oss	Veldhoven
Andijk	Ferwerderadiel	Leek	Oude IJsselstreek	Venray
Apeldoorn	Franekerdeel	Leerdam	Ouder-Amstel	Vlaardingen
Assen	Geldrop-Mierlo	Leeuwarden	Oudewater	Vlagtwedde
Barneveld	Gemert-Bakel	Leiden	Overbetuwe	Vlissingen
Beek	Gennep	Leiderdorp	Pekela	Vlist
Bellingwedde	Gilze en Rijen	Leidschendam-	Pijnacker-	Voerendaal
Bergambacht	Goedereede	Voorburg	Nootdorp	Voorschoten
Bergeijk	Goirle	Lingewaal	Purmerend	Voorst
Bergen (L)	Gorinchem	Lisse	Putten	Vught
Bergen op Zoom	Gouda	Lochem	Raalte	Waalwijk
Bernheze	Groetegast	Loon op Zand	Reeuwijk	Waddinxveen
Bernisse	Gulpen-Wittem	Lopik	Reiderland	Werkendam
Best	Haaksbergen	Maasdonk	Renkum	Westerveld
Beuningen	Haarlem	Maasdiel	Rheden	Westervoort
Beverwijk	Halderberge	Maassluis	Rhenen	Westland
Bolsward	Harderwijk	Maastricht	Rijnwaarden	Westvoorne
Borne	Harenkarspel	Margraten	Rijnwoude	Wierden
Borsele	Harlingen	Menaldumadeel	Rijssen-Holt	Wijchen
Boxmeer	Heemskerk	Menterwolde	Roermond	Wijdmeren
Breda	Heerenveen	Middelburg	Roosendaal	Wijk bij Duurstede
Breukelen	Heerlen	Midden-Drenthe	Rotterdam	Woerden
Bronckhorst	Heeze-Leende	Moerdijk	Schinnen	Woudenberg
Brummen	Hellendoorn	Moordrecht	Sevenum	Woudrichem
Brunssum	Helmond	Naarden	s-Hertogenbosch	Zaanstad
Bunnik	Hengelo	Nederlek	Simpelveld	Zaltbommel
Bunschoten	Heumen	Nederweert	Sint-	Zevenaar
Buren	Heusden	Niedorp	Michielsgestel	Zevenhuizen-
Capelle aan den	Hillegom	Nieuwerkerk aan	Sint-Oedenrode	Moerkapelle
IJssel	Hilvarenbeek	den IJssel	Slochteren	Zoetermeer
Castricum	Hof van Twente	Nieuwkoop	Soest	Zuidhorn
Coevorden	Hoogeveen	Nieuw-Lekkerland	Spijkenisse	Zutphen
Cromstrijen	Hoogezand-	Nijkerk	Strijen	Zwartewaterland
Cuijk	Sappemeer	Nijmegen	Terneuzen	Zwijndrecht
De Ronde Venen	Hoorn	Noordenveld	Tholen	Zwolle

BIJLAGE 2.1

Tabellen: gemeenten

	Totaal	Stedelijkheid			
		(Zeer) sterk	Matig	Weinig	Niet
Tabel 1: (Q1) Heeft uw gemeente bij verkiezingen al eerder deelgenomen aan het experiment Stemmen in een Willekeurig Stemlokaal?					
Basis - Alle respondenten	249	43	51	93	62
Al eerder deelgenomen	92.4 [230]	100.0 [43]	88.2 [45]	94.6 [88]	87.1 [54]
Dit was de eerste keer	7.6 [19]	- [-]	11.8 [6]	5.4 [5]	12.9 [8]
Totaal	100.0 [249]	100.0 [43]	100.0 [51]	100.0 [93]	100.0 [62]

	Totaal	Stedelijkheid			
		(Zeer) sterk	Matig	Weinig	Niet
Tabel 2: (Q2) Hoeveel kiezers hebben zich in uw gemeente op een stembureau gemeld zonder een geldig identiteitsbewijs? Deze informatie is te vinden in het proces verbaal dat de stembureaus hebben opgemaakt.					
Basis - Alle respondenten	249	43	51	93	62
0-9	18.1 [45]	7.0 [3]	17.6 [9]	12.9 [12]	33.9 [21]
10-29	15.7 [39]	9.3 [4]	19.6 [10]	12.9 [12]	21.0 [13]
30-59	17.7 [44]	16.3 [7]	27.5 [14]	19.4 [18]	8.1 [5]
60-99	14.1 [35]	20.9 [9]	13.7 [7]	14.0 [13]	9.7 [6]
100 of meer	16.9 [42]	25.6 [11]	7.8 [4]	23.7 [22]	8.1 [5]
Totaal	82.3 [205]	79.1 [34]	86.3 [44]	82.8 [77]	80.6 [50]
Gemiddelde	59.6	103.3	42.2	67.9	32.5
Standaard afwijking	66.3	104.7	39.7	55.0	48.8
Mediaan	38	78	31	54	14
Maximum	399	399	154	219	251
Minimum	1	10	1	2	1
Weet niet	17.7 [44]	20.9 [9]	13.7 [7]	17.2 [16]	19.4 [12]
Gemiddelde (per 1000 kiesgerechtigden)	2.4612	1.5391	1.7257	3.4839	2.1606

	Stedelijkheid				
	Totaal	(Zeer) sterk	Matig	Weinig	Niet
Tabel 3: (Q3) Hoeveel kiezers hebben zich gemeld op een stembureau met een (ongeldige) stempas die was opgenomen in de opgave ongeldige stempassen (RIS)? Deze informatie is te vinden in het proces verbaal dat de stembureaus hebben opgemaakt.					
Basis - Alle respondenten	249	43	51	93	62
0	57.4 [143]	44.2 [19]	51.0 [26]	54.8 [51]	75.8 [47]
1	17.7 [44]	9.3 [4]	19.6 [10]	28.0 [26]	6.5 [4]
2 of meer	20.1 [50]	39.5 [17]	23.5 [12]	14.0 [13]	12.9 [8]
Totaal	95.2 [237]	93.0 [40]	94.1 [48]	96.8 [90]	95.2 [59]
Gemiddelde	1.2	2.8	1.5	0.8	0.5
Standaard afwijking	2.6	4.2	2.7	1.7	1.4
Mediaan	-	*	-	-	-
Maximum	16	16	11	13	9
Minimum	1	1	1	1	1
Weet niet	4.8 [12]	7.0 [3]	5.9 [3]	3.2 [3]	4.8 [3]
Gemiddelde (per 1000 kiesgerechtigden)	0.0487	0.0425	0.0633	0.0572	0.0280

	Totaal	Stedelijkheid			
		(Zeer) sterk	Matig	Weinig	Niet
Tabel 4: (Q4) Hoeveel stempassen zijn er door de stembureaus ingenomen vanwege twijfels over de echtheid van de stempassen? Deze informatie is te vinden in het proces verbaal dat de stembureaus hebben opgemaakt.					
Basis - Alle respondenten	249	43	51	93	62
0	94.4 [235]	88.4 [38]	92.2 [47]	96.8 [90]	96.8 [60]
1	0.4 [1]	- [-]	- [-]	1.1 [1]	- [-]
2	0.4 [1]	2.3 [1]	- [-]	- [-]	- [-]
5	0.4 [1]	2.3 [1]	- [-]	- [-]	- [-]
Totaal	95.6 [238]	93.0 [40]	92.2 [47]	97.8 [91]	96.8 [60]
Gemiddelde	*	0.2	0.0	*	0.0
Standaard afwijking	0.4	0.8	0.0	0.1	0.0
Maximum	5	5	-	1	-
Minimum	1	2	-	1	-
Weet niet	4.4 [11]	7.0 [3]	7.8 [4]	2.2 [2]	3.2 [2]
Gemiddelde (per 1000 kiesgerechtigden)	0.0007	0.0020	0.0000	0.0009	0.0000

	Totaal	Stedelijkheid			
		(Zeer) sterk	Matig	Weinig	Niet
Tabel 5: (Q5) Van hoeveel kiezers is de stempas ingenomen, omdat de gegevens op de stempas niet overeenkwamen met de gegevens op het overgelegde identiteitsdocument? Deze informatie is te vinden in het proces verbaal dat de stembureaus hebben opgemaakt.					
Basis - Alle respondenten	249	43	51	93	62
0	88.8 [221]	74.4 [32]	84.3 [43]	94.6 [88]	93.5 [58]
1	4.8 [12]	11.6 [5]	7.8 [4]	2.2 [2]	1.6 [1]
2	0.8 [2]	2.3 [1]	2.0 [1]	- [-]	- [-]
3	1.2 [3]	- [-]	- [-]	1.1 [1]	3.2 [2]
4	0.4 [1]	2.3 [1]	- [-]	- [-]	- [-]
Totaal	96.0 [239]	90.7 [39]	94.1 [48]	97.8 [91]	98.4 [61]
Gemiddelde	0.1	0.3	0.1	0.1	0.1
Standaard afwijking	0.5	0.8	0.4	0.3	0.6
Maximum	4	4	2	3	3
Minimum	1	1	1	1	1
Weet niet	4.0 [10]	9.3 [4]	5.9 [3]	2.2 [2]	1.6 [1]
Gemiddelde (per 1000 kiesgerechtigden)	0.0059	0.0041	0.0042	0.0037	0.0115

	Totaal	Stedelijkheid			
		(Zeer) sterk	Matig	Weinig	Niet
Tabel 6: (Q6) Kunt u een schatting geven van het aantal kiezers in uw gemeente dat zich bij een stemlokaal heeft gemeld zonder stempas?					
Basis - Alle respondenten	249	43	51	93	62
0	19.7 [49]	23.3 [10]	7.8 [4]	20.4 [19]	25.8 [16]
1-9	25.7 [64]	14.0 [6]	25.5 [13]	32.3 [30]	24.2 [15]
10-29	17.7 [44]	9.3 [4]	21.6 [11]	21.5 [20]	14.5 [9]
30 of meer	9.2 [23]	7.0 [3]	17.6 [9]	9.7 [9]	3.2 [2]
Totaal	72.3 [180]	53.5 [23]	72.5 [37]	83.9 [78]	67.7 [42]
Gemiddelde	13.0	13.9	21.2	10.7	9.5
Standaard afwijking	24.9	32.2	36.6	15.1	21.5
Mediaan	4	2	9	5	3
Maximum	200	150	200	75	100
Minimum	1	1	1	1	1
Weet niet	27.7 [69]	46.5 [20]	27.5 [14]	16.1 [15]	32.3 [20]
Gemiddelde (per 1000 kiesgerechtigden)	0.6348	0.2443	0.9303	0.6106	0.6331

	Totaal	Stedelijkheid			
		(Zeer) sterk	Matig	Weinig	Niet
Tabel 7: (Q7) Kunt u een schatting geven van het aantal kiesgerechtigden in uw gemeente dat niet beschikt over een paspoort of identiteitskaart? Deze informatie is te achterhalen via het GBA.					
Basis - Alle respondenten	249	43	51	93	62
0-99	11.2 [28]	9.3 [4]	5.9 [3]	10.8 [10]	17.7 [11]
100-299	14.1 [35]	9.3 [4]	19.6 [10]	12.9 [12]	14.5 [9]
300-999	12.4 [31]	9.3 [4]	19.6 [10]	11.8 [11]	9.7 [6]
1000 of meer	8.4 [21]	20.9 [9]	5.9 [3]	8.6 [8]	1.6 [1]
Totaal	46.2 [115]	48.8 [21]	51.0 [26]	44.1 [41]	43.5 [27]
Gemiddelde	689.8	1902.8	458.3	497.5	261.1
Standaard afwijking	1363.7	2745.1	503.5	563.7	366.0
Mediaan	249	355	283	253	152
Maximum	9108	9108	2100	2130	1756
Minimum	4	4	10	15	5
Weet niet	53.8 [134]	51.2 [22]	49.0 [25]	55.9 [52]	56.5 [35]
Gemiddelde (per 1000 kiesgerechtigden)	20.7997	22.7190	15.0146	25.1151	18.3248

	Totaal	Stedelijkheid			
		(Zeer) sterk	Matig	Weinig	Niet
Tabel 8: (Q8) Hoeveel vervangende stempassen heeft uw gemeente uitgereikt?					
Basis - Alle respondenten	249	43	51	93	62
0-9	20.5 [51]	2.3 [1]	11.8 [6]	20.4 [19]	40.3 [25]
10-19	30.9 [77]	14.0 [6]	33.3 [17]	37.6 [35]	30.6 [19]
20-39	27.3 [68]	25.6 [11]	29.4 [15]	30.1 [28]	22.6 [14]
40 of meer	20.1 [50]	53.5 [23]	25.5 [13]	10.8 [10]	6.5 [4]
Totaal	98.8 [246]	95.3 [41]	100.0 [51]	98.9 [92]	100.0 [62]
Gemiddelde	29.7	65.9	31.6	20.5	17.7
Standaard afwijking	38.3	68.2	29.5	14.7	25.9
Mediaan	19	43	21	17	12
Maximum	300	300	150	75	186
Minimum	1	7	5	3	1
Weet niet	1.2	4.7 [3]	- [-]	1.1 [1]	- [-]
Gemiddelde (per 1000 kiesgerechtigden)	1.1784	1.1000	1.1359	1.1334	1.3321

	Totaal	Stedelijkheid			
		(Zeer) sterk	Matig	Weinig	Niet
Tabel 9: (Q9) Kiesgerechtigden konden tot en met 2 juni een vervangende stempas aanvragen. Kunt u een schatting maken van het aantal kiezers in uw gemeente dat na 2 juni nog geprobeerd heeft een vervangende stempas aan te vragen?					
Basis - Alle respondenten	249	43	51	93	62
0	6.4 [16]	2.3 [1]	3.9 [2]	6.5 [6]	11.3 [7]
1	8.4 [21]	7.0 [3]	2.0 [1]	7.5 [7]	16.1 [10]
2	16.9 [42]	2.3 [1]	15.7 [8]	19.4 [18]	24.2 [15]
3	10.4 [26]	7.0 [3]	11.8 [6]	10.8 [10]	11.3 [7]
4 of meer	54.6 [136]	72.1 [31]	66.7 [34]	53.8 [50]	33.9 [21]
Totaal	96.8 [241]	90.7 [39]	100.0 [51]	97.8 [91]	96.8 [60]
Gemiddelde	6.8	10.6	7.6	7.0	3.2
Standaard afwijking	8.1	10.8	7.1	9.0	2.7
Mediaan	4	6	5	4	2
Maximum	60	50	35	60	10
Minimum	1	1	1	1	1
Weet niet	3.2 [8]	9.3 [4]	- [-]	2.2 [2]	3.2 [2]
Gemiddelde (per 1000 kiesgerechtigden)	0.3026	0.2041	0.2743	0.3846	0.2663

	Totaal	Stedelijkheid			
		(Zeer) sterk	Matig	Weinig	Niet
Tabel 10: (Q10a) Heeft de deadline (2 juni 2009) voor het aanvragen van een vervangende stempas knelpunten voor uw gemeente opgeleverd voor de tijdige verspreiding van het Register Ingetrokken Stempassen (RIS)?					
Basis - Alle respondenten	249	43	51	93	62
Ja, namelijk	4.0 [10]	9.3 [4]	5.9 [3]	3.2 [3]	- [-]
Nee	96.0 [239]	90.7 [39]	94.1 [48]	96.8 [90]	100.0 [62]
Totaal	100.0 [249]	100.0 [43]	100.0 [51]	100.0 [93]	100.0 [62]

	Totaal	Stedelijkheid			
		(Zeer) sterk	Matig	Weinig	Niet
Tabel 11: (Q11a) Heeft uw gemeente problemen of knelpunten ervaren bij de productie en distributie van de stempas? Zo ja, welke?					
Basis - Alle respondenten	249	43	51	93	62
Ja, namelijk	21.3 [53]	27.9 [12]	15.7 [8]	21.5 [20]	21.0 [13]
Nee	78.7 [196]	72.1 [31]	84.3 [43]	78.5 [73]	79.0 [49]
Totaal	100.0 [249]	100.0 [43]	100.0 [51]	100.0 [93]	100.0 [62]

	Totaal	Stedelijkheid			
		(Zeer) sterk	Matig	Weinig	Niet
Tabel 12: (Q11b miv 9 juni 2009) Ten slotte nog een laatste vraag. Hoe hoog is de vergoeding die stembureau medewerkers per dag krijgen?					
Basis - Alle respondenten	166	32	38	58	38
50.00-99.99	18.7 [31]	6.3 [2]	7.9 [3]	25.9 [15]	28.9 [11]
100.00-124.99	24.7 [41]	21.9 [7]	26.3 [10]	27.6 [16]	21.1 [8]
125.00-149.99	7.8 [13]	18.8 [6]	2.6 [1]	3.4 [2]	10.5 [4]
150.00-250.00	16.9 [28]	31.3 [10]	21.1 [8]	12.1 [7]	7.9 [3]
Totaal	68.1 [113]	78.1 [25]	57.9 [22]	69.0 [40]	68.4 [26]
Gemiddelde	118.5	136.8	126.9	110.2	106.4
Standaard afwijking	38.2	36.4	31.1	39.5	37.1
Mediaan	109	132	117	98	97
Maximum	250	250	180	245	200
Minimum	50	90	75	50	55
Weet niet	31.9 [53]	21.9 [7]	42.1 [16]	31.0 [18]	31.6 [12]

BIJLAGE 2.2

Tabellen: kiesgerechtigden

	Totaal	Gestemd		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
		Ja A	Nee B	Man C	Vrouw D	<35 E	35-49 F	50+ G	Laag H	Midden I	Hoog J
Tabel 1: (Q1) Op 4 juni is de verkiezing voor de Nederlandse leden van het Europees Parlement gehouden. Heeft u gestemd?											
Ongewogen	987	596	391	434	553	238	353	396	275	356	355
Basis - Alle respondenten	988	364	624	511	477	327	351	309	212	428	347
Ja	36.9 [364]	100.0 ^B [364]	- [-]	41.4 ^D [211]	32.1 [153]	30.2 [99]	31.8 [111]	49.7 ^{EF} [154]	34.5 [73]	31.0 [133]	45.4 ^{HI} [157]
Nee	63.1 [624]	- [-]	100.0 ^A [624]	58.6 [299]	67.9 ^C [324]	69.8 ^G [228]	68.2 ^G [240]	50.3 [156]	65.5 ^J [139]	69.0 ^J [295]	54.6 [190]
Totaal	100.0 [988]	100.0 [364]	100.0 [624]	100.0 [511]	100.0 [477]	100.0 [327]	100.0 [351]	100.0 [309]	100.0 [212]	100.0 [428]	100.0 [347]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B - C/D - E/F/G - H/I/J

	Totaal	Gestemd		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
		Ja	Nee	Man	Vrouw	<35	35-49	50+	Laag	Midden	Hoog
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Tabel 2: (Q2) Kunt u aangeven of een van onderstaande aspecten voor u reden is geweest om niet te gaan stemmen?											
Ongewogen	391	0	391	143	248	112	165	114	126	155	110
Basis - Heeft niet gestemd	624	0**	624	299	324	228*	240	156	139*	295	190*
Ik was mijn stempas kwijt / ik heb geen stempas ontvangen	7.7	-	7.7	7.0	8.3	7.8	9.7	4.4	5.6	6.4	11.2
	[48]	[-]	[48]	[21]	[27]	[18]	[23]	[7]	[8]	[19]	[21]
Ik had geen geldig identiteitsdocument	1.5	-	1.5	2.3	0.7	3.2f	-	1.3	5.2J	0.7	-
	[9]	[-]	[9]	[7]	[2]	[7]	[-]	[2]	[7]	[2]	[-]
Ik was mijn stempas vergeten	1.1	-	1.1	2.2d	0.1	0.2	2.1	1.0	2.0	0.9	0.8
	[7]	[-]	[7]	[7]	[*]	[*]	[5]	[2]	[3]	[3]	[2]
Ik was mijn identiteitsdocument vergeten	0.7	-	0.7	1.5	-	1.3	0.6	-	-	1.0	0.8
	[4]	[-]	[4]	[4]	[-]	[3]	[2]	[-]	[-]	[3]	[2]
Ik kon geen vervangende stempas meer aanvragen	0.2	-	0.2	-	0.4	0.6	-	-	-	0.5	-
	[1]	[-]	[1]	[-]	[1]	[1]	[-]	[-]	[-]	[1]	[-]
Nee, ik heb om een andere reden niet gestemd	85.8	-	85.8	86.3	85.3	83.0	86.8	88.4	80.5	87.4	87.2
	[535]	[-]	[535]	[258]	[277]	[189]	[208]	[138]	[112]	[258]	[165]
Weet niet	3.5	-	3.5	1.2	5.5C	4.6	1.4	5.0	6.7J	3.6	0.8
	[22]	[-]	[22]	[4]	[18]	[11]	[3]	[8]	[9]	[11]	[2]
Totaal	100.5	-	100.5	100.5	100.4	100.6	100.6	100.0	100.0	100.5	100.8
	[627]	[-]	[627]	[301]	[326]	[230]	[241]	[156]	[139]	[297]	[191]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B - C/D - E/F/G - H/I/J

* small base; ** very small base (under 30) ineligible for sig testing

	Totaal	Gestemd		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
		Ja	Nee	Man	Vrouw	<35	35-49	50+	Laag	Midden	Hoog
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Tabel 3: (Q3) In uw gemeente was het mogelijk om te Stemmen in een Willekeurig Stembloot. Met uw stempas kon u in elk stembloot binnen uw gemeente stemmen, ongeacht in welke wijk of buurt u woont. Was u daar vÃ³r de verkiezing van op de hoogte?											
Ongewogen	987	596	391	434	553	238	353	396	275	356	355
Basis - Alle respondenten	988	364	624	511	477	327	351	309	212	428	347
Ja	67.1 [663]	77.8 ^B [283]	60.8 [379]	71.1 ^D [363]	62.7 [299]	58.3 [191]	68.0 ^e [239]	75.4 ^{Ef} [233]	64.3 [136]	69.5 [297]	65.7 [228]
Nee	30.2 [299]	21.1 [77]	35.6 ^A [222]	25.8 [132]	35.0 ^C [167]	40.4 ^{FG} [132]	28.5 ^g [100]	21.4 [66]	30.8 [65]	28.0 [120]	32.7 [113]
Weet niet	2.7 [27]	1.2 [4]	3.6 ^A [22]	3.1 [16]	2.3 [11]	1.3 [4]	3.6 [13]	3.2 [10]	4.9 ^j [10]	2.5 [11]	1.6 [6]
Totaal	100.0 [988]	100.0 [364]	100.0 [624]	100.0 [511]	100.0 [477]	100.0 [327]	100.0 [351]	100.0 [309]	100.0 [212]	100.0 [428]	100.0 [347]

Proportions/Mean: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B - C/D - E/F/G - H/I/J

	Totaal	Gestemd		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
		Ja	Nee	Man	Vrouw	<35	35-49	50+	Laag	Midden	Hoog
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Tabel 4: (Q4) Heeft u gebruik gemaakt van de mogelijkheid om te stemmen in een ander stemlokaal dan het stembureau van uw buurt of wijk (uw eigen stemlokaal waarvoor u was uitgenodigd)?											
Ongewogen	461	461	0	234	227	79	146	236	118	160	182
Basis - Heeft gestemd/op de hoogte	283	283	0**	170	114	67*	87	130	60*	106	117
Ja	19.4 [55]	19.4 [55]	- [-]	19.5 [33]	19.2 [22]	27.8 ^G [19]	21.8 ^g [19]	13.4 [17]	27.3 [16]	16.4 [17]	18.2 [21]
Nee	79.5 [225]	79.5 [225]	- [-]	78.6 [133]	80.8 [92]	69.0 [46]	76.9 [67]	86.6 ^{EF} [112]	72.7 [43]	81.6 [86]	80.8 [95]
Ik weet niet wat mijn eigen stemlokaal was	1.1 [3]	1.1 [3]	- [-]	1.9 ^d [3]	- [-]	3.1 ^g [2]	1.3 [1]	- [-]	- [-]	2.0 [2]	1.0 [1]
Totaal	100.0 [283]	100.0 [283]	- [-]	100.0 [170]	100.0 [114]	100.0 [67]	100.0 [87]	100.0 [130]	100.0 [60]	100.0 [106]	100.0 [117]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B - C/D - E/F/G - H/I/J

* small base; ** very small base (under 30) ineligible for sig testing

	Totaal	Gestemd		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
		Ja	Nee	Man	Vrouw	<35	35-49	50+	Laag	Midden	Hoog
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Ongewogen	987	596	391	434	553	238	353	396	275	356	355
Basis - Alle respondenten	988	364	624	511	477	327	351	309	212	428	347
Ja	86.7 [857]	92.9 ^B [338]	83.1 [518]	86.9 [444]	86.5 [413]	88.6 ^F [290]	80.7 [283]	91.5 ^F [283]	79.7 [169]	87.5 ^H [374]	89.9 ^H [312]
Nee	12.3 [121]	6.7 [24]	15.6 ^A [97]	11.5 [59]	13.1 [63]	10.3 [34]	17.5 ^{eG} [61]	8.5 [26]	17.9 ^J [38]	11.4 [49]	10.1 [35]
Weet niet	1.0 [10]	0.4 [1]	1.4 [9]	1.6 [8]	0.4 [2]	1.1 [4]	1.8 ^G [6]	- [-]	2.4 ^J [5]	1.2 [5]	- [-]
Totaal	100.0 [988]	100.0 [364]	100.0 [624]	100.0 [511]	100.0 [477]	100.0 [327]	100.0 [351]	100.0 [309]	100.0 [212]	100.0 [428]	100.0 [347]

Tabel 5: (Q5) Als mensen willen stemmen, moeten ze bij het stembureau hun identiteitsdocument laten zien. Dit kan een geldig paspoort, rijbewijs, identiteitskaart of verblijfsdocument zijn. Was u voor de verkiezing ervan op de hoogte dat u zich moest identificeren in het stemlokaal?

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B - C/D - E/F/G - H/I/J

	Totaal	Gestemd		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Tabel 6: (Q6) Beschikt u over een Nederlands paspoort, rijbewijs, identiteitskaart of verblijfsdocument?											
Ongewogen	987	596	391	434	553	238	353	396	275	356	355
Basis - Alle respondenten	988	364	624	511	477	327	351	309	212	428	347
Ja, ik beschik over een geldig identiteitsbewijs	98.4 [972]	99.0 [360]	98.0 [611]	97.7 [499]	99.0 [473]	97.7 [320]	98.5 [346]	98.9 [306]	97.5 [207]	99.1 [424]	97.9 [340]
Ja, maar het is verlopen (niet meer geldig)	1.3 [13]	0.6 [2]	1.7 [11]	1.7 [9]	0.9 [4]	1.7 [6]	1.5 [5]	0.6 [2]	1.4 [3]	0.9 [4]	1.8 [6]
Nee, ik heb geen identiteitsbewijs	0.3 [3]	0.4 [1]	0.3 [2]	0.6 [3]	0.1 [*]	0.6 [2]	- [-]	0.5 [1]	1.1 [2]	- [-]	0.3 [1]
Totaal	100.0 [988]	100.0 [364]	100.0 [624]	100.0 [511]	100.0 [477]	100.0 [327]	100.0 [351]	100.0 [309]	100.0 [212]	100.0 [428]	100.0 [347]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B - C/D - E/F/G - H/I/J

	Totaal	Gestemd		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
		Ja A	Nee B	Man C	Vrouw D	<35 E	35-49 F	50+ G	Laag H	Midden I	Hoog J
Ongewogen	987	596	391	434	553	238	353	396	275	356	355
Basis - Alle respondenten	988	364	624	511	477	327	351	309	212	428	347
Ja	95.2 [941]	97.9 ^B [356]	93.7 [585]	94.8 [484]	95.7 [457]	95.2 [312]	93.6 [329]	97.2 ^f [301]	92.2 [195]	97.2 ^H [416]	94.6 [328]
Nee	3.9 [39]	1.8 [7]	5.2 ^A [32]	3.8 [20]	4.0 [19]	3.1 [10]	5.9 ^g [21]	2.5 [8]	5.7 [12]	2.8 [12]	4.3 [15]
Weet niet	0.8 [8]	0.4 [1]	1.1 [7]	1.4 [7]	0.2 [1]	1.7 [6]	0.5 [2]	0.3 [1]	2.2 ⁱ [5]	- [-]	1.1 ⁱ [4]
Totaal	100.0 [988]	100.0 [364]	100.0 [624]	100.0 [511]	100.0 [477]	100.0 [327]	100.0 [351]	100.0 [309]	100.0 [212]	100.0 [428]	100.0 [347]

Tabel 7: (Q7) Naast een identiteitsdocument moet de kiezer ook de stempas overhandigen om te kunnen stemmen. Dit is de kaart die naar u is gestuurd, waarbij u werd opgeroepen om te komen stemmen. Was u voor de verkiezing ervan op de hoogte dat u zonder stempas niet kunt stemmen?

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B - C/D - E/F/G - H/I/J

	Totaal	Gestemd		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
		Ja	Nee	Man	Vrouw	<35	35-49	50+	Laag	Midden	Hoog
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Tabel 8: (Q8a) Kunt u zich nog herinneren hoe u geïnformeerd bent? Hoe wist u ... *** Dat zonder een identiteitsdocument niet gestemd kan worden ***											
Ongewogen	875	555	320	385	490	210	300	365	229	318	327
Basis - Op de hoogte van identificatieplicht	857	338	518	444	413	290	283	283	169	374	312
Via de informatie op de stempas	39.3 [337]	52.6 ^B [178]	30.7 [159]	40.4 [179]	38.2 [158]	39.9 [116]	38.5 [109]	39.6 [112]	37.0 [62]	36.8 [138]	43.8 [137]
Via een brief van de gemeente	24.9 [213]	28.8 ^b [97]	22.4 [116]	30.5 ^D [135]	18.9 [78]	23.9 [69]	19.8 [56]	31.1 ^F [88]	30.4 [51]	24.4 [91]	22.6 [70]
Via de (regionale) televisie	23.9 [204]	23.5 [80]	24.1 [125]	22.9 [102]	24.8 [103]	26.7 [77]	23.6 [67]	21.2 [60]	23.4 [40]	24.3 [91]	23.6 [74]
Via de (regionale) krant	15.8 [135]	19.8 ^B [67]	13.1 [68]	18.1 [80]	13.3 [55]	9.3 [27]	16.2 ^e [46]	21.9 ^E [62]	15.8 [27]	16.3 [61]	15.3 [48]
Via de (regionale) radio	14.1 [121]	11.9 [40]	15.6 [81]	16.2 [72]	12.0 [49]	16.4 ^G [48]	18.2 ^G [51]	7.8 [22]	13.3 [22]	16.7 [63]	11.5 [36]
Via een brochure of folder	13.1 [112]	13.4 [45]	12.9 [67]	12.3 [55]	14.0 [58]	10.2 [29]	12.4 [35]	16.9 ^e [48]	19.6 ^{iJ} [33]	12.4 [46]	10.5 [33]
Van de vorige verkiezingen	13.1 [112]	14.0 [47]	12.5 [65]	11.6 [51]	14.7 [61]	19.6 ^{fG} [57]	11.5 [32]	8.0 [23]	12.4 [21]	13.6 [51]	12.9 [40]
Gehoord van vrienden, familie, kennissen	7.3 [62]	7.5 [25]	7.1 [37]	7.4 [33]	7.1 [29]	10.5 [31]	5.5 [16]	5.6 [16]	6.0 [10]	8.1 [30]	6.9 [22]
Via internet	7.1 [61]	6.1 [21]	7.8 [40]	9.2 ^d [41]	4.9 [20]	8.7 [25]	7.4 [21]	5.1 [15]	9.9 [17]	5.9 [22]	7.0 [22]
Op een andere manier	1.5 [13]	2.1 [7]	1.2 [6]	1.3 [6]	1.8 [8]	1.9 [6]	1.6 [5]	1.1 [3]	0.7 [1]	2.5 [9]	0.9 [3]
Weet ik niet meer	12.6 [108]	6.8 [23]	16.4 ^A [85]	9.7 [43]	15.8 ^C [65]	10.4 [30]	15.5 [44]	12.0 [34]	13.0 [22]	8.8 [33]	16.7 ^I [52]
Totaal	172.8 [1480]	186.5 [631]	163.8 [849]	179.4 [796]	165.7 [684]	177.5 [515]	170.3 [482]	170.3 [483]	181.5 [307]	169.7 [636]	171.9 [536]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B - C/D - E/F/G - H/I/J

	Totaal	Gestemd		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
		Ja A	Nee B	Man C	Vrouw D	<35 E	35-49 F	50+ G	Laag H	Midden I	Hoog J
Tabel 9: (Q8b) Kunt u zich nog herinneren hoe u geïnformeerd bent? Hoe wist u ... *** Dat zonder stempas niet gestemd kan worden ***											
Ongewogen	943	581	362	414	529	224	334	385	253	349	340
Basis - Op de hoogte van meenemen stempas	941	356	585	484	457	312	329	301	195	416	328
Via de informatie op de stempas	37.9 [357]	47.7 ^B [170]	32.0 [187]	37.4 [181]	38.5 [176]	41.6 [129]	34.9 [115]	37.4 [113]	33.2 [65]	37.2 [155]	41.8 [137]
Via een brief van de gemeente	26.2 [247]	28.6 [102]	24.8 [145]	31.5 ^D [152]	20.7 [95]	24.7 [77]	23.8 [78]	30.4 [91]	31.6 ^j [62]	26.1 [108]	23.3 [77]
Van de vorige verkiezingen	20.2 [190]	23.2 [83]	18.4 [107]	17.7 [86]	22.8 [104]	28.3 ^{FG} [88]	17.2 [57]	15.0 [45]	14.1 [28]	19.1 [80]	25.2 ^H [83]
Via de (regionale) televisie	15.9 [150]	16.6 [59]	15.5 [91]	15.8 [77]	16.1 [73]	18.1 [56]	14.8 [49]	15.0 [45]	14.8 [29]	15.4 [64]	17.3 [57]
Via de (regionale) krant	12.2 [115]	15.7 ^B [56]	10.1 [59]	14.4 ^d [70]	9.9 [45]	7.4 [23]	12.1 [40]	17.2 ^E [52]	11.4 [22]	12.0 [50]	12.9 [42]
Via een brochure of folder	11.7 [110]	12.3 [44]	11.4 [67]	10.8 [52]	12.8 [58]	9.0 [28]	12.0 [39]	14.3 [43]	17.3 ^J [34]	11.7 [49]	8.5 [28]
Via de (regionale) radio	9.2 [86]	8.3 [29]	9.7 [57]	9.3 [45]	9.0 [41]	11.0 ^G [34]	11.0 ^G [36]	5.2 [16]	9.2 [18]	9.6 [40]	8.6 [28]
Gehoord van vrienden, familie, kennissen	6.9 [65]	7.3 [26]	6.7 [39]	7.9 [38]	5.9 [27]	11.3 ^{Fg} [35]	4.0 [13]	5.7 [17]	5.2 [10]	7.9 [33]	6.8 [22]
Via internet	5.2 [49]	4.7 [17]	5.5 [32]	6.6 [32]	3.6 [17]	8.4 ^{fG} [26]	3.7 [12]	3.4 [10]	7.4 [14]	4.1 [17]	5.2 [17]
Op een andere manier	1.5 [14]	2.2 [8]	1.1 [6]	1.0 [5]	2.0 [9]	0.2 [1]	3.4 ^{Eg} [11]	0.8 [2]	0.5 [1]	2.4 [10]	1.0 [3]
Weet ik niet meer	14.0 [132]	8.8 [31]	17.2 ^A [101]	10.8 [52]	17.4 ^C [80]	13.0 [40]	16.0 [52]	13.0 [39]	15.2 [30]	12.4 [52]	15.2 [50]
Totaal	161.0 [1515]	175.2 [625]	152.3 [890]	163.2 [790]	158.7 [725]	173.0 [539]	152.9 [502]	157.4 [474]	159.8 [312]	158.0 [657]	165.7 [544]

Proportions/Mean: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B - C/D - E/F/G - H/I/J

	Totaal	Gestemd		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
		Ja A	Nee B	Man C	Vrouw D	<35 E	35-49 F	50+ G	Laag H	Midden I	Hoog J
Tabel 10: (Q11) Als u uw stempas kwijt bent of niet hebt ontvangen, kunt u een vervangende stempas aanvragen. Was u voor de verkiezing hiervan op de hoogte?											
Ongewogen	987	596	391	434	553	238	353	396	275	356	355
Basis - Alle respondenten	988	364	624	511	477	327	351	309	212	428	347
Ja	54.1 [534]	67.2 ^B [245]	46.4 [289]	53.7 [274]	54.5 [260]	48.0 [157]	54.9 [193]	59.5 ^E [184]	47.2 [100]	53.5 [229]	58.8 ^H [204]
Nee	40.4 [399]	28.7 [105]	47.2 ^A [294]	41.1 [210]	39.6 [189]	45.6 ^G [149]	40.0 [140]	35.3 [109]	47.2 ^J [100]	41.7 [178]	34.7 [120]
Weet niet	5.6 [55]	4.0 [15]	6.5 [41]	5.3 [27]	5.9 [28]	6.4 [21]	5.1 [18]	5.2 [16]	5.6 [12]	4.8 [21]	6.5 [23]
Totaal	100.0 [988]	100.0 [364]	100.0 [624]	100.0 [511]	100.0 [477]	100.0 [327]	100.0 [351]	100.0 [309]	100.0 [212]	100.0 [428]	100.0 [347]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B - C/D - E/F/G - H/I/J

	Totaal	Gestemd		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
		Ja	Nee	Man	Vrouw	<35	35-49	50+	Laag	Midden	Hoog
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Tabel 11: (Q12) Het aanvragen van de vervangende stempas kon tot twee dagen voor de verkiezing: tot en met 2 juni. Was u op de hoogte van deze termijn?											
Ongewogen	592	408	184	265	327	123	212	257	144	217	230
Basis - Op de hoogte aanvragen vervangende stempas	534	245	289	274	260	157*	193	184	100*	229	204
Ja	47.5 [254]	51.1 [125]	44.4 [128]	46.3 [127]	48.7 [127]	40.0 [63]	44.5 [86]	57.0 ^{EF} [105]	39.6 [40]	54.0 ^{hj} [124]	44.3 [90]
Nee	49.3 [263]	46.7 [114]	51.5 [149]	51.6 [141]	46.9 [122]	57.3 ^G [90]	52.0 ^G [100]	39.7 [73]	56.9 ⁱ [57]	43.0 [99]	52.4 [107]
Weet niet	3.2 [17]	2.2 [5]	4.1 [12]	2.1 [6]	4.4 [11]	2.7 [4]	3.5 [7]	3.3 [6]	3.5 [3]	3.0 [7]	3.3 [7]
Totaal	100.0 [534]	100.0 [245]	100.0 [289]	100.0 [274]	100.0 [260]	100.0 [157]	100.0 [193]	100.0 [184]	100.0 [100]	100.0 [229]	100.0 [204]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B - C/D - E/F/G - H/I/J

* small base

	Totaal	Gestemd		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Tabel 12: (Q13a) Kunt u zich nog herinneren hoe u geïnformeerd bent? Hoe wist u ... *** Dat kiezers een vervangende stempas kunnen aanvragen ***											
Ongewogen	592	408	184	265	327	123	212	257	144	217	230
Basis - Op de hoogte aanvragen vervangende stempas	534	245	289	274	260	157*	193	184	100*	229	204
Via de informatie op de stempas	29.5 [158]	37.9 ^B [93]	22.4 [65]	31.7 [87]	27.2 [71]	28.7 [45]	29.3 [56]	30.5 [56]	30.0 [30]	29.8 [68]	29.0 [59]
Via een brief van de gemeente	21.6 [115]	24.9 [61]	18.8 [54]	27.8 ^D [76]	15.1 [39]	21.5 [34]	14.5 [28]	29.1 ^F [54]	27.5 [27]	18.6 [43]	22.2 [45]
Via de (regionale) radio	12.8 [68]	8.9 [22]	16.1 ^A [46]	12.6 [34]	13.0 [34]	19.2 ^G [30]	14.6 ^G [28]	5.4 [10]	5.2 [5]	15.5 ^H [36]	13.5 ^h [27]
Via de (regionale) krant	11.4 [61]	15.1 ^B [37]	8.2 [24]	12.4 [34]	10.3 [27]	9.0 [14]	6.2 [12]	18.8 ^{EF} [35]	10.1 [10]	13.4 [31]	9.8 [20]
Via de (regionale) televisie	11.2 [60]	10.8 [26]	11.5 [33]	9.1 [25]	13.3 [35]	13.9 [22]	11.5 [22]	8.5 [16]	6.9 [7]	13.1 [30]	11.2 [23]
Van de vorige verkiezingen	10.9 [58]	13.8 ^b [34]	8.5 [25]	10.4 [28]	11.5 [30]	18.8 ^{FG} [29]	6.8 [13]	8.6 [16]	16.8 ^l [17]	5.4 [12]	14.3 ^l [29]
Via een brochure of folder	10.3 [55]	13.5 ^b [33]	7.6 [22]	9.1 [25]	11.6 [30]	5.7 [9]	10.6 [21]	13.9 ^e [26]	12.0 [12]	12.8 ^j [29]	6.7 [14]
Gehoord van vrienden, familie, kennissen	5.8 [31]	7.0 [17]	4.8 [14]	4.3 [12]	7.4 [19]	8.2 [13]	4.4 [8]	5.3 [10]	6.6 [7]	6.2 [14]	5.0 [10]
Via internet	4.7 [25]	5.5 [14]	4.0 [12]	4.9 [14]	4.5 [12]	9.8 ^F [15]	1.1 [2]	4.2 ^f [8]	2.3 [2]	6.6 [15]	3.8 [8]
Op een andere manier	2.7 [14]	2.4 [6]	2.9 [8]	2.9 [8]	2.4 [6]	0.3 [1]	5.4 ^{Eg} [10]	1.8 [3]	2.5 [2]	3.4 [8]	1.9 [4]
Weet ik niet meer	18.3 [98]	14.1 [35]	21.8 ^a [63]	18.5 [51]	18.1 [47]	15.2 [24]	22.0 [42]	17.0 [31]	20.5 [21]	14.8 [34]	20.7 [42]
Totaal	139.1 [743]	154.0 [377]	126.5 [366]	143.8 [394]	134.2 [349]	150.1 [236]	126.3 [244]	143.0 [263]	140.6 [141]	139.5 [320]	138.1 [282]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B - C/D - E/F/G - H/I/J

* small base

	Totaal	Gestemd		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
		Ja	Nee	Man	Vrouw	<35	35-49	50+	Laag	Midden	Hoog
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Tabel 13: (Q13b) Kunt u zich nog herinneren hoe u geïnformeerd bent? Hoe wist u ... *** Dat kiezers dit t/m 2 juni konden doen ***											
Ongewogen	300	220	80	129	171	50	104	146	74	119	107
Basis - Op de hoogte aanvragen vervangende stempas t/m 2 juni	254	125	128*	127*	127	63*	86*	105	40*	124*	90*
Via de informatie op de stempas	36.0 [91]	44.3B [55]	27.9 [36]	32.6 [41]	39.5 [50]	37.2 [23]	33.4 [29]	37.4 [39]	39.4 [16]	36.3 [45]	34.1 [31]
Via een brief van de gemeente	24.9 [63]	25.1 [31]	24.8 [32]	31.2D [40]	18.6 [24]	30.0F [19]	10.0 [9]	34.1F [36]	27.7 [11]	24.0 [30]	25.0 [23]
Via de (regionale) radio	18.1 [46]	14.0 [17]	22.2 [28]	24.0D [30]	12.2 [15]	19.8g [12]	29.6G [25]	7.7 [8]	8.3 [3]	20.2h [25]	19.6 [18]
Via een brochure of folder	15.9 [40]	17.3 [22]	14.6 [19]	11.4 [14]	20.5c [26]	15.3 [10]	16.6 [14]	15.7 [17]	16.1 [6]	22.1J [27]	7.3 [7]
Via de (regionale) krant	15.5 [39]	19.2 [24]	11.9 [15]	20.6d [26]	10.4 [13]	5.3 [3]	13.8 [12]	23.0E [24]	16.0 [6]	14.5 [18]	16.6 [15]
Via de (regionale) televisie	12.8 [32]	13.9 [17]	11.7 [15]	13.7 [17]	11.9 [15]	12.3 [8]	18.7G [16]	8.2 [9]	8.8 [4]	11.2 [14]	16.7 [15]
Gehoord van vrienden, familie, kennissen	5.7 [14]	3.3 [4]	8.0 [10]	1.9 [2]	9.4C [12]	9.6 [6]	5.8 [5]	3.2 [3]	5.5 [2]	6.6 [8]	4.4 [4]
Van de vorige verkiezingen	5.3 [13]	5.6 [7]	5.0 [6]	2.9 [4]	7.7 [10]	7.7 [5]	3.4 [3]	5.4 [6]	8.2 [3]	4.0 [5]	5.7 [5]
Via internet	5.2 [13]	7.6 [9]	3.0 [4]	5.6 [7]	4.9 [6]	8.5 [5]	2.4 [2]	5.6 [6]	4.7 [2]	4.0 [5]	7.2 [7]
Op een andere manier	1.8 [5]	2.9 [4]	0.7 [1]	1.4 [2]	2.2 [3]	0.8 [1]	2.7 [2]	1.7 [2]	2.9 [1]	1.8 [2]	1.3 [1]
Weet ik niet meer	9.5 [24]	7.9 [10]	11.1 [14]	10.1 [13]	9.0 [11]	9.9 [6]	11.4 [10]	7.8 [8]	9.5 [4]	6.6 [8]	13.6 [12]
Totaal	150.8 [382]	161.1 [202]	140.8 [181]	155.3 [197]	146.3 [185]	156.4 [98]	148.0 [127]	149.8 [157]	147.2 [58]	151.3 [187]	151.6 [137]

Proportions/Mean: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B - C/D - E/F/G - H/I/J

* small base

	Q8a	Q8b	Q13a	Q13b
Tabel 14: Kunt u zich nog herinneren hoe u geïnformeerd bent? Hoe wist u ...				
Basis	857	941	534	254
Via een brief van de gemeente	24.9	26.2	21.6	24.9
Via een brochure of folder	13.1	11.7	10.3	15.9
Via de informatie op de stempas	39.3	37.9	29.5	36.0
Via de (regionale) krant	15.8	12.2	11.4	15.5
Via de (regionale) televisie	23.9	15.9	11.2	12.8
Via de (regionale) radio	14.1	9.2	12.8	18.1
Via internet	7.1	5.2	4.7	5.2
Gehoord van vrienden, familie, kennissen	7.3	6.9	5.8	5.7
Van de vorige verkiezingen	13.1	20.2	10.9	5.3
Op een andere manier	1.5	1.5	2.7	1.8
Weet ik niet meer	12.6	14.0	18.3	9.5
Totaal	172.8	161.0	139.1	150.8

	Totaal	Gestemd		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Tabel 15: (Q16a) In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen? *** Het is een goede zaak dat mensen zich moeten identificeren als ze willen stemmen ***											
Ongewogen	987	596	391	434	553	238	353	396	275	356	355
Basis - Alle respondenten	988	364	624	511	477	327	351	309	212	428	347
Zeer mee eens -5-	38.5 [380]	38.3 [140]	38.6 [241]	38.8 [198]	38.1 [182]	39.9 [131]	41.3 ^g [145]	33.7 [104]	39.4 [84]	36.6 [157]	40.0 [139]
Mee eens -4-	44.7 [442]	44.9 [163]	44.6 [278]	44.4 [227]	45.0 [215]	44.1 [144]	43.6 [153]	46.7 [144]	42.5 [90]	46.3 [198]	44.2 [153]
Niet eens, niet oneens -3-	8.9 [88]	7.2 [26]	9.9 [62]	8.6 [44]	9.3 [44]	9.1 [30]	9.3 [33]	8.4 [26]	11.4 ^j [24]	9.9 [42]	6.3 [22]
Mee oneens -2-	3.7 [36]	5.8 ^B [21]	2.4 [15]	3.2 [17]	4.1 [20]	2.7 [9]	2.6 [9]	5.9 ^f [18]	2.9 [6]	3.4 [14]	4.5 [16]
Zeer mee oneens -1-	2.7 [26]	2.7 [10]	2.7 [17]	3.1 [16]	2.2 [10]	1.8 [6]	2.0 [7]	4.3 [13]	2.1 [4]	2.2 [10]	3.6 [12]
Totaal	98.4 [973]	98.9 [360]	98.2 [612]	98.2 [502]	98.7 [471]	97.6 [319]	98.8 [347]	99.0 [306]	98.2 [208]	98.4 [421]	98.6 [342]
Gemiddelde	4.1	4.1	4.2	4.1	4.1	4.2 ^G	4.2 ^G	4.0	4.2	4.1	4.1
Standaard afwijking	0.9	1.0	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	1.0	0.9	0.9	1.0
Standaard fout	*	*	*	*	*	0.1	*	0.1	0.1	*	0.1
Top-2	83.2	83.2	83.2	83.3	83.1	84.0	84.9	80.4	81.8	82.9	84.2
Bottom-2	6.3	8.5 ^b	5.1	6.4	6.3	4.5	4.6	10.2 ^{EF}	5.0	5.6	8.1
Weet niet	1.6 [15]	1.1 [4]	1.8 [12]	1.8 [9]	1.3 [6]	2.4 [8]	1.2 [4]	1.0 [3]	1.8 [4]	1.6 [7]	1.4 [5]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B - C/D - E/F/G - H/I/J

	Totaal	Gestemd		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
		Ja	Nee	Man	Vrouw	<35	35-49	50+	Laag	Midden	Hoog
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Tabel 16: (Q16b) In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen? *** Ik zou eerder geneigd zijn om te gaan stemmen als ik me niet hoeft te identificeren ***											
Ongewogen	987	596	391	434	553	238	353	396	275	356	355
Basis - Alle respondenten	988	364	624	511	477	327	351	309	212	428	347
Zeer mee eens -5-	2.5 [25]	1.0 [4]	3.4 ^a [21]	2.9 [15]	2.1 [10]	3.0 [10]	2.0 [7]	2.5 [8]	3.9 [8]	2.1 [9]	2.1 [7]
Mee eens -4-	3.7 [36]	4.7 [17]	3.0 [19]	3.7 [19]	3.6 [17]	2.5 [8]	4.7 [17]	3.7 [11]	4.5 [9]	3.7 [16]	3.2 [11]
Niet eens, niet oneens -3-	13.7 [135]	11.2 [41]	15.2 [95]	14.7 [75]	12.7 [60]	15.1 [50]	12.8 [45]	13.2 [41]	21.1 ^{iJ} [45]	14.0 ^j [60]	8.8 [31]
Mee oneens -2-	37.5 [370]	35.3 [128]	38.7 [242]	35.3 [180]	39.8 [190]	33.1 [109]	36.0 [126]	43.7 ^{Ef} [135]	31.8 [67]	39.9 [171]	37.8 [131]
Zeer mee oneens -1-	40.5 [401]	46.0 ^B [167]	37.4 [233]	41.1 [210]	40.0 [191]	43.8 ^g [144]	42.2 ^g [148]	35.1 [109]	35.8 [76]	38.4 [164]	46.2 ^{hi} [160]
Totaal	97.9 [967]	98.2 [357]	97.7 [609]	97.6 [499]	98.1 [468]	97.6 [319]	97.8 [343]	98.3 [304]	97.1 [206]	98.1 [420]	98.0 [340]
Gemiddelde	1.9	1.8	1.9 ^A	1.9	1.9	1.8	1.9	1.9	2.1 ^J	1.9 ^j	1.7
Standaard afwijking	1.0	0.9	1.0	1.0	0.9	1.0	1.0	0.9	1.1	0.9	0.9
Standaard fout	*	*	0.1	*	*	0.1	0.1	*	0.1	*	*
Top-2	6.2	5.8	6.4	6.6	5.7	5.5	6.8	6.2	8.4	5.8	5.3
Bottom-2	78.0	81.2	76.1	76.4	79.7	77.0	78.2	78.8	67.6	78.3 ^H	83.9 ^H
Weet niet	2.1 [21]	1.8 [7]	2.3 [14]	2.4 [12]	1.9 [9]	2.4 [8]	2.2 [8]	1.7 [5]	2.9 [6]	1.9 [8]	2.0 [7]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B - C/D - E/F/G - H/I/J

	Totaal	Gestemd		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Tabel 17: (Q16c) In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen? *** Ik denk dat er minder verkiezingsfraude gepleegd wordt doordat mensen zich moeten identificeren ***											
Ongewogen	987	596	391	434	553	238	353	396	275	356	355
Basis - Alle respondenten	988	364	624	511	477	327	351	309	212	428	347
Zeer mee eens -5-	27.3 [270]	29.9 [109]	25.8 [161]	30.0 [153]	24.5 [117]	31.7 ^g [104]	26.1 [92]	24.0 [74]	32.9 ^J [70]	28.5 [122]	22.6 [78]
Mee eens -4-	41.1 [406]	40.3 [147]	41.6 [259]	38.3 [195]	44.2 [211]	36.5 [120]	40.8 [143]	46.3 ^e [143]	42.8 [91]	37.3 [159]	45.0 ⁱ [156]
Niet eens, niet oneens -3-	18.3 [181]	14.8 [54]	20.3 ^a [127]	17.2 [88]	19.4 [93]	20.9 ^g [69]	19.7 ^g [69]	13.9 [43]	13.6 [29]	21.9 ^h [94]	16.7 [58]
Mee oneens -2-	6.1 [60]	8.5 ^B [31]	4.7 [29]	6.2 [32]	6.0 [29]	4.3 [14]	5.4 [19]	8.8 ^e [27]	4.6 [10]	5.7 [24]	7.6 [27]
Zeer mee oneens -1-	2.2 [22]	2.1 [8]	2.3 [14]	2.7 [14]	1.7 [8]	1.1 [4]	2.8 [10]	2.9 [9]	2.3 [5]	1.7 [7]	2.9 [10]
Totaal	95.1 [939]	95.7 [348]	94.7 [591]	94.4 [482]	95.8 [457]	94.5 [310]	94.8 [333]	95.9 [297]	96.2 [204]	95.0 [407]	94.8 [329]
Gemiddelde	3.9	3.9	3.9	3.9	3.9	4.0	3.9	3.8	4.0 ^J	3.9	3.8
Standaard afwijking	1.0	1.0	0.9	1.0	0.9	0.9	1.0	1.0	0.9	1.0	1.0
Standaard fout	*	*	*	*	*	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Top-2	68.4	70.2	67.4	68.2	68.7	68.2	66.9	70.4	75.7 ^{ij}	65.7	67.5
Bottom-2	8.4	10.7 ^b	7.0	8.9	7.8	5.4	8.2	11.7 ^E	6.9	7.3	10.6
Weet niet	4.9 [49]	4.3 [16]	5.3 [33]	5.6 [29]	4.2 [20]	5.5 [18]	5.2 [18]	4.1 [13]	3.8 [8]	5.0 [21]	5.2 [18]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B - C/D - E/F/G - H/I/J

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

	Ze er mee eens	Mee eens	Niet eens, niet oneens	Mee oneens	Ze er mee oneens	Weet niet
--	-------------------------	-------------	---------------------------------	---------------	---------------------------	--------------

Tabel 18:

Het is een goede zaak dat mensen zich moeten identificeren als ze willen stemmen	38.5	44.7	8.9	3.7	2.7	1.6
Ik zou eerder geneigd zijn om te gaan stemmen als ik me niet hoef te identificeren	2.5	3.7	13.7	37.5	40.5	2.1
Ik denk dat er minder verkiezingsfraude gepleegd wordt doordat mensen zich moeten identificeren	27.3	41.1	18.3	6.1	2.2	4.9

	Totaal	Gestemd		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
		Ja A	Nee B	Man C	Vrouw D	<35 E	35-49 F	50+ G	Laag H	Midden I	Hoog J
Tabel 19: (Q18a) In hoeverre vindt u de volgende beschrijvingen van toepassing op de zojuist getoonde stempas? *** Duidelijk ***											
Ongewogen	987	596	391	434	553	238	353	396	275	356	355
Basis - Alle respondenten	988	364	624	511	477	327	351	309	212	428	347
Zeer van toepassing	68.1 [673]	70.8 [258]	66.5 [415]	64.8 [331]	71.5 ^c [341]	69.0 [226]	69.5 [244]	65.5 [203]	64.7 [137]	75.6 ^{HJ} [324]	60.8 [211]
Enigszins van toepassing	28.2 [279]	26.1 [95]	29.5 [184]	31.2 ^d [159]	25.0 [120]	27.6 [91]	28.5 [100]	28.5 [88]	28.9 [61]	21.3 [91]	36.4 ^I [126]
Niet van toepassing	2.0 [20]	1.7 [6]	2.2 [13]	2.2 [11]	1.7 [8]	2.2 [7]	0.9 [3]	3.0 ^f [9]	1.7 [4]	2.3 [10]	1.8 [6]
Weet niet	1.7 [17]	1.5 [5]	1.9 [12]	1.8 [9]	1.7 [8]	1.1 [4]	1.2 [4]	3.0 [9]	4.7 ^J [10]	0.8 [3]	1.1 [4]
Totaal	100.0 [988]	100.0 [364]	100.0 [624]	100.0 [511]	100.0 [477]	100.0 [327]	100.0 [351]	100.0 [309]	100.0 [212]	100.0 [428]	100.0 [347]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B - C/D - E/F/G - H/I/J

	Totaal	Gestemd		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
		Ja A	Nee B	Man C	Vrouw D	<35 E	35-49 F	50+ G	Laag H	Midden I	Hoog J
Tabel 20: (Q18b) In hoeverre vindt u de volgende beschrijvingen van toepassing op de zojuist getoonde stempas? *** Begrijpelijk ***											
Ongewogen	987	596	391	434	553	238	353	396	275	356	355
Basis - Alle respondenten	988	364	624	511	477	327	351	309	212	428	347
Zeer van toepassing	65.7 [649]	72.4 ^B [264]	61.8 [386]	61.3 [313]	70.4 ^C [336]	60.6 [198]	69.1 ^e [243]	67.3 [208]	60.7 [129]	70.7 ^{hj} [303]	62.6 [217]
Enigszins van toepassing	31.0 [306]	24.4 [89]	34.8 ^A [217]	35.5 ^D [181]	26.1 [125]	37.0 ^{fG} [121]	28.7 [101]	27.1 [84]	32.9 [70]	27.3 [117]	34.4 ⁱ [119]
Niet van toepassing	1.5 [14]	1.6 [6]	1.4 [9]	1.2 [6]	1.8 [8]	1.2 [4]	0.8 [3]	2.5 [8]	1.5 [3]	1.2 [5]	1.7 [6]
Weet niet	1.9 [18]	1.7 [6]	2.0 [12]	2.1 [11]	1.6 [8]	1.1 [4]	1.4 [5]	3.2 [10]	4.9 ^J [10]	0.8 [3]	1.3 [5]
Totaal	100.0 [988]	100.0 [364]	100.0 [624]	100.0 [511]	100.0 [477]	100.0 [327]	100.0 [351]	100.0 [309]	100.0 [212]	100.0 [428]	100.0 [347]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B - C/D - E/F/G - H//J

	Totaal	Gestemd		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
		Ja A	Nee B	Man C	Vrouw D	<35 E	35-49 F	50+ G	Laag H	Midden I	Hoog J
Tabel 21: (Q18c) In hoeverre vindt u de volgende beschrijvingen van toepassing op de zojuist getoonde stempas? *** Volledig ***											
Ongewogen	987	596	391	434	553	238	353	396	275	356	355
Basis - Alle respondenten	988	364	624	511	477	327	351	309	212	428	347
Zeer van toepassing	68.1 [673]	73.9 ^B [269]	64.8 [404]	62.1 [317]	74.6 ^C [356]	67.0 [219]	70.9 [249]	66.2 [205]	65.5 [139]	71.3 [305]	65.7 [228]
Enigszins van toepassing	27.0 [267]	21.8 [79]	30.1 ^A [188]	31.9 ^D [163]	21.8 [104]	30.0 [98]	24.9 [87]	26.3 [81]	26.1 [55]	24.9 [107]	30.3 [105]
Niet van toepassing	1.0 [10]	1.2 [4]	0.9 [6]	1.0 [5]	1.0 [5]	0.7 [2]	0.4 [1]	2.1 ^f [6]	2.1 [5]	0.6 [2]	0.9 [3]
Weet niet	3.8 [37]	3.1 [11]	4.2 [26]	5.0 [25]	2.5 [12]	2.3 [8]	3.8 [13]	5.4 [17]	6.3 [13]	3.2 [14]	3.0 [11]
Totaal	100.0 [988]	100.0 [364]	100.0 [624]	100.0 [511]	100.0 [477]	100.0 [327]	100.0 [351]	100.0 [309]	100.0 [212]	100.0 [428]	100.0 [347]

Proportions/Mean: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B - C/D - E/F/G - H/I/J

	Totaal	Gestemd		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
		Ja A	Nee B	Man C	Vrouw D	<35 E	35-49 F	50+ G	Laag H	Midden I	Hoog J
Tabel 22: (Q18d) In hoeverre vindt u de volgende beschrijvingen van toepassing op de zojuist getoonde stempas? *** Goed leesbaar ***											
Ongewogen	987	596	391	434	553	238	353	396	275	356	355
Basis - Alle respondenten	988	364	624	511	477	327	351	309	212	428	347
Zeer van toepassing	59.3 [586]	65.2 ^B [238]	55.8 [348]	53.8 [275]	65.1 ^C [311]	53.0 [174]	62.9 ^e [221]	61.8 ^e [191]	57.5 [122]	64.1 ^J [275]	54.2 [188]
Enigszins van toepassing	33.3 [329]	28.2 [103]	36.4 ^A [227]	37.6 ^D [192]	28.8 [137]	38.9 ^{fg} [127]	30.4 [107]	30.8 [95]	34.8 [74]	29.9 [128]	36.7 [127]
Niet van toepassing	5.9 [58]	5.1 [19]	6.3 [39]	6.9 [35]	4.8 [23]	6.9 [23]	5.6 [20]	5.0 [16]	4.3 [9]	4.9 [21]	8.0 [28]
Weet niet	1.5 [15]	1.5 [5]	1.6 [10]	1.8 [9]	1.3 [6]	1.1 [4]	1.2 [4]	2.4 [7]	3.4 [7]	1.0 [4]	1.1 [4]
Totaal	100.0 [988]	100.0 [364]	100.0 [624]	100.0 [511]	100.0 [477]	100.0 [327]	100.0 [351]	100.0 [309]	100.0 [212]	100.0 [428]	100.0 [347]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B - C/D - E/F/G - H/I/J

	Totaal	Gestemd		Geslacht		Leeftijd			Opleiding		
		Ja A	Nee B	Man C	Vrouw D	<35 E	35-49 F	50+ G	Laag H	Midden I	Hoog J
Tabel 23: (Q18e) In hoeverre vindt u de volgende beschrijvingen van toepassing op de zojuist getoonde stempas? *** Goed vormgegeven ***											
Ongewogen	987	596	391	434	553	238	353	396	275	356	355
Basis - Alle respondenten	988	364	624	511	477	327	351	309	212	428	347
Zeer van toepassing	57.8 [571]	59.9 [218]	56.6 [353]	52.1 [266]	63.9 ^C [305]	57.2 [187]	60.6 [213]	55.3 [171]	58.9 [125]	61.6 ^J [264]	52.3 [182]
Enigszins van toepassing	30.9 [305]	28.0 [102]	32.6 [203]	34.6 ^D [177]	26.9 [128]	29.1 [95]	31.0 [109]	32.7 [101]	30.9 [65]	27.2 [116]	35.6 ^I [123]
Niet van toepassing	8.3 [82]	8.5 [31]	8.1 [51]	10.0 [51]	6.4 [31]	11.3 ^f [37]	6.3 [22]	7.3 [23]	5.4 [12]	8.9 [38]	9.3 [32]
Weet niet	3.0 [30]	3.5 [13]	2.7 [17]	3.2 [17]	2.8 [13]	2.4 [8]	2.1 [7]	4.7 ^f [15]	4.8 [10]	2.3 [10]	2.8 [10]
Totaal	100.0 [988]	100.0 [364]	100.0 [624]	100.0 [511]	100.0 [477]	100.0 [327]	100.0 [351]	100.0 [309]	100.0 [212]	100.0 [428]	100.0 [347]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B - C/D - E/F/G - H/I/J

In hoeverre vindt u de volgende beschrijvingen van toepassing op de zojuist getoonde stempas?

	Zeer van toepassing	Enigszins van toepassing	Niet van toepassing	Weet niet
--	---------------------	--------------------------	---------------------	-----------

Tabel 24:

Duidelijk	68.1	28.2	2.0	1.7
Begrijpelijk	65.7	31.0	1.5	1.9
Volledig	68.1	27.0	1.0	3.8
Goed leesbaar	59.3	33.3	5.9	1.5
Goed vormgegeven	57.8	30.9	8.3	3.0

BIJLAGE 2.3

Tabellen: voorzitters

	Allen	Stedelijkheid				
		Zeer sterk A	Sterk B	Matig C	Weinig D	Niet E

Tabel 1: (Intro) Is het juist dat u tijdens de afgelopen Europese verkiezing van 4 juni 2009 lid bent geweest van een stembureau?

Basis - Alle respondenten	580	118	118	93*	169	82*
Ja	100.0 [580]	100.0 [118]	100.0 [118]	100.0 [93]	100.0 [169]	100.0 [82]
Totaal	100.0 [580]	100.0 [118]	100.0 [118]	100.0 [93]	100.0 [169]	100.0 [82]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B/C/D/E

* small base

	Stedelijkheid					
	Allen	Zeer sterk A	Sterk B	Matig C	Weinig D	Niet E
Tabel 2: (Q1) Kunt u een inschatting maken van de gemiddelde tijd die uw stembureau de afgelopen verkiezingen bezig is geweest met één kiezer? Oftewel: nadat de kiezer zich gemeld heeft, hoe lang duurde het dan voordat hij/zij kon gaan stemmen (er vanuit gaande dat hij/zij meteen aan de beurt is)? Wilt u de tijd in minuten uitdrukken? Het is mogelijk om decimalen te gebruiken.						
Basis - Alle respondenten	580	118	118	93*	169	82*
tm 30 seconden	21.4 [124]	21.2 [25]	23.7 [28]	20.4 [19]	20.7 [35]	20.7 [17]
tm 60 seconden	30.3 [176]	34.7 ^b [41]	24.6 [29]	31.2 [29]	30.8 [52]	30.5 [25]
tm 120 seconden	29.8 [173]	28.0 [33]	29.7 [35]	35.5 [33]	26.6 [45]	32.9 [27]
meer dan 120 seconden	16.9 [98]	14.4 [17]	21.2 ^c [25]	11.8 [11]	19.5 [33]	14.6 [12]
Totaal	98.4 [571]	98.3 [116]	99.2 [117]	98.9 [92]	97.6 [165]	98.8 [81]
Gemiddelde (Seconden)	96.3	87.3	100.4	97.8	98.4	96.9
Standaard afwijking (Seconden)	74.6	57.2	77.1	95.4	69.4	77.2
Mediaan (Seconden)	59	57	68	59	58	59
Maximum (Seconden)	600	300	480	600	300	420
Minimum (Seconden)	20	20	20	20 ^D	20	20 ^D
Weet niet	1.6 [9]	1.7 [2]	0.8 [1]	1.1 [1]	2.4 [4]	1.2 [1]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B/C/D/E

* small base

	Stedelijkheid					
	Allen	Zeer sterk A	Sterk B	Matig C	Weinig D	Niet E
Tabel 3: (Q2)Kunt u een inschatting geven van de tijd die de controle van het identiteitsdocument per kiezer heeft genomen?						
Basis - Alle respondenten	580	118	118	93*	169	82*
tm 30 seconden	32.6 [189]	32.2 [38]	35.6 ^d [42]	36.6 ^D [34]	24.9 [42]	40.2 ^D [33]
tm 60 seconden	35.9 [208]	35.6 [42]	35.6 [42]	36.6 [34]	38.5 [65]	30.5 [25]
tm 120 seconden	9.5 [55]	10.2 [12]	10.2 [12]	6.5 [6]	10.1 [17]	9.8 [8]
meer dan 120 seconden	2.8 [16]	2.5 [3]	1.7 [2]	3.2 [3]	3.6 [6]	2.4 [2]
Totaal	80.7 [468]	80.5 [95]	83.1 [98]	82.8 [77]	76.9 [130]	82.9 [68]
Gemiddelde (Seconden)	57.2	56.6	54.1	56.4	63.3 ^{be}	51.6
Standaard afwijking (Seconden)	41.7	43.1	33.2	49.6	44.9	33.4
Mediaan (Seconden)	47	46	47	44	50	32
Maximum (Seconden)	300	300	180	300	300	180
Minimum (Seconden)	7	20 ^{BC}	8	7	20	20 ^{BCD}
Weet niet	19.3 [112]	19.5 [23]	16.9 [20]	17.2 [16]	23.1 [39]	17.1 [14]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B/C/D/E

* small base

	Stedelijkheid					
	Allen	Zeer sterk A	Sterk B	Matig C	Weinig D	Niet E
Tabel 4: (Q3) Kunt u een inschatting geven van de tijd die de controle van de stempas per kiezer heeft genomen?						
Basis - Alle respondenten	563	113	114	91*	163	82*
tm 30 seconden	52.6 [296]	56.6 [64]	48.2 [55]	57.1 [52]	46.6 [76]	59.8 ^d [49]
tm 60 seconden	35.9 [202]	37.2 [42]	41.2 ^{CE} [47]	27.5 [25]	40.5 ^{CE} [66]	26.8 [22]
tm 120 seconden	4.6 [26]	1.8 [2]	5.3 [6]	6.6 ^a [6]	4.9 [8]	4.9 [4]
meer dan 120 seconden	3.2 [18]	1.8 [2]	3.5 [4]	3.3 [3]	3.7 [6]	3.7 [3]
Totaal	96.3 [542]	97.3 [110]	98.2 [112]	94.5 [86]	95.7 [156]	95.1 [78]
Gemiddelde (Seconden)	48.9	42.6	52.1	48.0	52.7 ^a	46.4
Standaard afwijking (Seconden)	47.1	38.3	50.5	50.2	49.7	44.5
Mediaan (Seconden)	29	29	48	28	45	28
Maximum (Seconden)	300	300	300	300	300	300
Minimum (Seconden)	7	10	10	7	10	10
Weet niet	19.9 [112]	20.4 [23]	17.5 [20]	17.6 [16]	23.9 [39]	17.1 [14]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B/C/D/E

* small base

	Stedelijkheid					
	Allen	Zeer sterk A	Sterk B	Matig C	Weinig D	Niet E

Tabel 5: (Q4) De volgende vragen gaan over de stempas. Wist u of wisten de overige leden van uw stembureau wat het eerstelijns echtheidskenmerk op de stempas was? Dit was het hologramfolie.

Basis - Alle respondenten	580	118	118	93*	169	82*
Ja	91.9 [533]	94.1 [111]	91.5 [108]	93.5 [87]	91.1 [154]	89.0 [73]
Nee	4.7 [27]	2.5 [3]	3.4 [4]	3.2 [3]	5.9 [10]	8.5 ^a [7]
Weet niet	3.4 [20]	3.4 [4]	5.1 [6]	3.2 [3]	3.0 [5]	2.4 [2]
Totaal	100.0 [580]	100.0 [118]	100.0 [118]	100.0 [93]	100.0 [169]	100.0 [82]

Proportions/Mean: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B/C/D/E

* small base

	Stedelijkheid					
	Allen	Zeer sterk A	Sterk B	Matig C	Weinig D	Niet E

Tabel 6: (Q5) Wist u of wisten de overige leden hoe het hologramfolie op de stempas gecontroleerd diende te worden?

Basis - Alle respondenten	580	118	118	93*	169	82*
Ja	78.6 [456]	83.9 ^d [99]	81.4 [96]	78.5 [73]	74.6 [126]	75.6 [62]
Nee	14.0 [81]	9.3 [11]	9.3 [11]	11.8 [11]	20.1 ^{ABc} [34]	17.1 [14]
Weet niet	7.4 [43]	6.8 [8]	9.3 [11]	9.7 [9]	5.3 [9]	7.3 [6]
Totaal	100.0 [580]	100.0 [118]	100.0 [118]	100.0 [93]	100.0 [169]	100.0 [82]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B/C/D/E

* small base

	Allen	Stedelijkheid				
		Zeer sterk A	Sterk B	Matig C	Weinig D	Niet E

Tabel 7: (Q7) Had uw gemeente het stembureau voorzien van een referentie stempas?

Basis - Alle respondenten	580	118	118	93*	169	82*
Ja	60.9 [353]	81.4 ^{BCDE} [96]	58.5 [69]	59.1 [55]	51.5 [87]	56.1 [46]
Nee	24.1 [140]	5.9 [7]	27.1 ^A [32]	31.2 ^A [29]	30.8 ^A [52]	24.4 ^A [20]
Weet niet	15.0 [87]	12.7 [15]	14.4 [17]	9.7 [9]	17.8 ^c [30]	19.5 ^c [16]
Totaal	100.0 [580]	100.0 [118]	100.0 [118]	100.0 [93]	100.0 [169]	100.0 [82]

Proportions/Mean: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B/C/D/E

* small base

	Allen	Stedelijkheid				
		Zeer sterk A	Sterk B	Matig C	Weinig D	Niet E
Tabel 8: (Q8) Vonden de leden van uw stembureau en uzelf de hologramfolie op de stempas makkelijk te controleren?						
Basis - Alle respondenten	580	118	118	93*	169	82*
Ja, omdat de gemeente het stembureau had voorzien van een referentie stempas	27.1 [157]	46.6 [55]	23.7 [28]	22.6 [21]	21.3 [36]	20.7 [17]
Ja, maar ook zonder referentie stempas kon het hologramfolie makkelijk gecontroleerd worden	54.3 [315]	39.8 [47]	55.1 [65]	59.1 [55]	60.4 [102]	56.1 [46]
Nee, want ...	4.1 [24]	5.1 [6]	5.1 [6]	3.2 [3]	3.6 [6]	3.7 [3]
Weet niet	14.5 [84]	8.5 [10]	16.1 [19]	15.1 [14]	14.8 [25]	19.5 [16]
Totaal	100.0 [580]	100.0 [118]	100.0 [118]	100.0 [93]	100.0 [169]	100.0 [82]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B/C/D/E

* small base

	Stedelijkheid					
	Allen	Zeer sterk A	Sterk B	Matig C	Weinig D	Niet E
Tabel 9: (Q9) Heeft uw stembureau de contactpersoon van de gemeente gebeld vanwege twijfel over de echtheid van Å©Å©n of meerdere stempassen?						
Basis - Alle respondenten	580	118	118	93*	169	82*
Ja	1.7 [10]	3.4 ^e [4]	2.5 [3]	1.1 [1]	1.2 [2]	- [-]
Nee	98.1 [569]	96.6 [114]	96.6 [114]	98.9 [92]	98.8 [167]	100.0 ^{ab} [82]
Weet niet	0.2 [1]	- [-]	0.8 [1]	- [-]	- [-]	- [-]
Totaal	100.0 [580]	100.0 [118]	100.0 [118]	100.0 [93]	100.0 [169]	100.0 [82]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B/C/D/E

* small base

	Allen	Stedelijkheid				
		Zeer sterk A	Sterk B	Matig C	Weinig D	Niet E

Tabel 10: (Q10) Bent u en/of de andere leden van uw stembureau door uw gemeente voorafgaand aan de verkiezingsdag geïnformeerd over de tweedelijs echtheidskenmerken op de stempas (buiten het hologramfolie)?

Basis - Alle respondenten	580	118	118	93*	169	82*
Ja	73.1 [424]	71.2 [84]	75.4 [89]	77.4 [72]	70.4 [119]	73.2 [60]
Nee	16.6 [96]	16.9 [20]	11.9 [14]	14.0 [13]	21.9 ^B [37]	14.6 [12]
Weet niet	10.3 [60]	11.9 [14]	12.7 [15]	8.6 [8]	7.7 [13]	12.2 [10]
Totaal	100.0 [580]	100.0 [118]	100.0 [118]	100.0 [93]	100.0 [169]	100.0 [82]

Proportions/Mean: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B/C/D/E

* small base

	Stedelijkheid					
	Allen	Zeer sterk A	Sterk B	Matig C	Weinig D	Niet E
Tabel 11: (Q11) Heeft uw stembureau het tweedelijns kenmerk op de stempas gecontroleerd?						
Basis - Alle respondenten	580	118	118	93*	169	82*
Ja, op regelmatige basis	21.4 [124]	26.3E [31]	24.6E [29]	22.6E [21]	20.7E [35]	9.8 [8]
Ja, alleen bij twijfel over de echtheid	26.9 [156]	31.4 [37]	25.4 [30]	28.0 [26]	24.3 [41]	26.8 [22]
Nee	44.8 [260]	34.7 [41]	40.7 [48]	45.2 [42]	49.7A [84]	54.9AB [45]
Weet niet	6.9 [40]	7.6 [9]	9.3 [11]	4.3 [4]	5.3 [9]	8.5 [7]
Totaal	100.0 [580]	100.0 [118]	100.0 [118]	100.0 [93]	100.0 [169]	100.0 [82]

Proportions/Mean: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B/C/D/E
* small base

	Stedelijkheid					
	Allen	Zeer sterk A	Sterk B	Matig C	Weinig D	Niet E
Tabel 12: (Q12) Vonden de leden van uw stembureau en uzelf de controle van de tweedelijns echtheidkenmerken gemakkelijk te controleren?						
Basis - Tweedelijns kenmerk gecontroleerd	280	68*	59*	47*	76*	30*
Ja	80.7 [226]	85.3 [58]	81.4 [48]	76.6 [36]	78.9 [60]	80.0 [24]
Nee, het kenmerk was niet (gemakkelijk) te vinden	15.4 [43]	11.8 [8]	18.6 [11]	14.9 [7]	14.5 [11]	20.0 [6]
Nee, het stembureau beschikte niet over de juiste hulpmiddelen	2.1 [6]	1.5 [1]	- [-]	4.3 [2]	3.9 [3]	- [-]
Nee, vanwege een andere reden, namelijk	1.8 [5]	1.5 [1]	- [-]	4.3 [2]	2.6 [2]	- [-]
Totaal	100.0 [280]	100.0 [68]	100.0 [59]	100.0 [47]	100.0 [76]	100.0 [30]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B/C/D/E

* small base

	Stedelijkheid					
	Allen	Zeer sterk A	Sterk B	Matig C	Weinig D	Niet E
Tabel 13: (Q13) Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft een brochure verspreid, genaamd Geldige Identiteitsdocumenten . In deze brochure staan onder meer voorbeelden van identiteitsdocumenten van de lidstaten van de Europese Unie. Was deze brochure op uw stembureau beschikbaar?						
Basis - Alle respondenten	580	118	118	93*	169	82*
Ja	95.9 [556]	100.0 ^{bDE} [118]	97.5 ^d [115]	97.8 ^d [91]	92.3 [156]	92.7 [76]
Nee	2.4 [14]	- [-]	1.7 [2]	- [-]	4.1 ^{AC} [7]	6.1 ^{AbC} [5]
Weet niet	1.7 [10]	- [-]	0.8 [1]	2.2 [2]	3.6 ^A [6]	1.2 [1]
Totaal	100.0 [580]	100.0 [118]	100.0 [118]	100.0 [93]	100.0 [169]	100.0 [82]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B/C/D/E

* small base

	Stedelijkheid					
	Allen	Zeer sterk A	Sterk B	Matig C	Weinig D	Niet E
Tabel 14: (Q14) Heeft uw stembureau de brochure Geldige Identiteitsdocumenten op de verkiezingsdag gebruikt?						
Basis - Brochure beschikbaar	556	118	115	91*	156	76*
Ja	42.6 [237]	61.9 ^{BCDE} [73]	43.5 [50]	36.3 [33]	34.0 [53]	36.8 [28]
Nee	56.7 [315]	36.4 [43]	56.5 ^A [65]	61.5 ^A [56]	66.0 ^A [103]	63.2 ^A [48]
Weet niet	0.7 [4]	1.7 [2]	- [-]	2.2 ^d [2]	- [-]	- [-]
Totaal	100.0 [556]	100.0 [118]	100.0 [115]	100.0 [91]	100.0 [156]	100.0 [76]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B/C/D/E

* small base

	Stedelijkheid					
	Allen	Zeer sterk A	Sterk B	Matig C	Weinig D	Niet E
Tabel 15: (Q15) In welke situatie heeft uw stembureau de brochure gebruikt?						
Basis - Brochure beschikbaar en gebruikt	237	73*	50*	33*	53*	28**
Bij elke kiezer met een identiteitsdocument	2.5 [6]	1.4 [1]	4.0 [2]	3.0 [1]	1.9 [1]	3.6 [1]
Alleen bij kiezers met een identiteitsdocument uit een ander land van de Europese Unie	58.2 [138]	75.3BCD [55]	58.0 [29]	48.5 [16]	56.6 [30]	28.6 [8]
Alleen bij twijfel over de authenticiteit van het identiteitsdocument	27.8 [66]	17.8 [13]	26.0 [13]	36.4A [12]	32.1a [17]	39.3 [11]
Anders, namelijk....	11.4 [27]	5.5 [4]	12.0 [6]	12.1 [4]	9.4 [5]	28.6 [8]
Totaal	100.0 [237]	100.0 [73]	100.0 [50]	100.0 [33]	100.0 [53]	100.0 [28]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B/C/D/E

* small base; ** very small base (under 30) ineligible for sig testing

	Stedelijkheid					
	Allen	Zeer sterk A	Sterk B	Matig C	Weinig D	Niet E

Tabel 16: (Q16) Niet alle identiteitsdocumenten stonden in de brochure. Zijn er op uw stembureaus kiezers geweest met een identiteitsdocument dat niet in de brochure stond en waarbij u twijfelde over de authenticiteit?

Basis - Brochure beschikbaar en gebruikt	237	73*	50*	33*	53*	28**
Ja	8.4 [20]	8.2 [6]	14.0 [7]	3.0 [1]	5.7 [3]	10.7 [3]
Nee	91.6 [217]	91.8 [67]	86.0 [43]	97.0 [32]	94.3 [50]	89.3 [25]
Totaal	100.0 [237]	100.0 [73]	100.0 [50]	100.0 [33]	100.0 [53]	100.0 [28]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B/C/D/E

* small base; ** very small base (under 30) ineligible for sig testing

	Stedelijkheid					
	Allen	Zeer sterk A	Sterk B	Matig C	Weinig D	Niet E
Tabel 17: Wat heeft uw stembureau in die situatie gedaan?						
Basis - Document niet in brochure / Twijfel authenticiteit	20*	6**	7**	1**	3**	3**
De contactpersoon bij de gemeente gebeld	40.0 [8]	33.3 [2]	57.1 [4]	- [-]	33.3 [1]	33.3 [1]
Het Informatiepunt Verkiezingen gebeld	5.0 [1]	- [-]	- [-]	100.0 [1]	- [-]	- [-]
Anders, namelijk....	55.0 [11]	66.7 [4]	42.9 [3]	- [-]	66.7 [2]	66.7 [2]
Totaal	100.0 [20]	100.0 [6]	100.0 [7]	100.0 [1]	100.0 [3]	100.0 [3]

Proportions/Mean: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B/C/D/E

* small base; ** very small base (under 30) ineligible for sig testing

	Stedelijkheid					
	Allen	Zeer sterk A	Sterk B	Matig C	Weinig D	Niet E
Tabel 18: (Q18_1) In hoeverre vindt u de volgende beschrijvingen passen bij de brochure Geldige identiteitsdocumenten? *** Nuttig ***						
Basis - Alle respondenten	580	118	118	93*	169	82*
Past zeer goed	24.0 [139]	30.5 ^d [36]	23.7 [28]	21.5 [20]	20.7 [35]	24.4 [20]
Past goed	63.1 [366]	66.1 [78]	64.4 [76]	62.4 [58]	63.3 [107]	57.3 [47]
Past niet goed	1.4 [8]	1.7 [2]	0.8 [1]	1.1 [1]	1.2 [2]	2.4 [2]
Past helemaal niet goed	0.3 [2]	- [-]	0.8 [1]	1.1 [1]	- [-]	- [-]
Totaal	88.8 [515]	98.3 [116]	89.8 [106]	86.0 [80]	85.2 [144]	84.1 [69]
Gemiddelde	3.2	3.3	3.2	3.2	3.2	3.3
Standaard afwijking	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
Top-2	87.1	96.6 ^{BCDE}	88.1	83.9	84.0	81.7
Bottom-2	1.7	1.7	1.7	2.2	1.2	2.4
Weet niet	11.2 [65]	1.7 [2]	10.2 ^A [12]	14.0 ^A [13]	14.8 ^A [25]	15.9 ^A [13]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B/C/D/E

* small base

	Stedelijkheid					
	Allen	Zeer sterk A	Sterk B	Matig C	Weinig D	Niet E
Tabel 19: (Q18_2) In hoeverre vindt u de volgende beschrijvingen passen bij de brochure Geldige identiteitsdocumenten? *** Overzichtelijk ***						
Basis - Alle respondenten	580	118	118	93*	169	82*
Past zeer goed	26.4 [153]	32.2 ^{dE} [38]	29.7 [35]	29.0 [27]	21.9 [37]	19.5 [16]
Past goed	59.8 [347]	61.9 [73]	60.2 [71]	55.9 [52]	60.4 [102]	59.8 [49]
Past niet goed	2.2 [13]	2.5 [3]	0.8 [1]	1.1 [1]	3.0 [5]	3.7 [3]
Past helemaal niet goed	0.2 [1]	0.8 [1]	- [-]	- [-]	- [-]	- [-]
Totaal	88.6 [514]	97.5 [115]	90.7 [107]	86.0 [80]	85.2 [144]	82.9 [68]
Gemiddelde	3.3	3.3	3.3 ^e	3.3	3.2	3.2
Standaard afwijking	0.5	0.6	0.5	0.5	0.5	0.5
Top-2	86.2	94.1 ^{CDE}	89.8 ^{dE}	84.9	82.2	79.3
Bottom-2	2.4	3.4	0.8	1.1	3.0	3.7
Weet niet	11.4 [66]	2.5 [3]	9.3 ^A [11]	14.0 ^A [13]	14.8 ^A [25]	17.1 ^A [14]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B/C/D/E

* small base

	Stedelijkheid					
	Allen	Zeer sterk A	Sterk B	Matig C	Weinig D	Niet E
Tabel 20: (Q18_3) In hoeverre vindt u de volgende beschrijvingen passen bij de brochure Geldige identiteitsdocumenten? *** Volledig ***						
Basis - Alle respondenten	580	118	118	93*	169	82*
Past zeer goed	14.1 [82]	17.8 [21]	12.7 [15]	14.0 [13]	12.4 [21]	14.6 [12]
Past goed	53.4 [310]	55.9 [66]	53.4 [63]	51.6 [48]	55.0 [93]	48.8 [40]
Past niet goed	2.4 [14]	5.1 ^D [6]	2.5 [3]	1.1 [1]	0.6 [1]	3.7 ^d [3]
Past helemaal niet goed	0.9 [5]	0.8 [1]	1.7 [2]	- [-]	0.6 [1]	1.2 [1]
Totaal	70.9 [411]	79.7 [94]	70.3 [83]	66.7 [62]	68.6 [116]	68.3 [56]
Gemiddelde	3.1	3.1	3.1	3.2	3.2	3.1
Standaard afwijking	0.5	0.6	0.6	0.4	0.4	0.6
Top-2	67.6	73.7	66.1	65.6	67.5	63.4
Bottom-2	3.3	5.9 ^{cD}	4.2	1.1	1.2	4.9 ^d
Weet niet	29.1 [169]	20.3 [24]	29.7 [35]	33.3 ^A [31]	31.4 ^A [53]	31.7 ^a [26]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B/C/D/E

* small base

	Stedelijkheid					
	Allen	Zeer sterk A	Sterk B	Matig C	Weinig D	Niet E
Tabel 21: (Q18_4) In hoeverre vindt u de volgende beschrijvingen passen bij de brochure Geldige identiteitsdocumenten? *** Duidelijk ***						
Basis - Alle respondenten	580	118	118	93*	169	82*
Past zeer goed	23.3 [135]	27.1 [32]	23.7 [28]	23.7 [22]	20.7 [35]	22.0 [18]
Past goed	62.8 [364]	66.1 [78]	61.9 [73]	61.3 [57]	63.9 [108]	58.5 [48]
Past niet goed	2.1 [12]	1.7 [2]	3.4 ^{cd} [4]	- [-]	0.6 [1]	6.1 ^{aCD} [5]
Past helemaal niet goed	0.3 [2]	0.8 [1]	0.8 [1]	- [-]	- [-]	- [-]
Totaal	88.4 [513]	95.8 [113]	89.8 [106]	84.9 [79]	85.2 [144]	86.6 [71]
Gemiddelde	3.2	3.2	3.2	3.3	3.2	3.2
Standaard afwijking	0.5	0.5	0.5	0.5	0.4	0.5
Top-2	86.0	93.2 ^{bcDE}	85.6	84.9	84.6	80.5
Bottom-2	2.4	2.5	4.2 ^{CD}	-	0.6	6.1 ^{CD}
Weet niet	11.6 [67]	4.2 [5]	10.2 ^a [12]	15.1 ^A [14]	14.8 ^A [25]	13.4 ^A [11]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B/C/D/E

* small base

	Stedelijkheid					
	Allen	Zeer sterk A	Sterk B	Matig C	Weinig D	Niet E
Tabel 22: (Q20) Heeft uw stembureau knelpunten of problemen ervaren bij de controle van de identiteitsdocumenten?						
Basis - Alle respondenten	580	118	118	93*	169	82*
Nee	89.3 [518]	89.0 [105]	89.8 [106]	91.4 [85]	89.3 [151]	86.6 [71]
Ja, op sommige documenten kwamen de te controleren gegevens niet overeen met de gegevens op de	1.9 [11]	2.5 [3]	0.8 [1]	1.1 [1]	3.0 [5]	1.2 [1]
Ja, sommige identiteitsdocumenten waren niet in de brochure van het ministerie opgenomen	1.7 [10]	2.5 [3]	2.5 [3]	- [-]	1.8 [3]	1.2 [1]
Ja, vanwege een andere reden	7.6 [44]	6.8 [8]	7.6 [9]	7.5 [7]	5.9 [10]	12.2 ^d [10]
Totaal	100.5 [583]	100.8 [119]	100.8 [119]	100.0 [93]	100.0 [169]	101.2 [83]

Proportions/Means: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B/C/D/E

* small base

	Stedelijkheid					
	Allen	Zeer sterk A	Sterk B	Matig C	Weinig D	Niet E
Tabel 23: (Q21) Kunt u een schatting geven van het aantal kiezers dat in uw stemlokaal wilden stemmen, maar niet kon stemmen omdat zij hun stempas kwijt waren (en geen vervangende stempas hadden aangevraagd)?						
Basis - Alle respondenten	580	118	118	93*	169	82*
0	38.1 [221]	30.5 [36]	36.4 [43]	37.6 [35]	39.6 [67]	48.8Ab [40]
1 - 100	56.4 [327]	68.6bcDE [81]	57.6 [68]	57.0 [53]	51.5 [87]	46.3 [38]
Totaal	94.5 [548]	99.2 [117]	94.1 [111]	94.6 [88]	91.1 [154]	95.1 [78]
Gemiddelde	2.0	2.5cE	2.0E	1.7	2.1e	1.1
Standaard afwijking	3.5	3.0	2.8	2.9	4.8	1.8
Mediaan	*	1	1	*	*	-
Maximum	40	15	15	20abE	40ABE	8
Minimum	1	1	1	1	1	1
Weet niet	5.5 [32]	0.8 [1]	5.9A [7]	5.4a [5]	8.9A [15]	4.9a [4]
Gemiddelde (per 1000 kiesgerechtigden)	0.0647	0.0071	0.0363A	0.0684AB	0.1145ABc	0.0894AB

Proportions/Mean: Columns Tested (5%, 10% risk level) - A/B/C/D/E

* small base

BIJLAGE 3

Antwoorden op open vragen

Bijlage 3: Antwoorden op de open vragen

Kiesgerechtigden

U heeft aangegeven dat u op een andere manier geïnformeerd bent over dat zonder een identiteitsdocument niet gestemd kon worden. Op welke manier was dat?

- Ik ben al jaren lid van een stembureau in mijn gemeente
- Vis bijeenkomst gemeente
- Ik ben werkend lid van een politieke partij
- Eigen logica!
- Als je als gepensioneerde iets over stemmen hoort en je bent al eens voorzitter geweest van een stembureau dan ben ik altijd nog geïnteresseerd en nieuwsgierig naar hoe de procedure is of wordt.
- gewoon door logisch na te denken!
- Op school geleerd, algemene kennis.
- op mijn werk, ik werk namelijk op burgerzaken en via bill-board reclame
- gewoon logisch nadenken
- ik werkte toentertijd voor het ministerie van Binnenlandse Zaken
- via de PvdA
- Ik zit met de verkiezingen zelf op het stem bureau, en krijg daar dan ook voorlichting over
- via rechtstreekse mondelinge informatie aangezien ik voorzitter ben geweest van een stembureau
- Doordat ik eigenlijk stembureaulid zou zijn. Door omstandigheden is dit niet doorgegaan.
- op school geleerd en van mijn ouders
- Eigen kennis. In Nederland kan je NOOIT stemmen zonder Identiteitsdocument.

U heeft aangegeven dat u op een andere manier geïnformeerd bent over dat zonder stempas niet gestemd kon worden. Op welke manier was dat?

- Via aanmeldingsbrief
- Ik ben al jaren lid van een stemburo in mijn gemeente
- Via bijeenkomst gemeente
- Niet door iets of iemand maar gewoon nadenken!
- Het leek me logisch plus het is altijd zo bij het stemmen
- gewoon door logisch na te denken!
- dat weet ik gewoon, het is erg logisch....
- Op school geleerd, algemene kennis.
- via mijn werk, ik werk nl op burgerzaken
- Dat weet ik gewoon. Ik ben docent maatschappijleer!
- gewoon logisch nadenken

- Volgens mij hoort die kennis bij je algemene ontwikkeling, zonder geldige stempas kun je niet stemmen. Zelfde als zonder geldig rijbewijs geen motorvoertuig besturen. Iedereen wordt geacht de wet te kennen,
- dat het normaal bij alle stemmingen gevraagd wordt
- door zelf na te denken, je ontvangt de pas niet voor niets

U heeft aangegeven dat u op een andere manier geïnformeerd bent over dat kiezers een vervangende stempas kunnen aanvragen. Op welke manier was dat?

- Ik ben al jaren lid van een stembureau in mijn gemeente
- Ook weer de eigen logica, als je belt hierover hoor je dit.
- Ik werk zelf bij een gemeentelijke dienst (andere gemeente dan waar ik woon) die verantwoordelijke is voor het organiseren van verkiezingen
- volgens mij kon dit, ligt aan de gemeente, tot een bepaald tijdstip volgens instructie bij de gemeente omdat ik zelf stembureau lid ben geweest(3de lid).
- omdat het bijna altijd mogelijk is een vervangend exemplaar voor dergelijke documenten aan te vragen
- Op school geleerd, algemene kennis.
- via mijn werk, ik werk namelijk op burgerzaken
- door mijn beroep: docent maatschappijleer
- Dit lijkt mij logisch omdat ze er alles aan doen om zoveel mogelijk stemmers te krijgen
- leek me logisch omdat ik stemrecht heb
- Via een instructiebijeenkomst van de gemeente t.b.v. de voorzitters van een stembureau in Maastricht
- Het is zo logisch dat je als je geen stempas hebt ontvangen bij de gemeente een (vervangende) stempas kunt aanvragen, dat ik daaraan nooit getwijfeld heb.
- Via de gemeente
- via informatieverstrekking in het kader van mijn stembureau lidmaatschap
- doordat ik eigenlijk stembureau lid zou zijn...

U heeft aangegeven dat u op een andere manier geïnformeerd bent over dat een vervangende stempas t/m 2 juni aangevraagd kan worden. Op welke manier was dat?

- Ik ben al jaren lid van een stembureau in mijn gemeente
- idem
- volgen instructie zie vorige beantwoording.
- via mijn werk, ik werk namelijk op burgerzaken
- zie vorige antwoord.
- zie voorgaande vraag
- via gemeente

Heeft u met betrekking tot de onderwerpen die hiervoor aan bod kwamen nog opmerkingen of suggesties voor het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties?

- Ik vind dat iedereen moet stemmen! Daarnaast heb ik niet op de vormgeving van de stempas gelet. Daarnaast was de gemeente AMS laat met de kieslijst.
- Maak het mogelijk om ook in andere steden als je woonplaats te stemmen, ik denk dat dat ten goede komt aan de hoeveelheid mensen die gaan stemmen!
- Een eenvoudig te vinden, liefst landelijke website met de locaties van stemlokalen zou denk ik heel nuttig zijn. In mijn eigen gemeente was deze informatie niet zo snel te vinden (uiteindelijk wel gevonden). Ik was namelijk niet in de buurt van mijn eigen huis maar wilde wel stemmen en daarom weten waar de lokaties waren.
- Dat er rekening met ouderen gehouden moet worden. Op televisie zag je allemaal ouderen die geen ID hadden en dus niet mochten stemmen. Misschien kan er een campagne gehouden worden voor ouderen dat ze altijd een ID bij zich moeten hebben...
- Is het in de toekomst mogelijk om middels de DigiD code ook op een Digitale manier te stemmen?
- De grot van de stempas was prettig samen met de kleuren, raakt minder snel zoek
- graag stemcomputers weer invoeren, vond het niks met de potlood, zonde ook van papier
- Laat de id plicht vervallen. Stembureauleden konden altijd al om een id vragen wanneer ze de persoon en/of zijn stembiljet niet vertrouwden.
- Stemmen met het rode potlood is leuker dan stemmen met een computer.
- Ik heb een geldig Brits Pasport
- Volgende keer gewoon weer met de stemcomputer stemmen hoor. Wat een gedoe met die potloden.
- de stempas die ik heb ontvangen zag er heel anders uit. Gewoon een wit kaartje. Daarnaast werd mijn identiteitskaart helemaal niet gecontroleerd.
- neen, was prima geregeld!!
- Ik heb niet gestemd omdat ik (onverwacht) in een andere gemeente was. Had ik daar ter plekke kunnen stemmen, dan had ik mijn stem zeker uitgebracht.
- Maak politiek aantrekkelijker voor een groot publiek en word professioneler. De interesse erin zal dan toenemen en de opkomst bij verkiezingen ook! Het imago van politiek is nu 'ongeloofwaardig, saai, bureaucratisch, onprofessioneel'. Dat levert onverschillige (niet-)kiezers op.
- Een duidelijkere uitleg over wat een geldig identiteitsbewijs is op de stempas
- ook op de kandidatenlijst duidelijk aangeven dat je elders kunt stemmen
- tijd steken in Nederland zelf, en niet altijd maar over/voor andere landen beslissen.. Nederland heeft ook zo zijn eigen normen & waarden
- als je gemachtigd bent, moet je dan ook de pas van degene die je machtigt, meenemen? Ik doe dat altijd wel, maar weet eigenlijk niet of dat moet. Het lijkt me wel logisch
- de stemkaart vind ik veel te druk in opmaak lay-out
- Doe iets aan die rechts radicale L*L van een Wilders. Partij v/d VRIJHEID???? Laat me niet lachen Ik zou het niet erg vinden als hij ineens spoorloos verdween tijdens een Noordpoolexpeditie met al z'n aanhang. Of geef hem en aanhang Schiermonnikoog. En verklaar dat dan zijn eigen onafhankelijke staatje.

- Ik zou het goed vinden als er op de stemwijzer wordt verwezen naar de stemwijzer.nl, om mensen aan te moedigen na te denken over onderwerpen en een overwogen keuze te kunnen maken. De stemwijzer geeft namelijk een advies, maar laat je ook nadenken over de topics en dat is m.i. belangrijk en goed.
- Meer een opmerking. Onze burens zijn met vakantie en hebben mijn man gevraagd om hun stem uit te brengen. Ik moest voor mijn werk weg en was niet in de mogelijkheid om te stemmen in de eerste instantie. Gebleken is dat je dus voor slechts 2 personen een machtiging stem kunt uitbrengen. Dat vind ik vreemd. Ook werd er moeilijk gedaan omdat ik de achterkant had ingevuld en toch zelf kwam stemmen. Men wist niet wat ze hier mee aanmoesten. Ik heb toen voorgesteld om er een groot kruis door te zetten. Is ook gebeurd. Vreemd, dat hier vooraf dus niet over nagedacht is.
- Waarom niet legitimeren als je bij volmacht stemt??
- Ik vond het opmerkelijk dat met potlood gestemd moest worden, liever had ik per stemcomputer gestemd.
- De mindere leesbaarheid zit hem in de beschrijvende verklarende teksten. Nodigen niet uit tot lezen. Gezien echter de kennelijk noodzakelijke hoeveelheid zal er weinig aan te doen zijn tenzij via een bijsluiter, dubbele kaart.
- 's avonds meer personeel inzetten bij het inleveren van de spullen
- Stemmen met Id kaart, beetje onzin, ze mogen blij zijn dat er mensen komen!
- lekker kort en krachtig onderzoekje
- De stemmachines laten voor wat ze zijn: stofhappen. Stemmen met potlood met een papieren-trail is DE democratische en controleerbaarste manier van stemmen.
- Ik kwam op de dag zelf erachter dat ik mijn pas iets te goed had opgeborgen. Als ik zonder pas, op vertoon van legitimatie had kunnen stemmen, was ik wellicht gegaan.
- met machtigen kan gefraudeerd worden, men zou ook legitimatie(of Kopie) van een machtigingverlener mee oeten nemen
- Nog handiger: een kaartje op de stempas met daarop de dichtsbijzijnde stemlokalen.
- Let op de mening van het publiek, de kiezer.
- iets groter letterformaat
- Heb jaren in België gewoond, daar is het verplicht altijd een persoonsbewijs op zak te hebben. Weet dus niet beter! Hier wordt er veel te veel aandacht besteed aan mensen die daar op tegen zijn. Gewoon hele hoge boetes en het probleem is opgelost.
- hoe is de uitslag van de overzeese eilanden???
- graag een iets groter lettertype
- Ja, meest duidelijk stempas in jaren. Mijn complimenten. (positief mag ook wel eens worden gemeld!)
- Als je de pas kwijt bent , weet je ook niet waar je een vervanging kunt aanvragen. Dit staat namelijk op de pas (die je dus kwijt bent) Zet dit ook op de site van een stemcommissie of de gemeente of zo.
- S.v.p. weer naar de stemcomputers. Deze past toch niet meer in de huidige tijd van automatisering. Duidelijke afspraken maken dat stemcomputers niet voor andere doeleinden gebruikt mogen worden.
- ik vond het interessant dat je iemand kon machtigen dmv een handtekening van de oorspronkelijke kiesgerechtigde, zonder dat deze ooit kon worden

gecontroleerd bij het stembureau... op deze wijze zou ik gemachtigde stemmen niet vertrouwen

- Snel weer stemmen per stemcomputer invoeren. De technische reden om deze manier op te schorten vond ik niet interessant. Het onderscheppen van het signaal van het stemknopje vindt ik geen reden genoeg om het potlood weer uit de kast te halen. Ga verder met de beschikbare technologie. Als bankieren en aangifte doen bij de belasting via internet kan, kan stemmen ook. Dat maakt het nog laagdrempeliger.
- het legitimeren op de een of andere manier afschaffen. hebben we nog nooit hoeven doen.
- online stemmen met digicode
- Wat mee te nemen naar het stemlokaal in een groter lettertype en vet of rood
- Grotere letters gebruiken
- Het valt mij op dat er geen controle is op de handtekening van de volmachtgever. Iedereen kan die handtekening namaken.
- Meer contrast voor- en achtergrond: Geen blauwe letter op een blauwige achtergrond. Grotere letter. Als dat betekent dat niet alles meer erop past, goed nadenken of e.e.a. niet korter geformuleerd kan worden
- op mijn werk ontvang ik veel telefoontjes over dat mensen niet weten hoe ze de machtiging moeten invullen. men weet vaak het verschil niet tussen volmachtgever en gemachtigde. verder zou een A4-tje met eenvoudige tekst als extra meegestuurd kunnen worden bij de stempas. mensen lezen de kleine lettertjes vaak niet. en probeer weer een manier te vinden om digitaal te stemmen met digid ofzo: dit stemmen tellen wil ik wel eens bij de gemeenteraad verkiezingen zien volgend jaar: geen doen voor de mensen van burgerzaken. misschien op zaterdag stemmen en op zondag de uitslag?
- Misschien zou het handig zijn om de vraag te stellen, waarom iemand niet is wezen stemmen!
- helaas heb ik niet kunnen stemmen omdat mijn stempas naar mijn oude adres was verstuurd, en ook was het voor mij onduidelijk dat je overal in je gemeente kon stemmen. ik dacht dat je alleen in je eigen wijk mocht en kon stemmen.
- Graag de stem machines terug. Het rode potlood is van 2 eeuwen geleden
- Ik vind dat het mogelijk moet zijn te stemmen als je bijvoorbeeld alleen je geldige id bij je hebt bij het stemlokaal waar je staat ingeschreven: Daar kan toch nagegaan worden en daarmee voorkomen worden dat een stem twee maal wordt uitgebracht?
- Ik heb bezwaar aangetekend vanwege de identificatieplicht. Deze schiet zijn doel volledig voorbij omdat een gemachtigde kan stemmen, waarbij er niet gecontroleerd wordt of de handtekening van de persoon is voor wie de stemkaart bedoeld is. Weg met de identificatieplicht, een oproeppas is voldoende!
- De lettertjes op de pas zijn wel erg klein
- Digitaal stemmen, zal een veel grotere respons geven. Kost veel minder en is sneller te verwerken. Het moet toch mogelijk zijn via je digibewijs ofzo om zo een stem uit te brengen. We doen al jaren onze belastingaangifte digitaal, dan moet dat toch ook kunnen. De papieren stembiljetten en stembussen is zo ouderwets, geen wonder dat de opkomst benden de 40% blijft!.
- ik heb de hele stemkaart niet eens bekeken
- Als ouderen komen stemmen, laat ze dan gewoon hun bankpasje, 65 + kaart of verlopen ID laten zien. Je kunt niet verlangen dat ze kosten gaan maken om geldig ID aan te schaffen om te stemmen! Bankpasje en b.v. geadresseerde post:

afschrift van giro of rekening van elektra moet toch voldoende zijn?!!! Nu zijn oudere boos geworden en zijn hun stemmen verloren gegaan voor een domme formaliteit! ik hoop dat Onlineinterview.nl hier iets mee gaat doen om het inderdaad door te geven aan BZK.

- Indien identificatiebewijs verplicht is, zou dit beter groter en bovenaan het document moeten staan. Veel mensen lezen niet eens de uitleg en lezen er daarom overheen.
- Ja laat de oude stemmen met potlood nooit meer voorkomen.....echt belachelijk ouderwets en ik krijg daarbij het gevoel dat formulieren bewust wel eens niet geteld worden als degene die het moet bekijken de keuze niet aan staat. Want op PVV stemmen in een overwegend Marokaanse wijk waar het stemlokaal ook door bevolkt is geeft een raar onderbuik gevoel.
- Gewoon weer stemcomputers invoeren. Dat primitieve gedoe met papier en potlood omdat er misschien, ergens in het land, iemand die het perse zou willen theoretisch de stemmen kan "afluisteren" slaat echt nergens op. De stemcomputers die jaren uitstekend werkten worden aan de kant gezet voor een paar procederende angsthazen die doodbenauwt zijn dat iemand ziet op welke partij ze stemmen. Grote onzin en kapitaalvernietiging.
- Als het goed is krijgt elke burger boven de 18 een stembiljet thuisgestuurd. Waarom moet je je dan nog identificeren? Je weet bij voorbaat al dat er maar 1 biljet per persoon is uitgegeven. Hoe wil je dan frauderen? En als mensen je kennen kun je zo doorlopen en hoef je je niet eens te identificeren.
- Stemmen via internet mogelijk maken met Digid
- goed geregeld alles staat erop
- Ik ben al 5 weken in het buitenland, anders had ik wel gestemd.
- wat heeft de landelijke met europa van zin ,die van europa ken ik niet, meer de mensen naar voorgrond laten komen en die, van de landelijke bij de eigen in de haag laten hoe weet ik nu de denk beeld van europa als alleen landelijke zich er mee bezig zijn
- Er zou meer informatie verstrekt moeten worden over deze verkiezingen, zodat kiezers weten waar ze op stemmen .
- bedank een vorm van fraude bestendigheid bij stemmen waardoor je zonder identificatie bewijs (paspoort of rijbewijs) kan stemmen. Teveel mensen kunnen nu geen gebruik maken van hun democratisch recht op stemmen doordat ze een verlopen paspoort hebben en geen rijbewijs. Niet iedereen in Nederland kan zich tegenwoordig veroorloven hun paspoort tijdig te verlengen. Het recht mag je ze niet ontnemen door bureaucratische regels.
- Te veel tekst op de stempas. Ik heb het allemaal gelezen, maar ik vraag me af of iedereen dat doet. Betere layout kiezen.
- Als je je toch moet legitimeren kan de stempas ook zodanig worden ingericht dat je in heel Nederland in een stemlokaal kunt stemmen.
- ik was op aruba maar wist niet dat daar ook gestemd had kunne worden.
- het zou goed zijn om mensen te laten weten dat je toch kan stemmen zonder geldig ID door iemand te machtigen
- Wannr de stempas zoek is geraakt, korter dan 2 dagen voor de verkiezingen, kun je niet stemmen. Er zijn voorbeelden in mijn omgeving dat dit gebeurd is. Diegene(n) wilden graag stemmen, maar kon niet stemmen zonder stempas. Toppunt van bureaucratie!!!
- ja, het is ongerijmd dat je als je gewoon voor jezelf stemt je een identiteitsbewijs moet laten zien, maar dat niet behoef te doen als je als gemachtigde voor een

ander stemt! Waarom is de stempas alleen niet voldoende identificatie? Iedereen krijgt er toch maar één?

- Het feit dat ik van een hoop dingen niet op de hoogte was is dat wij de stempas 1 dag voor we op vakantie gingen bij de post vonden. Tijdens de verkiezingen waren wij ook op reis, daarom hebben we niet gestemd.
- Stemmen op zaterdag zou ideaal zijn en de opkomst zeker verhogen.
- Gaarne met zeer grote spoed de stem computer terug
- Maak de stempas duidelijker, mn voor mensen die niet goed kunnen lezen. Zorg dat de pas tijdelijk, maar niet te vroeg bij de mensen bezorgt is.
- Het feit dat het zilverkleurig embleem niet meer op de kopie stond heb ik gemist als (bijkomend) gegeven
- Heb bewust niet gestemd in verband met een gebrek aan duidelijke visie en beleidskaders die aanspreken tot stemmen, dit is voor het eerst voor mij!
- jammer dat ik niet wist dat ik ruim een week voor de verkiezingen iemand anders kon machtigen. Nu was ik te laat
- Het feit dat je je moet legitimeren als je wilt stemmen staat onderaan heel klein aangegeven. Dit zou ik bovenaan zetten en HEEL GROOT!
- Vroeger kreeg ik een veel kleiner, dus handiger, wit oproep kaartje in de bus. Hiermee kon ik stemmen zonder dat ik verder nog wat nodig had. Ik begrijp waarom het nieuwe systeem is ingevoerd, maar ik heb er dus alleen maar last van omdat ik nooit de behoefte gevoeld heb om ergens anders dan in mijn eigen stembureau te stemmen.
- Ja ik vond wat op de stempas wel duidelijk maar ik vond het net een foldertje ik had deze echter al weggegooid omdat ik dacht dat het reclame was toen ik van iemand hoorde dat dat een stempas was heb ik hem uit het vuilnis moeten vissen. Nu weet je hoe het eruit ziet maar een stemkaartje is duidelijker heb van meer mensen gehoord die hem weggegooid hadden maar niet de moeite deden om een andere aan te vragen.
- Het feit dat je je moet legitimeren moet er groter opstaan, mensen lezen het niet. Ik spreek uit ervaring want ik zat in het stemlokaal.
- Ja, ik heb iemand buiten m'n eigen gemeente gemachtigd. Ik was niet op de hoogte van het feit dat dit uiterlijk 25 mei bij de eigen gemeente aangevraagd moest worden inclusief handtekening gemachtigde. Door Hemelvaartsdag en de sluiting van het gemeentehuis op vrijdag was dit een spoedklus. Ik merkte op het gemeentehuis dat andere kiezers hierdoor hun machtiging niet op tijd konden regelen.
- Maak het makkelijker iemand in een andere gemeente voor je te laten stemmen. Ik was zelf op vakantie en de mensen die ik mijn stem vertrouw, wonen allen in een andere gemeente.

Gemeenten

Heeft de deadline (2 juni 2009) voor het aanvragen van een vervangende stempas knelpunten voor uw gemeente opgeleverd voor de tijdige verspreiding van het Register Ingetrokken Stempassen (RIS)?

- Ja, vanwege de tijdsdruk.
- Als op het eind van de dag (2 juni) nog een vervangende wordt aangevraagd is het moeilijk deze tijdig bezorgd te krijgen.
- De 2e Pinksterdag veroorzaakte wel een dag minder gelegenheid voor de kiezer om een vervangende stempas aan te vragen.
- Een knelpunt is dat kiezers op 2 juni 2009 moesten wachten terwijl hun nieuwe stempas gemaakt werd. Dat levert stress bij de medewerkers op en niet altijd begrip bij kiezers. Dit had echter geen gevolgen voor een tijdige verspreiding van het RIS.
- Er is nauwelijks tijd geweest om het Register tijdig te "draaien" en te verspreiden
- In Nijmegen was Burgerzaken op dinsdag ná 12.30 uur gesloten. Dat gaf ons voldoende tijd. Bij de volgende verkiezing is de opening op maandag tot 17.00 uur. Dan is er niet genoeg tijd om het RIS te verspreiden.
- Wij hebben op dinsdag, dus ook op 2 juni, een openstelling tot 20.00 uur en dat was wat ongelukkig.
- Te korte tijd
- termijn is wel erg kort
- afhankelijk van hoe laat je als gemeente aangaf wat de uiterste tijd was die dag. Als je de sluitingstijd pas laat ingaan rond 17.00 uur, dan zou ik een probleem hebben gehad. We hebben onze spullen namelijk elders opgeslagen en dan was het stemkoffer niet meer bereikbaar.

Heeft uw gemeente problemen of knelpunten ervaren bij de productie en distributie van de stempas?

- Te korte periode tussen productie, controle en verzending, waardoor termijn om vervanging/volmacht of kiezerspassen minimaal was. Tevens door de feestdagen werd dit probleem vergroot.
- Er zijn vrij veel mensen geweest die via TNT post de stempas niet hadden ontvangen. (controle wel/niet ontvangen hebben wij niet)
- De productie heeft niet tot problemen geleid. Wel komen er steeds signalen op over de distributie van de stempassen. De bezorging vond in het verleden steeds plaats door PTT / TNT Post en ook toen vernamen we klachten over de bezorging (in combinatie met een hoog tarief per stempas). De laatste jaren bezorgt Business Post de stempassen en de kandidatenlijsten en zijn de klachten over bezorging gelijk, alleen het tarief is gunstiger. We verkeren in dubio aan wie we de bezorging in 2010 moeten gunnen.
- Ja, TNT Post heeft alle 19.000 stempassen 2 à 3 dagen ná de afgesproken datum bij de kiezers afgeleverd. Wel was dit nog binnen de wettelijk gestelde termijn.
- productie akkoord, distributie wordt nog geëvalueerd ivm nieuwe bezorgingsdienst
- Veel klachten over de bezorging van de stempassen: niet bezorgd, bij de bureaus bezorgd en beschadigde stempassen.

- Distributie. DE stempassen van personen die verhuisd waren zijn apart aangeleverd aan TNT post. Na een week kregen we deze als onbestelbaar retour. We hebben deze zelf verstuurd. TNT post heeft het uitgezocht en wijten het aan onwetendheid van een medewerker.
- TNT was de stempassen bijna een week kwijt. Vervolgens zijn erg veel stempassen niet of verkeerd bezorgd. Groot probleem was de machinale sortering. Dit ging niet vanwege de scheurrand van de stempas.
- ja, bezorging via TNT is niet vlekkeloos verlopen. Stempassen die niet bezorgd zijn of op verkeerde adressen
- Meerdere kiezers beweerden geen stempas te hebben ontvangen
- Het was een hele toer om het kiesbestand aan te maken en de juiste gegevens op een CD-Rom bij de drukker te krijgen. Daarna ging alles snel en probleemloos.
- Te laat bezorgd of niet bezorgd.
- Het printen van een vervangende stempas via DKR is bewerkelijk. Je moet zelf nog een aantal gegevens erbij typen. Bovendien staan de gegevens niet op de juiste plek (je moet ze zelf naar boven of beneden schuiven wil je hem goed geprint hebben). Voor de volgende verkiezingen zou het daarom raadzaam zijn dat alles al ingevuld is en je niet meer hoeft te schuiven om de juiste positie op de stempas te krijgen. Distributie van de stempas: een opmerking gehad dat 5 stempassen bij 1 persoon waren afgeleverd (waren voor 5 verschillende adressen!).
- productie: geen problemen distributie: in sommigen straten hadden meerder mensen geen kaart gehad. Of: de man wel, maar de vrouw niet.
- Niet iedere kiezer heeft een stempas gekregen i.v.m distributie ervan! (niet ontvangen terwijl de stempas er wel was). Een ieder jaar weer terugkerend probleem dat stempassen niet aankomen, terwijl ze wel aangemaakt zijn!
- De vervangende stempassen die zijn uitgereikt zijn bijna allemaal het gevolg van het niet juist bezorgen door TNT (mensen hebben stempas niet gekregen).
- Bij het voorsorteren van de stempassen is er bij TNT iets fout gelopen. De machine die dit moest uitvoeren is vastgelopen. Dit zou veroorzaakt zijn door het dunne papier van de stempassen. Later is er handmatig gesorteerd. Hierdoor zijn er mogelijk stempassen op foutieve adressen bezorgd.
- Ja, volgens mij is er iets fout gegaan. Personen op hetzelfde adres kregen met op verschillende dagen hun stempas (soms pas 5 dagen later) hierdoor hebben we veel telefoontjes gekregen. Daarnaast nog stempassen die geheel niet zijn aangekomen. Waar de fout ligt is niet duidelijk. Het kan zijn dat de stempassen niet goed zijn ingepakt, ipv op postcode. We kregen ook een nazending van een aantal stempassen.
- ja, TNT bezorging. burgers uit een gezin niet allemaal hun stempas ontvangen. waar zijn die gebleven. dat roept vragen op, waar TNT ook nog geen antwoord op heeft. suggestie is om bij gemeenteraad alle stempassen per adres bij elkaar te doen in een enveloppe.
- Slechte verspreiding door TNT Post. Misschien als aparte levering laten bezorgen, niet bij de gewone post. En tegelijk laten leveren, nu kregen we veel telefoontjes van burgers waarvan de burens al wel een stempas hadden ontvangen en zij nog niet.....
- De stempassen zijn 2 dagen later afgeleverd dan oorspronkelijk was afgesproken, Effe stressen, maar de stempassen waren toch nog op tijd bij de kiezers.
- De productie duurde langer dan gepland.

- 5 dagen na de eerste levering kregen wij een "nalevering" van de drukker. Er was iets fout gegaan bij het snijden. De kaarten waren wel op tijd bij de kiezer.
- zoals zoveel gemeenten te veel vrije dagen er tussen, en de bezorging is niet overall optimaal verlopen. Veel inwoners hebben gebeld dat zij hun stempas niet hadden ontvangen.
- bezorging van stempassen geeft altijd enkele meldingen van kiezers die de kaart niet hebben ontvangen. Hierover is contact opgenomen met het postbedrijf. Misschien geeft bezorging van de stempas in een opvallende, gesloten enveloppe een beter resultaat. Stempassen zijn dunne kaartjes die in de distributie misschien aan elkaar blijven plakken etc.
- Wij hadden spelfouten in de adressen/benaming van de stemlokalen in het door ons aangeleverde kiezersbestand. Deze zijn door de leverancier aangepast. De leverancier had uitval. Deze duplicaatkaarten zijn na een week met de post verzonden. En hebben wij apart moeten verzenden. Het betrof een vijftal stempassen
- ruim 900 stempassen waren door een technisch probleem bij de drukker voorzien van verkeerde diacrieten
- Waarschijnlijk is de distributie niet goed gegaan. Maar dit wordt nog nader onderzocht.
- Sommige stempassen zijn niet aangekomen of in bundels bezorgd bij 1 kiezer. Mijn eigen biljet plakte achter een folder.
- Slechte bezorging door TNT. Klacht neergelegd bij TNT
- er waren enkele stempassen beschadigd bij de distributie door TNT post, dit is gebeurd bij TNT (zijn in een envelop naar ons teruggestuurd), hebben voor de personen nieuwe stempassen gemaakt
- bezorging TNT liep niet vlekkeloos. (veel klachten vanuit buitengebied)
- Stempas had "een reclame-achtige uitstraling". Vermoedelijk zijn er daardoor veel stempassen bij het oud-papier beland. Daarnaast bleven de stempassen aan elkaar kleven waardoor de nodige stempassen op een verkeerd adres werden bezorgd.
- De distributie door TNT Post liet hier en daar te wensen over
- Duurde wel erg lang voordat de echtheidskenmerken waren vastgesteld. Daardoor late levering aan de mensen wat geleid heeft dat in ieder geval een kiezer geen kiezerspas meer kon aanvragen
- Veel meldingen niet ontvangen stempassen
- Een 24-tal kiezers heeft gebeld ivm het niet ontvangen van de stempassen; de stempassen zijn verspreid door TNT
- TNT kon de stempassen niet sorteren via sorteermachines.
- Stempas kon niet gelijktijdig worden verspreid met kandidatenlijst
- In Zwolle leveren wij terstond na de dag van kandidaatstelling een digitaal kiezersbestand aan bij DataB te Groningen. De tijd tussen deze datum en de daadwerkelijke bezorging door de TNT is vrij fors. (aanmaak bestand, productie van de stempassen, de logistiek van DataB terug naar de gemeente, de verwerking van mutaties GBA (overlijden e.d.), het sorteren van de toch 90.000 stempassen en het daadwerkelijk bezorgen aan het adres van de kiezer. Veel kiezers beweren totaal geen stempas te hebben ontvangen. Terwijl wij wel de stempas hebben aangeleverd aan de TNT. Veel klachten over dat bijvoorbeeld de man wel een stempas op de deurmat vond en die van zijn echtgenote niet. Die werd op onverklaarbare wijze de volgende dag.

- Het is opgevallen dat in een bepaalde wijk meer stempassen niet bezorgd waren of kwijt geraakt dan in andere wijken
- Ca. 10 stempassen beschadigd bij sorteren bij TNT-Post. Betreffende stempassen door TNT-Post bij ons ingeleverd. Daarvoor vervangende passen afgegeven.
- Door de feestdagen hebben de burgers van Westvoorne ervaren dat de stempas laat is bezorgd
- ja, een aantal klachten van het neit hebben ontvangen van de stempas. We onderzoeken of we ze volgende keer per brief verzenden.
- ja; er zijn diverse meldingen binnengekomen dat de stempas niet was ontvangen
- TNT kwam de afspraken (2x) niet na mbt ophalen van de stempassen op het gemeentehuis
- Op 1 adres bijvoorbeeld man geen stempas en vrouw wel; beschadigde en gescheurde stempassen
- opmerkingen van de burgers dat zij twee stempassen hadden ontvangen - meermalen gemaakte opmerking: 'de stempas lijkt op een reclamefolder'
- Slechte bezorging van TNT , veel stempassen zijn beschadigd retour gekomen
- Distributie: een aantal stempassen is beschadigd bij de sortering/bezorging door TNT. Deze stempassen zijn vervangen (aantal < 75) Productie van de stempas: de drukker had problemen bij het printen van de diacrieten. Dit probleem is tijdig onderkend en door de drukker opgelost.
- laat bezorgen
- Ja, voorbeeld uit werkmap bleek anders te zijn dan proefversie (andere volgorde retourgegevens). Werd echter aangegeven dat dit zo moest zijn. Distributie TNT - enkele stempassen zouden niet zijn aangekomen op adres
- De niet altijd even accurate verspreiding van de stempassen en kandidatenlijsten door TNT

Hoe hoog is de vergoeding die stembureaumedewerkers per dag krijgen?

- € 90,00
- 150 euro
- 130 euro
- € 75,00
- Bezetting is in twee diensten ingedeeld (7.00-15.00 en 14.30-23.00): 100 euro voor een dienst
- Voorzitters: € 125,00 en stembureauleden € 115,00 (incl. alles, dus geen aanvullende vergoedingen of lunches etc.). De stembureauleden die in dienst zijn van de gemeente krijgen naast de vergoeding wel nog een tijdcompensatie van 8 uur.
- € 87,54
- € 150,-
- €90,-
- Voor een hele dag € 100,00 en voor het tellen € 25,00
- € 132,-- Raadsleden krijgen geen vergoeding
- 110,00. wordt bij de volgende verkiezing aangepast
- 85 euro
- € 150,00 Hiervoor dienen ze 's avonds ook mee te tellen

- 120 euro per dagdeel (7 uur zitting, 3 uur tellen, 2 uur verplicht volgen presentatie)
- € 100
- € 200,--
- 100 euro netto
- voor de gehele dag op het stembureau vergoeden wij € 100,00 en voor het tellen van de stemmen vergoeden wij € 30,00.
- € 115,-- Graag uitslag enquête mailen
- € 90.00 per halve dag en € 25.00 per teller na sluiting stembureau
- 170 euro inclusief 20 euro maaltijdvergoeding
- € 130 bruto (maaltijden niet vergoed; koffie, frisdrank wel vergoed)
- 140 euro
- overdag * euro per uur en 's- avonds 12.25 per uur
- 110 euro
- € 8,50 per uur.
- € 90,= voor voorzitter en leden en € 20,= voor stemmentellers, die uitsluitend behulpzaam zijn bij het opmaken van de uitslag van het stembureau.
- 50 euro.
- max. € 113,25. Hiervoor mogen ze drie uur afwezig zijn, zonder korting. Daarna volgt per uur een korting van € 7,55. Voor het tellen van de stembiljetten wordt 1,5 uur aan vergoeding verstrekt. Dit is al verwerkt in de maximale vergoeding. Daarnaast betaalt de gemeente de koffie en thee verstrekking.
- € 150,--
- € 8,00 bruto per uur
- voorzitter 120 euro bruto en 20 euro netto maaltijdvergoeding en 20 euro bruto voor bijwonen instructieavond lid 95 euro bruto en 20 euro netto maaltijdvergoeding en 20 euro bruto voor bijwonen instructieavond teller 30 euro bruto, aanwezig vanaf 20.30 Van stembureauleden het verzoek voor een landelijk vastgestelde vergoeding (een goede natuurlijk)
- € 180,- inclusief 3 keer eten.
- € 150,00
- 115,00
- is nu nog 79,-- euro netto. dit wordt volgend jaar aangepast.
- € 100.-
- € 118,60.
- 7.30-14.00 = € 50,00 14.00-21.00 = € 50,00 21.00-einde = € 45,00
- 90
- 100 euro per stembureau
- 250 euro voor de stembureauleden (gehele dag uitgezonderd 2 uur pauze) 150 euro voor de vervangers/tellers (vervanging tijdens pauze en hulp bij tellen vanaf 21.00 uur)
- 90,00
- € 79, 41 per dag (maaltijden worden verzorgd door gemeente)
- De vergoeding voor de zitting op een stembureau is in Oost Gelre = € 70,00 en € 25,00 voor een lunch of warme maaltijd.

- € 120
- 90 euro voor een hele dag 45 euro voor een halve dag
- € 175,- bruto
- 100 euro per dag
- € 60,- per dagdeel
- 120 euro per dag + warme en broodmaaltijd
- 90,- bruto. Dit wordt volgend jaar verhoogd
- € 150
- € 120,- (4 medewerkers per stembureau, die onderling afspreken ieder enkele uren over de dag verspreid te pauzeren, waarbij steeds minimaal 3 stembureauleden in het stemlokaal aanwezig blijven).
- 125 euro voor stembureaulid. 150 euro voor voorzitter
- € 60,- bruto
- € 100,00 Netto. De gemeente Zwolle neemt de belastingafdracht voor haar rekening. Tellers (21.00 uur - 23.00 uur) ontvangen € 30.00 netto. In onze optiek zal in ieder geval de presentatiegelden voor de stembureauleden verhoogd gaan worden naar € 150,00
- € 150,00 per dag.
- Voorzitters € 120,00 incl. verplichte bijeenkomst en € 90,00 voor stembureauleden.
- 145 euro, maaltijdvergoeding 17,35, halen/brengen stembureau materiaal 17.00
- 160,- + catering gehele dag
- Hele dag: € 130,00 (Zij krijgen van de gemeente een warme maaltijd en broodmaaltijd aangeboden. Deze worden verzorgd door een cateraar). Deze stembureauleden hebben 4 uur pauze aan een stuk in de middag. Vervanging gedurende 6 uur: € 60,00 (zij krijgen een broodmaaltijd aangeboden). Tellers: € 30,00.
- 55,00 euro
- Voor een hele dag € 120,00 plus een vergoeding voor catering ad € 20,00 Voor een halve dag € 60,00 plus een vergoeding voor catering ad € 20,00
- 90 euro en iedereen heeft een kadobon van 20 euro ontvangen, de vergoeding was nog dezelfde als toen met de stemmachines werd gestemd
- € 118.21
- € 100,00
- € 142,30
- € 90,-
- Lid, niet-ambtenaar 80,00 + 15,00 Lid, ambtenaar 30,00 + 15,00 Plv lid, niet-ambtenaar 30,00 + 15,00 Plv. lid, ambtenaar -,-- + 15,00 Teller 15,00
- dagvergoeding voorzitter en leden: 90 euro bruto. Telhulpen: 30 euro bruto
- € 150,- voor leden en € 30,- voor tellers
- € 180,00 bruto
- 120,- voor een stembureaulid (hele dag/wel een paar uur vrij) (lunch wordt extra bezorgd) 35, voor een teller (vanaf 20,45 uur)
- Vaste lid € 100,00 Plaatsvervangers € 42,50 Teller € 35,00
- leden € 75,00 voorzitters € 85,00 er wordt tevens gezorgd voor een uitgebreid lunchpakket

- € 85 en warme lunch, koffie koeken en krant.
- 100 euro
- Voor de gehele dag € 105,00. Daarnaast krijgen de stembureauleden (gratis) een warme maaltijd en 's middags rond 17.00 uur een (gratis) broodje. De tellers krijgen € 35,00.
- Bruto 190,-- en 2 maaltijden
- € 200,00
- Vergoeding 140 euro, en onkostenvergoeding 30 euro voor eten/drinken
- € 68,07. Bovendien worden de leden voorzien van ontbijt, lunch en diner dat door de gemeente wordt betaald.
- 100 euro voor de hele dag.
- 50 euro ('2 ploegendienst' zitting voor een halve verkiezingsdag)
- 90 euro voor een halve dag, 180 euro voor een hele dag
- vergoeding is € 65,80 + lunch eb warme maaltijd i.v.m. extra werkzaamheden na 21.00 uur € 25,== extra
- 125,00 euro
- 100,00
- 140 euro bruto en geen verdere onkostenvergoeding dan wel lunch of warm eten
- 1330-155
- 91 euro
- Stembureauleden krijgen € 100,00 + € 30,00 voor het tellen De tellers krijgen € 30,00
- 150,00
- 151 euro bruto voor particulieren , moeten ze zelf opgeven aan de belastingdienst volgend jaar. 90 euro voor ambtenaren (netto, via salarisadministratie)
- 150,00 euro exclusief verzorging
- € 70,- voor 'gewone' leden, € 35,- voor ambtenaren
- Ambtenaren: 7 uur en 12 minuten in tijd en € 150,- Niet ambtenaren: € 150,-
- E 8,50 per zittingsuur en E 15,00 onkostenvergoeding (stembureau heeft 5 leden waarbij gebruik wordt gemaakt van roulatie zodat altijd 3 leden aanwezig zijn)
- € 100,-- voor gehele dag. € 50,00 voor halve dag. Tellers € 30,=
- stembureauleden 07.00 - 21.00 € 100,00 netto plaatsvervanger 11.00 - 17.00 € 50,00 netto elke teller (dus ook plaatsvervanger en stembureauleden) € 50,00 netto
- € 100. NB: door een computerstoring die waarschijnlijk zeker vandaag de hele dag duurt, is het voor mij niet mogelijk om te achterhalen hoeveel mensen er geen identiteitsbewijs hebben. Aangezien ik na vandaag vrijwel de hele maand juli vrij ben, heb ik daarom "weet niet" aangekruist.
- € 50,- Deze vergoeding zal bij de volgende verkiezingen waarschijnlijk worden verhoogd.
- Leden stembureau € 120,= Tellers € 25,= (werden na 21.00 uur ingezet op stembureau)
- EURO 115,00
- € 90,00 Daarnaast krijgen ze warme maaltijd en lunch aangeboden.
- 100 Euro

- € 17,50 per gezeten uur.
- € 100,-- (bruto)
- 100 euro
- € 75,00
- € 60,00 + algehele verzorging (maaltijden drinken etc.) bekostigd door de gemeente.
- € 71,- voor een hele dag € 40,- als vervanger
- 125 euro bruto. Daarnaast worden lunch & diner en koffie/thee e.d. verzorgd.

Heeft u met betrekking tot het experiment Stemmen in een Willekeurig Stemlokaal nog ideeën, suggesties of opmerkingen voor het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties?

- SWS in wetgeving opnemen in verband met landelijke eenduidigheid
- Het is erg moeilijk uit te leggen dat je iemand moet weigeren omdat ze geen geldig legitimatiebewijs hebben maar dat ze ter plekke een ander kunnen machtigen en op die manier zonder legitimatie toch kunnen stemmen. Dit ziet er erg bureaucratisch uit.
- Waarom wordt alleen het dichtstbijzijnde stemlokaal genoemd?
- Legitimatieplicht goede zaak, alleen blijkt dat met name ouderen door verloop geldigheid document hierdoor niet konden stemmen. Over het algemeen waren de kiezers voorbereid op deze verplichting. Geldig document ook voor andere handelingen noodzakelijk, misschien hier over publiceren.
- Naar mijn mening worden er te veel vragen gesteld waarbij stembureauleden turflijstjes moeten bijhouden; b.v. kiezers die geen identiteitsbewijs konden overleggen is hier bijna overal met 0 ingevuld; kiezers die in eerste instantie geen legitimatiebewijs hadden gingen er alsnog 1 halen; dus werd niet meegeteld !!!
- Het procesverbaal was veel te uitgebreid en de vraagstelling te moeilijk (gevolg: slechte kwaliteit van invulling).
- Maak één landelijke database waarin elke gemeente de vervallen stempassen opneemt. Laat dan één of twee dagen voor de verkiezing elke gemeente een digitaal bestand hiervan maken bv op een laptop. Geef elk SB een laptop met dit bestand. De kiezer kan dan eindelijk echt in elk stembureau stemmen met zijn stempas en legitimatie.
- Opmerking: het handmatig stemmen: welke idioten hebben dit verzonnen. Deze mensen mogen wat mij betreft allemaal aan de schandpaal. Anno 1423. Hoezo fraude????????????????? Hoezo al die idiote handelingen/beveiligingen etc rondom het OSV. Wat mij bijzonder zwaar gegriefd heeft, is dat de visueel gehandicapte mensen weer aan moesten kloppen bij iemand anders. Mogelijk dat de ontdekkers zich eens bedenken dat ze vandaag weer blind worden, na dat ze een jaar hebben kun zien.
- Laat de gemeente zelf bepalen tot wanneer zij een vervangende pas maken. Als de gemeente goed kan motiveren waarom zij voor een bepaalde datum kiezen en dit goed communiceren naar de kiezers, dan moet dat geen probleem zijn
- Ja, namelijk: 1. Werk door aan de ontwikkeling van een landelijk SWS systeem; 2. Afschaffen legitimatieplicht.
- Duidelijker en pakkender filmpjes/advertenties maken over de legitimatieplicht; proberen om een simpeler proces-verbaal (SWS) N10 te maken: het pv is goed in te vullen door gemeenteambtenaren die zich er in kunnen verdiepen, niet door voorzitters/medewerkers van een stembureau die de helft van de vragen niet snapt, op het moment van invullen.

- Maak het mogelijk dat de stempas kan worden omgezet in een kiezerspas.
- Openstelling is te lang voor stembureaus en medewerkers Burgerzaken. Eindtijd 19.00 uur ivm telling.
- Publicaties over stemmen in een willekeurig stemlokaal verspreiden voor plaatselijke dagbladen, zoals voorheen
- Zorg voor een goede landelijke publiciteit, bijv. op t.v. (journaal) met name over de legitimatieplicht en dat er zonder stempas niet gestemd mag worden.
- Schaf de verplichte legitimatie weer af. Het geeft veel irritatie op het platteland waar iedereen iedereen nog kent! Maak het procesverbaal eenvoudiger. Noem de in te vullen zaken gewoon bij de naam (b.v. aantal ontvangen stempassen) en niet in de trant van 'zoals bedoeld in artikel ... , 1e lid, sub ... van de Kieswet o.i.d. En uiteraard zou de allergrootste vooruitgang zijn als het hele proces weer werd geautomatiseerd. Het handmatig tellen geeft m.i. veel meer afwijkingen met de werkelijkheid dan een geautomatiseerd systeem.
- Nee, wij vinden het goed geregeld.
- Als het experiment definitief wordt ingevoerd moet nogmaals extra aandacht worden besteed via de media dat zonder Stempas niet gestemd mag worden en dat men tot 2 dagen voor de verkiezing een vervangende stempas kan worden aangevraagd.
- De stempas moet zich nadrukkelijker onderscheiden van 'reclamepost'. Ook uitvoering in steviger papier is wenselijk.
- z.s.m. definitief regelen
- Stempas ook geschikt maken voor omzetting in kiezerspas!!
- We werken nu met twee uitlagen applicaties, OSV en ISS. Het is zeer wenselijk dat beiden of alleen OSV, over dezelfde functionaliteiten beschikken.
- Neem geen vragen op in het Proces-verbaal omtrent statistische gegevens.
- Id plicht niet verplicht voorschrijven. Wij zitten met erg veel kleine dorpskernen waarvan de leden van het stembureau de bewoners goed kennen. Veel opgeroepen vinden het onzin dat men zich moet legitimeren
- Afschaffen identificatieplicht voor de kiezer, dit heeft bij een aantal stembureaus geleid tot agressief gedrag of uitingen.
- Experiment landelijk invoeren - Geen onderzoeks- en statistiekgegevens meer vragen op in te vullen procesverbaal - Invoering van stemmenprinter met barcode en elektronische stemmenteller
- Experiment nu maar eens omzetten in een wettelijke regeling en voor iedere gemeente verplicht stellen, zodat je geen verschil meer hebt tussen oproepingskaarten en stempassen, zeker nu ivm de legitimatieplicht.
- Het is wenselijk om het procesverbaal te vereenvoudigen in duidelijke begrijpbare taal. Niet allerlei gegevens meer hoeven bij te houden (turflijstjes) Hierdoor ontstaan veel fouten. De stembureauleden zijn vrijwilligers. Het moet niet te ingewikkeld worden.
- Ik zou van de stempas , de zin stembureau bij u in de buurt weghalen zodat kiezers bewust kiezen voor een stemlokaal. Duidelijk is geworden dat veel kiezers niet lezen en naar hun oude stemlokaal gaan
- Wij hebben de stempassen in een envelop verstuurd. Volgens mij heeft dit enorm geholpen om kwijtraken te voorkomen.
- Ook graag een evaluatie over de aanlevering en gebruik OSV
- Het, nadat Vlagtwedde zich via een Raadsbesluit had aangemeld voor dit Experiment, nadien invoeren van de verplichte legitimatie, vile bij veel

stembureauleden niet bepaald in goede aarde. Dit had anders geweest als de verplichte legitimatie ook had gegolden voor die gemeenten, die niet meedoen aan het Experiment . Hopelijk gaat dit bij de stemming 3 maart 2010 (Raad) wel gebeuren en is de Kieswet dan aangepast.

- Laat gemeente zelf datum bepalen waarop vervangende stempassen aangevraagd kunnen worden
- Betreft RIS: Hierin zijn stempassen opgenomen die daadwerkelijk fysiek ingenomen zijn door Burgerzaken. Deze kunnen dus NIET frauduleus gebruikt worden. Toch staan ze in het RIS, waardoor stembureauleden onnodig controle doen op deze stempassen. (Mocht ik een verkeerde zienswijze blijken te volgen dan hoor ik dat graag)
- Zo spoedig mogelijk landelijk invoeren.
- Indien identificatie kiezer verplicht daar nog meer landelijke aandacht aan besteden. Indien kiezer bij leden stembureau bekend is kan identificatie achterwege blijven, dit speelt met name in kleinere kernen waar iedereen iedereen kent. In deze gevallen is het aan de kiezer vaak moeilijk uit te leggen waarom men moet beschikken over een geldig legitimatiebewijs. De regel dat de leden van de stembureaus, zoals voorheen, in geval van twijfel konden vragen naar een legitimatiebewijs past o.i. beter in een goede uitvoer van het verkiezingsproces.
- Het proces-verbaal ontdoen van overbodige vragen. Dit werkt alleen maar verwarring in de hand Zie hiervoor de vragen onder de punten C a t/m f 2. De afschaffing van de verplichte legitimatie. De stembureauleden zijn plaatselijk zeer betrokken in de dorpsgemeenschap en kennen 90 % of meer van de kiezers persoonlijk. Het is te absurd voor woorden van deze mensen dan ook nog een legitimatiebewijs te moeten vragen. Een wijziging in de tekst waarbij de voorzitter een legitimatiebewijs kan vragen bij twijfel om de identiteit van de voor hem staande persoon lijkt mij op zijn plaats. 3. In zijn algemeenheid aandringen op een snelle herinvoering van een geautomatiseerd systeem van stemmen. Anno 2009 terug in de tijd en met potlood stemmen is te gek voor woorden.
- Wat betreft het aanvragen van een vervangende Stempas, zou voor ons als relatief kleine gemeente tot de dag voor de verkiezingen kunnen. Zo hoef je de burger niet teleur te stellen, want die kijkt pas vlak voor de tijd waar de stempas gebleven is.
- eindtijd voor het uitbrengen van de stem inkorten tot 19.00 uur.
- Geen legimitatie vragen; houdt alleen maar op! En in kleine kernen is het ons kent ons (voorzitter stembureau kent alle bewoners; hoort dan: jij kent me toch, of doe niet zo raar! etc);de sluitingstijden stembureaus kunnen voor mijn part naar 20.00 uur of eerder! Op stempas zijn gegevens gemeente, stemdistrictnummer en volgnummer kiezer onduidelijk leesbaar volgens veel stembureauleden;zij zien er liever spaties tussen bijv. 0141 001 0020 en/of groter lettertype! Komt er volgend jaar apparatuur voor het tellen van stemmen op de stembureaus? Anders verwacht ik dat veel stembureauleden gaan afhaken en waar haal ik dan mensen vandaan?
- Legitimatieplicht ook voor volmachtgevers??? Onderhandse volmachten afschaffen!!!! Graag zien we de stemcomputers weer terug. Op deze handmatige manier kost het veel meer tijd.
- te veel papierwerk (turflijsten); proces verbaal SWS / N 10: eerste gedeelte onder C is alleen maar statistische informatie, hoort niet thuis in het PV.
- De leesbaarheid van het procesverbaal kan beter. Geen enquêteachtige vragen erin opnemen, alleen cijfers die er toe doen.

- Heel graag een nieuwe opzet voor het proces-verbaal. Is problematisch vwb invullen door de voorzitters van de stembureaus. Opmerking die over alle stembureaus terugkwam. Onderdeel C vooral vwb taalgebruik aanpassen. Het zegt de voorzitters niets: ogv artikel 9, 2e lid van het Tijdelijk experimentenbesluit etc..... Was zelf erg blij met de 'taalkeuze' op de stempas. Graag dit doortrekken naar het proces-verbaal!
- Nog betere communicatie mbt verplichte ID bij uitbrengen stem.
- verplicht identiteitscontrole heeft geen grote problemen opgeleverd. Nu was de opkomst laag. Bij grote opkomst kan wachttijd ontstaan
- proces verbaal vereenvoudigen en geen extra verklaringen laten invullen
- Niet specifiek SWS. Maar voer z.s.m. wee een stemmachine of stemcomputer in. Ook veel burgers maakte de opmerking dat het te gek voor woorden is dat Nederland weer terug in de tijd moet.
- De Stempas snel van proef wettelijk maken. Veel efficiënter dan met oproepingskaart en kiezersuittreksel in ieder stembureau.
- Mogelijk dat het omzetten naar een kiezerspas eenvoudiger kan?
- Ja De legitimatieplicht is te absoluut. In kleine plattelandsgemeenten als de onze kent het stembureau (met 3 leden) driekwart van de kiezers. Het vragen van een legitimatie is dan overdone en kweekt weerzin tegen het stemmen. Het doel van de legitimatieplicht - het vaststellen van de identiteit van de kiezer - kan in de meeste gevallen dus zonder legitimatie worden bereikt. De legitimatieplicht zou anders moeten worden geformuleerd en wel als volgt. Volgend op het 2e en 3e lid van artikel 9 van het Tijdelijk Experimentenbesluit Kiezen op Afstand wordt een nieuw lid toegevoegd, welke als volgt luidt: De in het tweede en derde lid bedoelde vaststelling van de identiteit aan de hand van de daarbij genoemde documenten kan achterwege blijven indien de identiteit van de kiezer aan de voorzitter of één van de leden van het stembureau bekend is.
- de legitimatieplicht is een van de meest gehoorde klachten. Heeze-Leende is een kleine gemeente, waar de meeste mensen elkaar goed kennen. Er zijn dan ook een aantal vervelende situaties ontstaan, toen er toch legitimatie gevraagd werd. Daarnaast is het niet te verkopen dat je legitimatie vraagt, terwijl men op de dag zelf nog een volmacht uit kan schrijven (dus zonder legitimatie), dit levert veel boze klanten op
- het proces-verbaal vereenvoudigen, dit is voor stembureau leden niet te begrijpen. Zet er neer wat je bedoeld en sla ze niet met artikelen om de oren. Het PV was dit jaar echt een probleem!!!!!!!!!!!!!!
- Voor het experiment niet. maar procesverbaal blijkt een struikelpunt voor veel stembureau leden. Verder duurt het handmatig tellen erg lang. Een uur eerder sluiten van de stembureaus zou prettig zijn
- legitimatieplicht krijgt weinig bijval, is omslachtig en levert ons inziens minder kiezers op
- Verplicht stellen in allen gemeenten en kieswet aanpassen suggestie: Proces verbaal stembureau sterk vereenvoudigen
- SWS landelijk invoeren, door mee te doen aan het experiment valt moeilijk uit te leggen waarom kiezers zich in een SWS-gemeente wél moeten legitimeren en in een gemeente met oproepkaarten niet. Bij landelijke invoer kan op de stempas een mogelijkheid worden geboden deze om te zetten in een kiezerspas, voorkomt het (in die gevallen) eerst drukken van een oproepkaart welke vervolgens wordt omgezet in kiezerspas. * Legitimatieplicht voegt weinig toe aan het stemproces. * Openingstijden stembureau weer inperken tot 19.00 uur. * Het blijft bijzonder spijtig dat we in deze digitale tijden terug moesten naar het rode potlood.

- Ja, Maak het proces-verbaal niet zo ingewikkeld. Veel stembureauleden maken fouten bij het invullen van het proces-verbaal. Schrijf het proces-verbaal in gewone mensen taal. Dat scheelt ons een hoop werk met het controleren en invoeren van de uitslag
- Definitieve wet z.s.m. invoeren, zodat elke kiesgerechtigde in heel Nederland dezelfde regels en verplichtingen heeft.(m.n. legitimatieplicht en nadelige gevolgen van het RIS, zodat de kiesgerechtigden op de dag v.d. verkiezingen geen vervangende stempas kunnen maken). Nu is er ongelijkheid afhankelijk v.d. gemeente waar je woont.
- Vereenvoudiging van het proces-verbaal. Aantal rubrieken verminderen. Geen vragen meer over wijze van legitimatie etc. of teruggestuurde kiezers. Administratief onderscheid tussen kiezerspas, stempas, volmacht heeft m.i. geen nut. Verder is vermelding van de namen van stembureauleden van "elders" voldoende, maar het aantal apart vermelden PV gaat altijd fout.
- Zo snel mogelijk weer aan de stemmachine/computer!!
- Zo snel mogelijk landelijk invoeren; zijn gemeenten van alle administratieve rompslomp verlost vwb raadsvoorstel, besluit en toezending etc.
- Uit de GBA kan met Key2Burgerzaken niet het aantal personen gehaald worden, die geen legitimatiebewijs hebben, daarnaast is in de GBA niet geregistreerd wie een rijbewijs heeft en een rijbewijs is ook een geldig legitimatiebewijs. De leden van de stembureaus moeten d.m.v. een badge herkenbaar zijn. De badge moet het logo van de gemeente, de soort verkiezing en naam en functie van het stembureau lid weergeven. Op de stembus moet vermeld worden: "stembiljetten één voor één in de stembus steken". Bij personen die volmachten hebben is het niet of slecht na te gaan of het aantal uitgereikte stembiljetten ook weer in de bus gestoken wordt.
- Proces-verbaal in gewone taal ipv bijv. "art. 9", latere deadline vervangen stempas en aanvragen kiezerspas, afspraken over het afhandelen van stempassen van vertrokken personen e.d., tellen de volgende dag in het raadhuis (openbaar), stemmentellermachine, meer instructie over het rechtbreien van procesverbalen aangezien er altijd foute tussen zitten, internetstemmen. Kiezer wil een landelijk ris met handscanner waardoor je in heel NL kunt stemmen waar je wilt.
- Lever een format aan voor het digitaal vervaardigen van vervangende stempassen. Dat gaat veel makkelijker dan het tikken met de ouderwetse schrijfmachine ook al is die elektrisch.
- -vereenvoudiging proces-verbaal -minder turfwerk (is bijna niet te doen voor stembureauleden, door de vele handmatige handelingen zagen sommigen door de bomen het bos niet meer, wat onrust, onduidelijkheid en verwarring veroorzaakt) - eerdere toezending van OSV-software en eventuele updates
- Meer aandacht in de media geven hieraan (SWS). Eindelijk eens een beslissing nemen hoe we het nu gaan doen, zodat er meer duidelijkheid ontstaat bij de burger.
- SWS landelijk invoeren (geen onderscheid meer maken); 2. landelijk digitaal RIS (dus: voor 2e kamer en EP dan landelijk mogen stemmen in bureau naar keuze); 3. legitimatieplicht in het 8 uur Journaal laten vermelden (i.v.m. hoge kijkdichtheid)
- Stempas moet omgezet kunnen worden in een Kiezerspas; * Proces-verbaal, model SWS/N 10-1, is te ingewikkeld voor de stembureauleden. Deze moet stembureauvriendelijker worden. Daarnaast moet de lay-out aangepast worden bij het onderdeel waarop lijstnivo de stemaantallen ingevuld moeten worden. Is onoverzichtelijk en leidt daardoor tot zeer veel fouten / correcties.

- Programmatuur OSV al op stemlokaal gebruiken bij telling en opmaken proces-verbaal.
- Graag een praktische oplossing voor omzetting in kiezerspas. Bijvoorbeeld op stempas zelf!
- Nee. Graag wil ik opmerken: dat de selectie uit het GBA over de kiesgerechtigden die in bezit waren van een geldig paspoort of ID kaart geen juist beeld kan geven. Men mocht zich immers ook met een rijbewijs legitimeren. Wegens een te hoge werkdruk hebben wij deze selectie dan ook achterwege gelaten.
- Vereenvoudig het proces verbaal; dit verbaal was erg ingewikkeld voor veel stembureauleden en kent items die niet van belang zijn voor de uitslag
- In het kader van een nog betere dienstverlening zou het mooi zijn als een kiezer werkelijk kan stemmen in een willekeurig stembureau zonder eerst het formele circuit in te moeten om een kiezerspas aan te vragen. Bijvoorbeeld bij de Tweede Kamerverkiezing. De gegevenslevering voor het RIS zou dan centraal moeten plaatsvinden en geautomatiseerd. De stembureauleden verifiëren tijdens de verkiezingsdag de stempassen in een gegevensbestand die bijvoorbeeld op een laptop staat.
- Deadline van aanvragen stempassen was 02-06-2009 doch er was geen tijd vermeld. Vanwege sluiting om 12.00 uur hebben wij verzoeken na 13.00 uur geweigerd. Volgende keer ook eindtijd vermelden omdat dit per gemeente anders is. Automatisering van het tellen. Sluiting stembureaus uiterlijk 20.00 uur.
- Het proces-verbaal eenvoudiger maken; Mogelijkheid kiezerspas met stempas mogelijk maken; Experiment beëindigen
- Prioriteit maken van het invoeren van veilig elektronisch stemmen. Het tellen van stembiljetten is erg arbeidsintensief, kost ontzettend veel tijd en is fraudegevoeliger! 2. In het eerste openingsuur van 07.30 tot 08.30 uur én het laatste uur is de opkomst in verhouding véél te laag, in Goirle resp. 29 en 32 kiezers gemiddeld pér stemlokaal. Daarom doe ik de suggestie om de openingstijd bij volgende verkiezingen naar 08.00 uur te verschuiven én de stembureaus te laten sluiten om 20.00 uur!
- In verband met de afwikkeling van de verkiezingen de stembureaus eerder sluiten, met name om 19.00 uur ipv 21.00 uur.
- Meer nadruk leggen op de legitimatieplicht in de campagne
- Het invullen van het proces-verbaal N 10-1 blijkt voor veel voorzitters van stembureau's moeilijk te zijn. Is deze te verbeteren/vereenvoudigen? En is het nodig de vragen t.a.v. de legitimatie in het proces-verbaal op te nemen?
- Landelijk invoeren van SWS. Dit geeft alleen maar voordelen en lost vele onduidelijkheden voor de kiezers op. In de ene gemeente mag dit en in de andere gemeente gelden weer andere regels. Dit geeft alleen maar verwarring!!!!
- Bij volgende verkiezing registratie van vragen 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, achterwege laten. In het proces-verbaal moet al veel worden geregistreerd en deze registratie voegt niets toe aan de verantwoording van de gang van zaken op het stembureau.
- Stuur OSV twee weken eerder dan nu het geval was. - Complimenten voor de werkmapp! - Regel de wetgeving op tijd voor de gemeenteraadsverkiezingen dat élke gemeente volgens SWS moet werken; nu zijn de oproepingskaarten heel verwarrend.
- Opmerking: duidelijker op het stempas aangeven dat identificatie verplicht is. Kiezers zijn niet goed op de hoogte!
- indien bij een of meerdere stembureauleden kiezer bekend is niet vragen om legitimatiebewijs; denk aan identificatie bij slachtoffers.

- Algemeen: de openstelling van de stembureaus moet terug naar 19.00 uur.
- Goede voorlichting aan de kiezers hierover.
- De mogelijkheid om schriftelijk een vervangende stempas aan te vragen. Veel kiezers nemen niet de moeite om naar het gemeentehuis te komen voor de aanvraag. Zeker niet voor de Europese verkiezingen.
- proces verbaal eenvoudiger maken
- stembureaus open van 8.00 uur tot 20.00 uur ipv van 07.30 uur tot 21.00 uur.
- Blijf goede informatie en voorlichting geven over de legitimatieplicht. Schaf stemmen bij volmacht af! (ook onderhandse volmacht)
- voortaan veel minder vragen om bij te houden. het is voor stembureauleden (zeker volgende keer) niet meer bij te houden. teveel administratie
- ja: Z.S.M. terug naar stemmen met stemmachines of op een andere elektronische wijze. EN breng het tijdstip van sluiten van de stembureaus terug naar minimaal 20.00 uur. Het wordt nu echt nachtwerk!!!! Maak de processenverbaal voor de stembureauleden eenvoudiger voor wat betreft het taalgebruik.
- Eerder sluiten van stembureaus en/of later open
- Ja, op de stempas nog duidelijker vermelden dat een legitimatiebewijs verplicht is bij het stemmen. Valt nu eigenlijk te weinig op. Verder ook meer aandacht voor het feit dat men overal in de gemeente kan/mag stemmen. Men loopt nu toch vaak automatisch naar het stembureau op de stempas. Dus ook voor die passage een middel verzinnen, dat dat meer opvalt.
- Legitimatieplicht indien je de persoon persoonlijk kent: werkt in de praktijk niet: je stuurt niet iemand terug die je kent! 2. Breng de openingstijd 's avonds weer terug tot 19.00 uur. 3. Vereenvoudig het procesverbaal: haal alle overbodige ballast uit het PV, welke toch niet van invloed is op de uitslag: aantallen vermelden mbt identiteit leidt alleen maar tot verwarring en fouten in het pv. 4. Kijk nog eens kritisch naar het taalgebruik in het proces verbaal: de tekst zal juridisch juist zijn maar is op plaatsen door de stembureauleden niet of moeilijk te lezen. 5. Werk voortvarend aan een geautomatiseerde oplossing voor het vaststellen van de uitslagen.
- Het Ministerie stuurt zoveel informatie, dat men door de bomen het bos niet meer ziet. De gemeente Zuidhorn heeft nu voor de 4e keer meegedaan aan SWS en het is opgevallen dat er nu erg veel informatie door het Ministerie werd gezonden.
- Blijft voor de kiezers onduidelijk waarom ze niet tot de dag van stemming een vervangende pas kunnen aanvragen - Wij gaan een volgende verkiezing in het plaatselijk dagblad publiceren dat de stempassen zijn verspreid en dat ze kunnen reageren als ze hem niet hebben ontvangen (direct na verspreiding van stempassen)
- Informatie op de stempas over volmacht is niet geheel duidelijk. nl. iemand met een kiezerspas kan alleen middels groene volmacht voor een andere kiezer stemmen, ook al woont de volmachtgever in dezelfde gemeente
- Stembureaus eerder sluiten!
- Graag legitimatieplicht afschaffen
- legitimatieplicht afschaffen - openingstijden aanpassen
- In het algemeen: z.s.m. weer alles digitaal en geautomatiseerd. Terug naar de 21e eeuw
- Het is vervelend dat de stempas niet omgezet kan worden in een kiezerspas
- osv kwam te laat; geen tijd meer om te testen - het proces verbaal was heel onduidelijk (model 10-1), de verduidelijken - handmatige telling door middel van

barcode of iets dergelijks -openingstijden verkorten (21.00 uur is te laat) - overige opmerkingen: het aantal mensen zonder paspoort of identiteitsbewijs is 5075(inclusief kinderen)

- Vervangende stempassen, kiezerspassen en volmachten kunnen op dit moment slechts worden aangemaakt met een ouderwetse typemachine. Dat is toch niet meer van deze tijd, bovendien erg foutgevoelig en tijdrovend. Deze documenten zouden toch vanuit een vast format op een moderne manier geprint moeten worden
- Bronckhorst is een herindelingsgemeente (5 gemeenten) Diverse straatnamen komen meerdere malen voor in verschillende gemeente delen. Problemen met geringe ruimte informatie stembureau. Misverstanden over gemeentedeel.
- Landelijk verplicht invoeren van SWS zodat de identificatieplicht landelijk geldt.
- De gebruikervriendelijkheid en juiste toepasbaarheid van OSV liet te wensen over. Het invoeren duurde te lang, omdat een tweede invoer noodzakelijk was. Bovendien was de indeling niet overzichtelijk. Het advies om OSV niet in een gemeentelijk netwerk te plaatsen is naar mijn mening gebaseerd op angst. Het is niet meer van deze tijd dergelijke software niet in een gemeentelijk netwerk te plaatsen. Een gemeentelijk netwerk die vanwege die GBA al moet voldoen aan allerlei veiligheidseisen. Laatste punt van kritiek OSV is veel te laat uitgeleverd.
- Stembureaus tot maximaal 19.00 uur open. Na 19.00 uur komen er nog maar weinig mensen stemmen. En die mensen die komen zijn altijd de laatsten dus ook om 19.00 uur zijn de laatsten dus ook om 19.00 uur zijn dat de laatsten.
- Betreft legitimatie bij volmachten. De kiezer overlegt bij de stempas een identiteitsdocument en overlegt gelijk een volmachtbewijs zonder enig ID van de volmachtgever. Deze situatie heeft geleid tot vragen bij de stembureauleden.
- Legitimatie verplicht stellen landelijk. Goede voorlichting voorkomt veel problemen. Aantal mensen zonder legitimatie blijft beperkt. 158: 7378 kiezers = 2,15% zonder legitimatiebewijs. Veel daarvan zijn later alsnog terug gekomen om hun stem uit te brengen met een geldig legitimatiebewijs. Met name vragen 3 t/m 6 zijn slecht ingevuld door de diverse stembureaus. Ik zou dan ook zeer voorzichtig zijn met het trekken van conclusies over de gegeven antwoorden. Diverse turflijsten waren niet ingevuld.
- Zsm weer stemcomputers!
- Proces verbaal eenvoudiger en duidelijker maken. Geen enkel stembureau had het goed ingevuld.
- Ja, de OSV is van het jaar nul!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!; Ga gewoon in zee met het ISS - uitslagensysteem van Procura, voorheen Groenendaal, dan hoeven de collega's bij BZK het wiel niet weer uit te vinden ; de collega's van BZK zijn "papierenen" mensen, die de praktijk niet kennen, helaas.
- Wanneer komt de regel dat raadsleden niet meer op het stembureau mogen zitten?
- Veel mensen zijn geïrriteerd dat zij zich moeten legitimeren terwijl de stembureauleden hen kennen. Daardoor zijn er ook kiezers weggegaan en niet meer teruggekomen (gevolg: stemmen verloren).
- De legitimatieplicht was toch -ondanks vele publicaties hieromtrent- een veelgehoorde klacht.
- I.v.m. de huidige werkwijze tijdens de verkiezingen zou ik pleiten voor een kortere openingstijd voor de stembureaus. Het invullen van het procesverbaal was ook een probleem. Misschien is een simpeler PV een oplossing? Of een presentatie over het invullen van het PV?

- Stemmen in een willekeurig stemlokaal is in deze gemeente geheel ingeburgerd. Dit experiment moet dan ook zo snel mogelijk wet worden en gelden voor geheel Nederland.
- Volgens de laatste berichten in de media denkt de Staatssecretaris BZK erover om met de identificatieplicht voor ouderen soepel om te gaan. Dit vind ik mocht dit ingevoerd worden, een onmogelijke en niet werkbare situatie.
- Het procesverbaal voor de stembureaus is véél te ingewikkeld. Geen enkel pv is direct goed ingevuld.
- In deze gemeente wordt er weinig gebruik gemaakt van de mogelijkheid om in een ander stemdistrict te gaan stemmen. De meeste kiezers blijven in hun eigen stemdistrict.
- stempas standaard aanleveren in een envelop waar duidelijk op aangegeven staat dat het een document is voor die desbetreffende verkiezing. Hierdoor verkleint het risico dat de stempassen tussen het oud papier verdwijnen
- Wel met O.S.V. veel te late leveringen van het programma. Testen was niet mogelijk. Er is geen functie voor prestatieuitslagen. Voor de gemeenteraadsverkiezingen is dit wel van belang.
- Het overleggen van een identiteitsdocument is bij gebruik van een Kiezerspas niet verplicht. Dat is niet uit te leggen aan een kiezer. Om het Hoofdstuk C van het Proces Verbaal N10-3 in te vullen waren er vier (!) extra turflijsten nodig. Veelst te veel administratie rompslomp. De tekst op de stempas moest voor de kiezer simpel en begrijpbaar zijn. Pas dit a.u.b. ook toe op het proces verbaal. Komt de juistheid van de gegevens zeer ten goede.
 Opmerkingen over de stempas: Overleg met alle GBA software-leveranciers over de mogelijkheid om meer tekst over de stemlokaliteit te kunnen plaatsen. In Cipers (Getronics) kunnen wij slechts 35 posities kwijt. Dat is niet meer van deze tijd. (verdubbel dit) Het stempasnummer bestaat uit één cijfer. Dat leverde veel onduidelijkheid op in de stembureaus. Oplossing zet spaties of verbindingsstreepjes tussen de CBS gemeentecode-stemdistrictnummer-volgnummer. Daardoor wordt het nummer beter leesbaar om te vergelijken met het Register Ingetrokken Stempassen (R.I.S.)
 De verplichting om een legitimatiebewijs mee te nemen staat onderaan de stempas, beter is om dit 'naar boven' te brengen. Het verhaal over 'strikt persoonlijk' kan naar beneden.

Voorzitters van de stembureaus

Vonden de leden van uw stembureau en uzelf de hologramfolie op de stempas makkelijk te controleren? Anders namelijk...

- was niet te zien
- is niet gebruikt als controle maar de geboortedatum en het stempasnummer referent aan onze gemeente en stemlokaal hebben we gebruikt om snel te screenen. En hebben maar twee extra nadere controles hoeven uitvoeren
- te veel andere controles
- het was heel erg zoeken
- hebben daar niet specifiek naar gekeken
- niet bekend gemaakt
- we hebben nadruk op ID-controle gelegd
- onbekenheid
- niet op de hoogte van het echtheidskenmerk
- niet duidelijk zichtbaar
- je moest goed spiegelen
- omslachtig
- het nummer was erg klein en slecht leesbaar
- geen idee hoe holgram te controleren
- 99% van de stemmers bekend
- ik heb het bij de voorlichting niet gehoord of gezien
- het blijft een stuk techniek
- te veel tijd
- het was moeilijk te herkennen
- te weinig oefening. Referentiepas daarvoor niet gebruikt. Alleen gebruikt om na te gaan hoe je moest controleren.
- niet op gelet
- erg klein
- als u eerst uitlegt wat u bedoelt met een referentie stempas, kan ik een antwoord geven.
- geen voorbeeld

Vonden de leden van uw stembureau en uzelf de controle van de tweedelijs echtheidkenmerken gemakkelijk te controleren? Anders namelijk...

- De grote papieren rompslomp door stemmen met potlood. een achteruitgang van de werkzaamheden. Daardoor meer kansen van fouten maken , en gevoelig voor fraude. Slechte zaak die ongelooflijk veel tijd kost nadien bij het tellen. Wanneer dit nogmaals gebeurt, stop ik met het werk als lid van een stembureau.
- de letters waren dusdanig klein dat ze moeilijk scherp te stellen waren.

In welke situatie heeft uw stembureau de brochure gebruikt? Anders namelijk..

- als voorbereiding welke documenten m.n. Nederlandse er nog gebruikt worden

- voor opening van stembureau
- zodra wij een identiteitsdocument zagen dat we niet kenden
- bij 65-pas
- als verduidelijking voor het afwijzen van een getoond bewijs
- informatie vooraf
- een oude dame te laten zien hoe een identiteitskaart eruit ziet. Het bleek dat zij niet in het bezit was van een ID-kaart ofwel paspoort.
- voorafgaand aan verkiezing ter informatie Nederlandse documenten
- Om voor een kiezer aan te geven welke wettige identiteitsdocumenten er nu gelden
- Om het document in te kijken
- referentie
- ter instructie gedurende de dag
- diepere kleur rijbewijspasje
- buiten Nederland en bij twijfel echtheid
- overtuigen dat een Pas 65 alleen echt geen identiteitsdocument is
- voor het geval dat er iemand kwam met andere identiteitspapieren hebben we ons weer geïnformeerd
- bij verschillende documenten en nationaliteiten
- ter info
- bij ander identiteitsbewijs
- naslag identiteiten
- weet niet meer
- de brochure is doorgelezen, met het oog op eventuele calamiteiten
- alleen ter info, was niet nodig, alle kiezers hadden een paspoort of geldig identiteitsbewijs
- Nederlandse "vreemde" ID's (diplomaten/vluchtelingen e.d.) en identiteitsdocumenten uit een ander land van de Europese Unie (dus niet uit Nederland)
- eg burgers
- buitenlands identiteitsbewijs
- vooraf doorgelezen

Wat heeft uw stembureau in die situatie gedaan? Anders namelijk..

- Stemmer kon ook een geldig nederlands rijbewijs tonen.
- geweigerd, want ook verlopen
- afgewezen en gevraagd naar andere legitimatie
- Niks. Er was geen stempas.
- Een stemmer meldde zich met een pas waarop stond dat zij BOA was, met het logo van het ministerie van Justitie. Deze kiezer is geweigerd omdat wij dat niet als geldig legitimatiebewijs beschouwd hebben. De kiezer gaf aan dan haar paspoort op te gaan halen en opnieuw naar een stembureau te gaan.
- er is een ander legitimatiebewijs getoond
- deze stemmer mocht niet stemmen, het betrof een bestuurderspas voor vrachtwagenchauffeur

- gevraagd om een ander wel geldig document
- niet stemmen
- kiezer had meestal nog een ander identiteitsbewijs bij zich maar was dan wel erg verbolgen dat de ander niet gekend werd
- gevraagd of ze ook een ander identiteitsbewijs hadden

Waarom vindt u de brochure niet nuttig? Heeft u suggesties ter verbetering op dit punt?

- Had geen nut omdat er geen enkele stemmer is geweest met een dergelijk identiteitsbewijs.
- Was niet nuttig omdat op het stembureau waar ik heb gewerkt geen kiezers waren met afwijkende identiteitspapieren.
- Niet nuttig, want geen gebruik van hoeven maken
- identificatieplicht is overbodig
- Alleen het uiterlijk van het identiteitskenmerk is te zien. Er wordt niet gesproken over de punten waar op gelet moet worden. Nu ben ik ook niet van plan om als identiteitsspecialist te gaan optreden. Ik ben voorzitter en als iemand een stempas pas heeft en ik niet aan zijn identiteit twijfel kan hij gaan stemmen. Ik ben geen immigratie ambtenaar.
- Omdat op een normaal stembureau je alleen met buurtbewoners hebt te maken. Het is heel theoretisch dat het nodig zou zijn. Kost een hoop en men zou ze bijvoorbeeld ook naar een hoofdstembureau kunnen sturen.
- Er bestond geen twijfel over de geldige identiteitsdocumenten op ons stembureau. We hebben het boekje niet hoeven raadplegen. Het was wel erg uitgebreid.
- Het was niet nuttig want er hebben zich geen problemen voorgedaan. De meeste stemmers waren bekend
- De ballast voor het stembureau staat mijns inziens niet in vergelijking met de opbrengst, namelijk het niet laten uitbrengen van stemmen die niet uitgebracht zouden mogen worden op basis van een vals identiteitsbewijs.
- Het zijn alleen voorbeelden van geldige ID documenten, geen referenties waar men eventueel op zou moeten letten als het op het oog geldige ID vals zou zijn.

Waarom vindt u de brochure niet overzichtelijk? Heeft u suggesties ter verbetering op dit punt?

- mis korte samenvatting met belangrijkste aandachtspunten
- identificatieplicht is overbodig
- ik kon niet heel snel iets terugvinden
- hebben de brochure niet gebruikt
- Bij de diverse typen had een jaartal "uitgereikt van tot" toegevoegd kunnen worden
- landen overzichtelijker indelen, moet in een oogopslag kunnen vinden
- Het is en blijft een zoekplaatje. U moet ervan uitgaan dat mensen die op een stembureau zitten geen ervaring hebben in het controleren van een geldig ID. Ik heb zelf al eens geroepen: ik lijk wel een douane beampte...
- niet alles vermeld ,volgorde niet goed
- nee

- Het kostte veel tijd om het juiste identiteitsbewijs te vinden. Wij hebben die taak toen bij 1 persoon gelegd. Die heeft de tijd gekregen om de brochure te bestuderen. Daarna is er , jammer genoeg, niemand meer gekomen waar wij twijfels bij hadden.
- Kan, met het oog op het milieu compacter en op minder belastend papier
- Tabbladen

Waarom vindt u de brochure niet volledig? Heeft u suggesties ter verbetering op dit punt?

- Het Duitse identiteitsbewijs dat stemmer toonde, kwam niet voor in de brochure.
- Omdat niet alle id bewijzen er in staan, bv. Duitse rijbewijzen..... daar schijnt diversiteit in te zijn.
- zie voorgaande
- had een paspoort van een land die er niet in stond
- Ik had de indruk dat niet allen mogelijkheden erin stonden en nogmaals, bij problemen moet je toch het hoofdstembureau opbellen. In deze vrij theoretische gevallen zou men ze ook naar het hoofdstembureau kunnen sturen.
- Omdat stembureauleden geen ervaring hebben met ID documenten, moeten zij ervan op aan kunnen dat een lijst waarin zij deze kunnen opzoeken compleet is. Hoe is het mogelijk dat een lijst niet compleet is? Misschien is het handiger om mensen die geen Nederlands ID bewijs hebben naar één of twee (of meerdere bij grote gemeenten) gespecialiseerde stembureaus te verwijzen. Misschien dat zij dan iets verder moeten reizen, maar zij hoeven in elk geval niet te vrezen dat zij een 'onkundige of onwetende' ambtenaar tegenkomen.
- alle landen en passen vermelden
- omdat niet alle mogelijke identiteitsdocumenten erin staan
- U geeft zelf aan dat de brochure niet volledig is. Ik begrijp dat niet goed maar hopelijk is het voor de volgende EP-verkiezingen wel mogelijk een volledig overzicht te verschaffen.
- Omdat ontbreekt op welke wijze je gemakkelijk de echtheid kunt controleren. Er kwam alleen naar voren waar bepaalde data's zich bevonden. Met de brochure in de hand is men niet in staat een vals identiteitsbewijs te herkennen.
- Wij kregen tevoren te horen dat er buitenlandse ID-bewijzen zijn, die wellicht er wat anders uit zien dan in de brochure, maar wel geldig zijn. Ik begrijp dat wel, en het woord 'volledig' is hier dan ook niet het juiste woord. Het is meer dat ik dan denk dat ik er niet volledig op kan varen. Maar, bij twijfel kan er altijd gebeld worden natuurlijk.
- Ons was vooraf verteld dat niet alle varianten afgebeeld zouden zijn. Maar wat ons door kiezers getoond werd, was wel te vinden. Daarmee was het nut van deze brochure wel duidelijk. Graag een volgende keer weer.
- ontbreken van omschrijving over de achtergrond, soms onduidelijk
- niet alle geldige documenten stonden erin
- Nee, je kunt moeilijk van alle landen ter wereld voorbeelden geven

Waarom vindt u de brochure niet duidelijk? Heeft u suggesties ter verbetering op dit punt?

- moeilijk leesbare wetsartikelen maken het minder overzichtelijk
- zie voorgaande
- Hologrammen niet goed duidelijk te zien als controlemiddel
- onduidelijke/onvolledige afbeeldingen
- Zoals gezegd, blijft het een zoekplaatje voor mensen die geen ervaring hebben met ID bewijzen.
- Bij sommige voorbeelddocumenten was de geldigheidstermijn verlopen!
- alle landen vermelden
- Eenvoudiger taal toepassen
- Ja, geef aan hoe je de echtheid kunt controleren. (Hologram cijfers kleine letters e.d.)
- ontbreken van omschrijving achtergrond, soms onduidelijk
- zie overzichtelijk

Heeft uw stembureau knelpunten of problemen ervaren bij de controle van de identiteitsdocumenten?

- men wilde zich niet legitimeren
- sommige documenten waren verlopen
- onbekendheid met buitenlands rijbewijs (België = onbeperkt geldig)
- mensen hadden veel bezwaren zo moest ik mij identificeren wie ik was, en andere argumenten sommige zijn weggelopen
- volledige onervarenheid en de verscheidenheid
- werd als storend ervaren
- verlopen documenten
- soms slecht leesbaar vanwege slijtage (rijbewijs)
- meerdere kiezers vinden het onzin om zich te legitimeren
- oude rijbewijzen lastig leesbaar, mensen wantrouwen en vinden het onzin, als je ze al kent als burens
- Mensen waren boos over het feit dat er een legitimatie bewijs overlegd moest worden.
- rijbewijzen hebben slechte foto; ' een kiezer weigerde zich te legitimeren om principiële redenen, agressie van mensen die ID vergeten waren of ergens hadden laten liggen.
- sommige kiezers hadden geen identiteitspapieren bij zich. Ondanks dat de kiezers geïdentificeerd konden worden door de leden van het stembureau mochten die kiezers niet stemmen, hetgeen ook ergernis opriep.
- veel bekenden vonden het laten zien van een identiteitskaart de grap van de dag; je kent me al 50 jaar ; ik ga je toch niet een papiertje laten zien!
- Er waren veel mensen kwaad om redenen dat wij hun allemaal kenden. Deze altijd stemmende mensen verlieten de zaal en kwamen niet terug. ook wij vinden het een overbodige activiteit omdat we 95 % van de mensen in ons dorp kennen. ge dit a.u.b. versoepelen. We missen hierdoor nogal wat stemmen.
- het is niet eenvoudig een 94 jarige stemmer terug te sturen. We hebben heel snel gebruik gemaakt dat een volgende kiezer de betreffende persoon zonder identiteitspapieren te machtigen . We hebben hier ons coulant opgesteld maar niet verzaakt de hierbij de wet te overtreden. Daarnaast stond in BNdeStem een

storend artikel waarop een kiezer zich heeft moeten beroepen. Ook deze kiezer hebben we overtuigd dat de wet en de stemkaarten maar ook de campagne in de media dit duidelijk heeft gemaakt. Veel ouderen zijn niet uit te leggen omdat zij altijd naar het zelfde stembureau gaan. Jonge mensen begrijpen heel goed dat identificatie nodig is.

- Het is een schande dat mensen die bekend zijn bij de stembureau leden toch op identiteit moesten worden gecontroleerd!
- waren verlopen of waren niet van toepassing (65+ pas)
- verschillende kiezers hadden er problemen mee, dat zij een identiteitsdocument moesten tonen
- bezwaren tegen legitimatie
- diverse personen wilde zich niet legitimeren
- vanwege de lokale situatie (plattelandsdorp) vonden vele stemmers dat ze zonder identiteitsbewijs ook voldoende bekend waren.
- verlopen documenten met name bij ouderen
- Kiezer wenste zich niet te legitimeren
- rijbewijzen in zeer slechte staat - uit elkaar
- niet iedereen had het meegenomen
- irritatie bij bekenden
- sommige identiteitspapieren hebben een heel klein lettertype en dan is controleren wat moeilijker
- kiezers zijn bekend
- veel rijbewijzen in slechte staat/gescheurd -> nog geldig?
- stemmer had alleen kopie rijbewijs beschikbaar. Heb als voorzitter toen de verantwoording genomen deze stemmer toch te laten stemmen. De gegevens met stempas kwamen overeen en er was verder geen reden om te weigeren. De echtgenote van de stemmer was erbij en had zelf wel de originele ID
- een man weigerde zich te identificeren tegenover een andere burger
- Het is moeilijk naar identiteitsdocumenten te vragen, als 2 stembureauleden van alle 311 opgeroepen kiezers na 30 jaar samenleven er 300 kennen en van de 151 opgekomenen er slechts 4 niet kennen. Toch hadden de meeste mensen begrip voor de situatie.
- identiteit letters zijn klein
- 65+ pas veel gezien
- geboortedatum sommige allochtonen vermeld alleen een geboortejahr
- aantal kiezers wilde zich niet legitimeren
- pas 65
- De stempas zou de volledige namen van de betrokken stemmer moeten weergeven.
- er waren enkele mensen die geen of ongeldige (over datum) ID-bewijzen bij zich hadden, die behoorlijk boos waren dat ze niet konden stemmen. (op zich dus geen problemen of knelpunten, deze opmerking volledigheidshalve)
- kiezer wilde geen identiteitsdocument laten zien
- klachten over de ID plicht
- een paspoort was nog geldig t/m juli 2009 maar omdat dit vervangen zou worden door een nieuw document had men bij SDZO er wel vast gaten in geponst
- identiteitsbewijzen die net verlopen waren

Heeft u met betrekking tot het experiment met Stemmen in een Willekeurig Stemlokaal op 4 juni nog opmerkingen voor het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties?

- Identiteitsplicht werd redelijk tot goed nageleefd. Het was bij de kiezer ruim bekend. Van de aangemelde kiezers had ca 5% bij de eerste aanbidding geen identificerend document bij zich.
- Wellicht zijn deze opmerkingen i.k.v. deze enquête niet relevant, toch wil ik ze hierbij graag vermelden; algemene opmerkingen: - legitimatie vragen bij GEREDE TWIJFEL; -openstelling stembureau tot 19.00 uur (iedereen heeft genoegzaam de tijd gehad om te stemmen, anders machtigen) -stemkast was toch prettiger; met name i.s.m. tellen van de stemmen (nu opkomst nog zo'n 40%, maar wat betekent dit in maart voor de lokale verkiezingen!)
- Alleen maar de vraag waarom zo'n loodzware controle met identiteitsbewijzen! Heeft niets opgeleverd; zorgt voor enige irritatie en vragen bij publiek, levert veel meer administratieve handelingen op met dito foutenkansen. Stempas en RIS (met optie: stembureau KAN vragen om identificatie) effectief genoeg!
- Ons stembureau was op een ouderen zorginstelling gevestigd, helaas hebben we veel ouderen (gemiddelde leeftijd 88 jaar) het stemmen moeten verbieden, wegens niet bij zich hebben van legitimatiebewijs, of geen geldig legitimatiebewijs. Veel ouderen zouden de id-papieren gaan halen, maar hebben we niet meer terug gezien. Dit vind ik zonde, deze oudere mensen doen zich de moeite om te komen stemmen, maar door aangescherpte id-verplichtingen, kunnen ze toch niet aan de verkiezingen deelnemen. Tevens hebben andere omwonenden, die de id-papieren waren vergeten, ook niet gestemd en aangegeven dat als dit niet zou veranderen (veel mensen die bij je komen stemmen kan je van naam en gezicht, waardoor een legitimatie niet nodig zou moeten zijn), ze volgende keer niet meer komen stemmen. Het is naar mijn idee een voordeel dat je middels SWS kan stemmen, maar de bijbehorende (logische) id-plicht was helaas niet altijd ideaal, vooral voor de oudjes niet.
- opvallend veel voorzitters van stembureaus hadden door tegenstrijdige instructies moeilijkheden met de administratieve rompslomp
- Stemmers zijn hierover erg positief.
- In mijn stembureau is het een aantal keren voorgekomen dat bejaarden boos waren dat zij een identificatiebewijs hadden moeten meenemen. Beweerden ook dat het een grof schandaal was dat ze er geld voor moesten uitgeven (terwijl ze een kopie van een geldig paspoort bij zich hadden!!) Inclusief verwijzingen naar ausweis enz. Ik heb de indruk dat ze denken dat je als bejaarde overal mee weg moet kunnen komen....
- Er wordt weinig gebruik gemaakt van de mogelijkheid om op een ander stembureau te stemmen. Van de bijna 600 stemmers waren er nog geen vijf die hiervan gebruik maakte. Wellicht is de oorzaak te vinden in het feit dat we een klein dorp zijn met maar 6000 inwoners.
- Ons stembureau is een relatief klein stembureau in een kleine dorpsgemeenschap. Als gebruikelijk was de opkomst relatief hoog >50%. Een paar kiezers hebben gebruik gemaakt van het stemmen in een willekeurig stemlokaal. andersom kan ik natuurlijk niet beoordelen Er waren geen bijzonderheden, iedereen hield zich aan de (identificatie)regels. Wel waren er opmerkingen over de identificatieplicht, velen vonden het vreemd. Dit heeft echter niet tot problemen geleid. De kiezers hadden, na uitleg, wel begrip voor deze wettelijke waarborg. Veel kiezers ervoeren het handmatig stemmen als een stap terug, anderen ervoeren het echter als prettig en vertrouwd. Wij ervoeren het

"nieuwe stemmen" natuurlijk wel als wat intensiever en "belastender", met name de identificatie en het tellen van de stemmen. Van de andere kant vonden wij dat echter niet echt bezwarend. Het handmatig stemmen en het handmatig tellen van de stemmen heeft ook zijn "charme"! De verkiezing is geheel probleemloos verlopen.

- Een aantal kiezers gaf aan het aantal machtigingen (2) te weinig te vinden. Bij herhaling moesten wij kiezers met meer dan twee machtigingen (partner+2kinderen; partner+2 ouders etc.) teleurstellen. Hoewel onze verwachtingen laag waren, viel het gebruik van de identificatieplicht ontzettend mee. Slechts drie kiezers (van de 560) keerden naar huis (om alsnog hun papieren te halen).
- Dat niet. Maar ik pleit ervoor om als een speer weer het stemmen met de computer in te voeren. Dit is echt uit de tijd. Het uitvouwen en tellen van de stembiljetten is een tijdrovend werk. We leven toch niet meer in het stenen tijdperk.
- **HET HANDMATIG TELLEN NA AFLOOP KOST ZEER VEEL TIJD, VOORAL OMDAT HET OOK PER KANDIDAAT MOET GEBEUREN**
- Doordat er weer met papier en potlood moet worden gestemd is het werk na het sluiten van het stembureau slecht voorspelbaar en kan het dus zijn dat er een bureau "niets" te doen heeft en een ander bureau juist heel veel.
- Bij zitting op een kleiner stembureau komt het zeer vaak voor dat je als stembureau lid de kiezer persoonlijk kent. Het is dan niet prettig als je deze naar huis moet sturen omdat het identiteitsdocument niet voorhanden is. Wellicht kan in de toekomst nog meer de nadruk op de identificatieplicht gelegd worden.
- Graag vooraf aan de verkiezingen de kiezers erop attenderen op tijd hun ID te verlengen cq vernieuwen. Er waren zeer boze reacties van kiezers die niet mochten stemmen omdat de geldigheids duur van het document verstreken was.
- Wij wisten niet dat een Afghaanse asielzoeker met een permanente verblijfsvergunning die wel heeft gestemd voor andere verkiezingen voor het EP niet mag stemmen en konden dit ook niet echt bevestigd krijgen en er is door die dame dan ook niet gestemd met onze excuses daarbij aan haar.
- Veel mensen vinden het overdreven om zich te moeten legitimeren. Ze vinden dat als ze beschikken over een stempas dit voldoende moet zijn.
- Er wordt weinig gebruik gemaakt van de mogelijkheid om in een ander stembureau te stemmen.
- Kiezers moeten soms lang zoeken in tas etc en het oude type rijbewijs moet meestal nog uit een hoesje worden gehaald om te kunnen zien of het geldig is, terwijl ze hun stempas al in de hand hebben. Dit kost meer tijd, zeker als het ook weer terug in het hoesje moet worden gestopt. Het is aan te bevelen dat ze hun legitimatiebewijs ook gereed houden zoals een aantal mensen ook al deden. Een enkele keer is het legitimatiebewijs blijven liggen en nog net op tijd door een stembureau lid na gebracht.
- De legitimatiebewijzen waren ongeveer 20 maal vergeten,
- de meeste kiezers waren verbaasd over dat het stemmen met het potlood moest geschieden. 2) faciliteiten gemeente pijnacker-nootdorp bureau 19 waren prima in orde. 3) vooral veel leuke dingen gehoord over lokale zaken en meer mensen leren kennen 4) prettige werksfeer 5) goede instructies en in nood lag een draaiboek klaar met hulptelefoonnummers van de Gemeente officials;
- identificatieplicht middels controle op een geldig identiteitsbewijs is onzin als er niet ook voor volmachten een betere controle komt: iemand zonder ID-papieren

kan iemand machtigen voor hem/haar te stemmen. Dit maakt dat controle bij elke fysieke stemmer belachelijk is.

- Het kan voorkomen dat een kiezer zonder geldig identiteitsbewijs komt op een stembureau en dan niet kan stemmen. De mededeling wordt dan gedaan dat de kiezer niet weer zal komen (om het identiteitsbewijs op te halen) om te stemmen. Echter de kiezer haalt wel het identiteitsbewijs op en gaat naar een ander stembureau ("wil geen woord hebben").
- 75plussers beschikken niet altijd meer over een geldig identiteitsbewijs en weten vaak ook niet dat ze dat verplicht moeten hebben. Als mensen van die leeftijd geen sociale omgeving hebben die ze daarop wijst gaat het dus mis. Dat leidde soms tot bijna pijnlijke situaties omdat ze niet mochten stemmen.
- Diverse kiezers vonden de identificatieplicht niet zinvol en zelfs overbodig. Desondanks verleenden ze wel medewerking. Diegene die zich niet direct konden of wilden legitimeren zijn zonder te stemmen weggegaan en zijn niet meer teruggekomen (enkele verscheurden de stempas ter plaatse). Het stemmen op een willekeurig stembureau werd, door diegene die er gebruik van hebben gemaakt, als prettig ervaren. Grootste deel van de stemmers kwam uit echter eigen district.
- zeer klantvriendelijk - wordt positief op gereageerd - verhoogd het aantal uitgebrachte stemmen omdat het goed is te plannen met andere bezigheden op de verkiezingsdag Over de dag heen de meest gehoorde zin bij het legitimeren is: maar u kent mij toch.... Wellicht is het mogelijk om een soort sticker te ontwikkelen met een boodschap dat je ondanks je bekendheid je toch formeel dient te legitimeren. Met humor komt een boodschap altijd beter over.
- Het kan niet duidelijk genoeg worden gemaakt dat identiteitsbewijs verplicht is, veel mensen reageren nog "je kent me toch" en vrij veel (20) mensen moesten terug om hun paspoort te halen.
- Bijna iedereen had een identiteitsbewijs al in eerste instantie bij zich. Zeer zelden weigerde iemand zich te legitimeren (1 kiezer). Enkele kiezers probeerden met verlopen identiteitsdocumenten toch te stemmen. Wel jammer is, dat de stempas waarmee je ook in andere gemeenten kon stemmen door elke gemeente op geheel eigen wijze wordt ingevuld. Dat is jammer en kan in de praktijk misverstanden opleveren. Het is toch niet zo ingewikkeld om daarvoor ook een algemeen ontwerp te maken dat voor elke gemeente bruikbaar is.
- kiezers hadden problemen met het stemmen met het potlood, deze methode was niet meer van deze tijd, vooral de jeugdige vonden het lach wekkend
- geen, het verliep goed
- In principe bleek dat mensen goed op de hoogte waren. De meest mensen gaven direct hun identiteitsbewijs ter controle, zonder dat ik er naar hoefde te vragen
- Europese vlag bij elk stembureau
- Meer reclame maken ervoor. Het was niet bekend bij velen.
- Het stemmen met het rode potlood zet de klok 25 jaar terug. Daar moet rekening mee gehouden worden met de vele keuzen die de kiezer krijgt zoals stemmen in een willekeurig stembureau. Het tijdig afronden van de stembureau werkzaamheden op dezelfde dag is nagenoeg onmogelijk.
- kaartnummer groter vermelden plus punten tussen de diverse nummers
- meerdere personen vonden de legitimatieplicht onzin, vooral in een kleine gemeente waar iedereen elkaar kent.
- Volgens mij werkt het zeer positief op de opkomstpercentages.

- Ja, ik vond het lastig om met de onervarenheid van brave vrijwilligers zoveel verschillende controles te moeten uitvoeren. Echte vervalsingen haal je er niet uit en je pakt alleen de burgers die een beetje laks met de tijdigheid zijn geweest.
- Mensen die je zeer goed kende, geen ID kaart bij zich hadden en terug moest sturen. Dat maakte een zeer slechte indruk en maakten mensen boos. Sommige zouden ook nooit meer gaan stemmen!!!
- voortaan weer stemmachines gebruiken!
- Stemmen in een willekeurig stembureau is alleen maar toe te juichen. Voor veel oudere mensen is het tonen van de identiteitskaart etc. een "gedoe": tas open, zoeken, vervolgens alles onbeheerd (op rollator) achterlaten. Wij moesten in veel gevallen er goed opletten dat ze pasjes, portefeuille etc. weer veilig meenamen! Stemmen met het potlood en daardoor het handmatig tellen is helemaal niet meer van deze tijd en hebben wij als een groot minpunt ervaren.
- Er waren een aantal kiezers in het bezit van verlopen ID (paspoort, rijbewijs, ID-kaart). Ook een vermissing met wel een verlopen paspoort moest ik als voorzitter weigeren. Er was wel een PV, maar dat lag thuis. Betrokkene (een oude dame met dochter) is niet teruggekeerd. Ik vind persoonlijk, dat de mededeling LEGITIMATIE verplicht een veel te ruim begrip is geweest. Ook een kiezer met een bejaardenpas en allerlei pasjes van ziekenhuis, OV e.d. heb ik niet tot de stemming toegelaten. Enige uitzondering die ik heb gemaakt was een paspoort met als einddatum 03/06/2009. Formeel had ik deze persoon ook moeten weigeren. Verder was er één kiezer die weigerde een ID te overleggen. Hij heeft het stembureau zonder te stemmen (met medeneming van z'n stempas) verlaten. Betrokkene kon ik niet aan z'n verstand brengen, dat hij zich moest legitimeren. Voor het overige een redelijk drukke dag met een nazit van hooguit 2 uur. Voorlopige uitslag al na ± 45 minuten!
- In een klein dorpje, ons kent ons, was het heel vervelend om iedere keer te moeten vragen naar het id bewijs. De hokjes waren te open, te weinig privacy. Volgende verkiezingen een andere opvangbak en geen container, hier hebben veel stemmers opmerkingen overgemaakt. leesbrillen ter beschikking stellen bij de rode potlood
- Bij sommige kiezers leverde het tonen van een identiteitsbewijs negatieve reacties op richting de leden van het stembureau. "U kent mij toch?" was een veelgehoorde opmerking. Leden worden persoonlijk aangesproken op hun weigering iemand toe te laten zonder geldig identiteitsbewijs.
- Op pas moet veel duidelijker staan dat er zonder legitimatie niet gestemd kan worden en dat de identiteitsbewijzen getoond moeten worden. Dit zou dikgedrukt op de pas moeten staan en duidelijk op een poster die bij de ingang van het lokaal dient te hangen. Nu is er diverse keren discussie ontstaan.
- Een kiezer had principiële bezwaren om zich te legitimeren. Hij heeft dus niet gestemd. Dit is aangetekend in het proces-verbaal
- het vragen naar een identiteitsdocument aan iemand die je kent wordt als vreemd/onzinnig ervaren.
- Boek mbt identiteitsbewijzen niet nodig gehad, omdat alleen NL ID's zijn aangeboden. Door de vele controle handelingen zullen bij verkiezingen met een grote opkomst (nu 30%) grote vertragingen optreden die de opkomst negatief zullen beïnvloeden. Nu is tijdens pieken soms minder scherp gecontroleerd.
- Veel vragen over het nut van het legitimeren. Vaak gehoord: jullie kennen mij toch!
- In een middelgrote gemeente met dorpen van 1000 tot 12.000 inwoners is m.i de identiteitscontrole een doorgeschooten instrument. Het zou m.i. veel beter zijn om alleen de mensen die je niet kent te vragen om een identiteitskaart. Nu moet je

zelfs je eigen vrouw en je buurman vragen om zo'n kaart. Graag meer vrijheid en verantwoordelijkheid voor de stembureauleden. In een verpleeghuis waar ik zat dringt een vraag naar een ID kaart pas langzaam door tot de stemmers van veelal 80 jaar en ouder. meestal moet de vraag herhaald worden want deze mensen hebben al genoeg moeite om alles op een rijtje te krijgen. We hebben dan ook met veel begrip gehandeld.

- Dat het stemmen met de computer veel eenvoudiger is.
- De problemen ontstonden pas na afloop: het uitvouwen, uitsplitsen en vervolgens tellen van de uitgebrachte stemmen. Belachelijk ik deze tijd ! Als dit blijft, was het mijn en van mijn mede stembusleden laatste keer !
- Meer informatie over de reden waarom er nu de legitimatieverplichting is. Veel mensen zagen daar niet de noodzaak van in. En snapten niet waarom die verplichting er nu was. Ons stembureau heeft aangegeven dat in het vervolg bij alle stemmingen een legitimatiebewijs nodig is. Maar extra informatie en uitleg waarom is wat mij betreft erg nodig
- Voor oudere mensen, die geen identiteitsdocument hebben, is het niet of moeilijk te accepteren dat zij niet kunnen stemmen, ook al zijn zij goed bekend met 1 of meer leden van het stembureau. Voor deze groep, veelal trouwe stemmers, moet een betere oplossing worden gevonden. Het bij volmacht iemand anders laten stemmen is geen goede oplossing.
- De meeste mensen hadden geen moeite met legitimatieplicht, maar een enkeling vond het vreemd en kon zich ook niet legitimeren en ging boos weg. Hij kwam echter na een paar uur wel weer terug samen met zijn paspoort en stemde alsnog. Een persoon had een verlopen (geldig tot 2004) paspoort bij zich. Over het stemmen in een willekeurig stemlokaal heb ik geen opmerkingen.
- Gouden greep, want het leverde meer stembereidheid op.
- Maak met grote letters op de stempas duidelijk dat een ID gevraagd wordt. Het staat er nu wel op, maar in kleine letters onderaan. Mensen zijn allang afgehaakt als dit onderaan de pagina staat.
- stemcomputers ASAP terug! Wij zijn hier (nog) niet een bananenrepubliek
- Let goed op toegankelijkheid van het stembureau voor rolstoel enz, en maak leden stembureau goed duidelijk dat er niet over politiek in het stembureau wordt gesproken tijdens aanwezigheid van kiezers.
- ja, snel terug naar stemcomputers..!
- de instructiebrochure was een warrig geheel: eerst cases met zoekopdrachten, daarna uitleg in bv de bijlagen. Het in te vullen protocol was m.i. even warrig en veel te moeilijk gedetailleerd
- Het is mij opgevallen dat de jeugd minder moeite had met identificeren dan ouderen. De jeugd had het bewijs vaak al bij de hand en bij ouderen moest je vaak er echt om vragen. Toch is moeite om als voorzitter mensen terug te sturen omdat ze geen identificatie bij zich hadden terwijl ik goed wist wie het waren.
- is als zeer positief ontvangen door de kiezers.
- Er zijn nogal wat echt oude personen die het niet noodzakelijk c.q. betaalbaar vinden om een identiteitsdocument aan te schaffen.
- Weigeren van kinderen in stemhokje toelaten komt als onredelijk over, zeer in scholen en bij babies en peuters, proberen van alternatieve verkiezingen in het stemlokaal is te overwegen
- Identificatie (verplicht) wordt als bezwaarlijk ervaren zeker op eigen stembureau. Dit is niet goed voor het imago van de overheid en de politiek en heeft als zodanig al invloed op de uitslag.

- Gaarne duidelijker aangeven het verschil tussen "iemand identificeren" (Ja u bent het, want ik ken u) en het tonen van (niet 'n, maar) het eigen identificatiedocument.
- Het zou misschien zinvol zijn als tenminste één stembureau lid een cursus agressie de baas gevolgd zou hebben. Zelfs in onze kleine gemeente kwam het bij mij van pas. De meneer die erg intimiderend was, werd toch gekalmeerd en ging uiteindelijk ook stemmen. Mooi resultaat. De vraag is hoe het was gegaan als ik deze techniek niet had toegepast.
- In verband met het weer handmatig stemmen wordt een zeer zwaar beroep gedaan op de leden van het stembureau (17 uur aaneen gesloten bezig zijn). Een eerdere sluiting van het stembureau, b.v. 19 of 20 uur, geeft enige verlichting.
- Goed verlopen. Geen probleem
- De grootte van de stempas is verbeterd ten opzichte van voorgaande edities. Kenmerken waren goed te vinden. In referentiemodel stempas misten we de verklaring van de stempasnummering. In volgende edities zouden wij graag willen zien dat bijvoorbeeld stempas met nr 09190260100 beschreven staat: 09 is code stembedistrict, 19 = gemeente, 026 = stembureau, 0100 is volgnummer. Of tussen de codes _ streepjes gebruiken.
- ca 20% (ca 100) had vragen of opmerkingen bij de verplichte identificatie. 15 van de 500 hadden geen identiteitsdocumenten bij zich. 13 daarvan is die alsnog gaan halen om te kunnen stemmen. 2 zijn niet meer op het stembureau geweest.
- ID plicht leidt bij oudere mensen tot veel irritaties. Kost erg veel tijd. bij verkiezingen met een grote opkomst leidt dit zeker tot meer problemen.
- Ondanks publiciteit en voorlichting op TV en in de kranten waren er nogal wat kiezers die bezwaar maakten tegen het identificeren. Anderen waren opgelucht en vonden het goed dat er wordt gecontroleerd op identiteit.
- Er was 1 man en die woont in Hongarije maar had een Nederlands paspoort en betaald ook belasting in Nederland. Deze man heeft echter geen kiezerspas ontvangen waardoor hij zijn stem niet uit kon brengen. Dit was ook niet terug te vinden in de uitgegeven informatie.
- Er wordt - ook in deze enquête - sterk de nadruk gelegd op de echtheid van de stempassen. Natuurlijk moet daar op gelet worden, maar het komt mij allemaal wat als teveel van het goede voor. Wie heeft er nu belang bij (ook al gelet op de geringe opkomst) om stempassen na te maken? Het lijkt wel of we te maken hebben met bankbiljetten. Kan nog eens helder en duidelijk in den brede kenbaar worden gemaakt waarom de stemmachines niet meer gebruikt kunnen worden? Hier bestaat bij kiezers en ook bij stembureauleden veel onbekendheid en onvrede over. De controle op identiteitsbewijzen en stempassen en de raadpleging van het negatieve stemregister kosten bijna geen tijd als de mensen stempas en identiteitsbewijs tegelijk overleggen. Bij vooral oude mensen kost dat wel tijd; die hebben dat bewijs vaak diep in een jas weggestoken en het duurt dan wel lang voor zij dat paraat hebben. Bij de stemhokken worden de gordijnen -zoals vroeger gebruikelijk- door de bezoekers gemist.
- Controle van het identiteitsdocument neemt relatief veel tijd in beslag, wordt een probleem in geval van grote drukte
- in deze stemmingen meer personeel in zetten. Men kan nl veel meer kiezers op het stembureau krijgen waardoor er na sluiting van het stembureau een zeer zware taak rust op de (dan toch al vermoeide) stembureauvoorzitter en leden.
- Oudere mensen hebben moeite met het meenemen van hun identiteitspapieren. Ze vinden de controle onzin, omdat ieder op het stembureau in ons dorp bekend was

- Bijna iedereen liet het afscheurbare gedeelte aan de stempas zitten. Dit zou los van elkaar toegezonden moeten worden, want geeft extra werk en rommel op het stembureau.
- identificatie riep nog als vragen en onbegrip bij de kiezer op.
- Er moesten veel te veel gegevens worden bijgehouden en geturfd. Dit zorgt voor grote foutkansen bij de telling. Wat een bureaucratie!! Jammer dat hierover geen vragen in de enquête worden gesteld...
- Het stemmen is een democratisch recht voor iedere burger, waarom dan toch de identificatieplicht erbij halen. Iedere burger weet toch dat ze dit document bij zich moeten hebben in eigen land en in Europa!
- 6 personen hadden geen identificatie bij zich. 4 namen de moeite om thuis het document te gaan halen, 1 zei: "dan maar niet" en 1 zei "verscheur hem dan maar" en liep weg.
- mijn stembureau was in een verzorgingshuis. veel , met name oudere mensen hebben geen pas of id-kaart meer, of die is in bewaring bij familie. Zij kunnen niet stemmen en weten vaak ook niet hoe om te gaan met volmachten. Een veel gehoorde opmerking was dat het stemmen met een rood potlood toch echt een verslechtering is en een teruggaan in de tijd. Het tellen van de stemmen is zeer tijdrovend en leidt tot fouten. Bij de stemmachine was dat nagenoeg uitgesloten
- problemen met het vragen naar een identiteitsbewijs omdat ik al mijn hele leven in moerkapelle woon en dus 90 % van de mensen met zekerheid weet wie het zijn.
- Er waren toch nog mensen die niet wisten dat ze een identificatie bewijs moesten tonen en met name oudere mensen.
- Ons stembureau had zitting in een zorgcentrum voor bejaarden. Opvallend veel bejaarden bleken hun stempas kwijt te zijn of meldden deze nooit ontvangen te hebben. Wel beschikten ze in dat geval over de lijst met kandidaten. Suggestie: verzending kort voor de verkiezingen of centraal via de directie. 2. het stempasnummer is moeilijk te lezen. Suggestie: onder verdelen met punten of strepen in: nr. gemeente (4 cijfers) - nr. stembureau (3 cijfers) - volgnummer (4 cijfers)
- Het handmatig moeten tellen van de stembiljetten is een tijdrovende bezigheid om het allemaal kloppend en geordend te krijgen. Het was nachtwerk toen we de spullen inleverden
- In verband met het tijdsbeslag prefereren wij elektronisch stemmen. Wij vinden de mogelijkheid dat privacy geschaad wordt middels afluisteren te gering, en wat dan nog, Wat is de mogelijke schade?, Weegt dat op tegen al het extra werk, de meerdere kosten en al het tijdverlies ?
- Voortaan wat nadrukkelijker en opvallender op de stempas vermelden dat men zich moet legitimeren.
- L.S., Het vragen naar een identificatie aan bekenden heeft nogal irritatie en onbegrip veroorzaakt.
- Mijn ervaring is, dat er slechts een zeer gering aantal mensen van deze gelegenheid gebruik hebben gemaakt. De communicatie hierover is in hoge mate voor verbetering vatbaar.
- Kiezers die geïdentificeerd kunnen worden door de leden van het stembureau niet verplichten om zich te identificeren. Door het identificeren zal bij een hogere opkomst een hoge wachttijd ontstaan.
- Ja, Indien het ministerie van Binnenlandse Zaken een hogere opkomst op prijs stelt dient onmiddellijk het controleren van een identiteitsbewijs te worden afgeschaft. Dit werkt - en dan praat ik voor plattelands gemeente - averechts. Er

zijn in mijn stembureau kiezers weggegaan zonder te stemmen omdat het lid van het stembureau deze kiezers al 50 jaar kent maar toch nog moest verlangen dat deze kiezers een bewijs toonde. De onderlinge verstandhouding heeft - en ik heb in de nazit gehoord dat dit bij meerdere stembureau 's in onze gemeente aan de orde is geweest - heeft bij deze confrontaties en plain publiek nogal geleden. Hopelijk slijt dit weer. Mijn conclusie. Blijft de identiteitsplicht dan gan ik mij niet weer beschikbaar stellen als lid van het stembureau. De goede verstandhouding met mijn kennissen is mij meer waard dan € 100,00 bruto.

- Het verplicht vragen naar de identiteitskaart is lachwekkend als je de kiezer al jaren kent.
- Graag zo snel als mogelijk weer stemmen met een computer
- prima en heel praktisch voor de stemmer.
- er waren nogal wat kiezers die de legitimatie ergerlijk , onjuist, of overbodig vonden.
- Het stemmen op een willekeurig stemlokaal is een goede zaak. Op een dorp waar men ongeveer iedereen kent is het niet leuk om mensen te moeten vragen om hun identiteitspapieren. Het wordt door een aantal mensen ook absoluut niet op prijs gesteld.
- volgende keer weer elektronisch stemmen, tellen vraagt veel tijd; risico op fouten; verbazing over potlood; bij enkele kiezers verbazing over identificatieplicht; bij verre weg merendeel direct beschikbaar; goed voorbeeld deed goed volgen;
- Er was meer dan genoeg informatie. Het was zelfs te veel. De gemeentelijke voorlichter, de persoon die van buiten was ingehuurd (van Segment) om informatie te geven, de informatie van het ministerie , de Procura-leidraad, dat alles was veel te veel, omdat iedereen vooral volledig wil zijn.
- Ja, wij hadden zitting in een bejaardentehuis en ca 15 van 500 kiezers konden zich niet direct identificeren. Een enkele is terug gegaan om thuis een IOD o.i.d. te halen. Een persoon heeft gemeld dat hij niet terug zou komen maar was er na 15 minuten toch weer. De overige personen gaven melding dat hun ID was gestolen en dat ze geen ID hadden. We hebben dus de problemen creatief opgelost door een volgende kiezer te vragen of dat de persoon van de een volmacht gebruik mocht maken. Overigens kan ik melden dat jonge mensen op de vraag als voorzitter van het stembureau de hulp ook hebben gegeven aan de personen zonder ID. daarnaast kan ik melden dat in totaal ongeveer 87 stemmen van de 501 bij volmacht zijn uitgebracht. Hierbij zijn er dus ca. 14 die gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid in het stembureau de volmacht in te vullen. Ik heb bijzondere mooie gesprekken gezien tussen twintigers en hoog bejaarden. Men heeft iedereen goed en plezierig geholpen. We hebben dus alles pragmatisch opgelost.
- ja bij de verkiezingen voor de tweede kamer misschien de mogelijkheid bieden in het hele land te kunnen gaan stemmen omdat dit een landelijke verkiezing betreft. Wij hebben enkele mensen gehad uit andere stemlokalen en 2 mensen uit een naburig dorp(provincie Noord-Brabant) die we verwezen hebben naar hun eigen gemeente(Boxmeer). Bij verkiezing Provinciale Staten mogelijk maken in de gehele provincie te stemmen. Suggestie: Zet bovenaan de stempas de naam van de gemeente met een nummer erbij (zoals het was bij de nummering van de stemlokalen per gemeente!!!)..
- het elektronisch stemmen ging veel sneller en de mensen waren verbaasd dat het nu weer met een potlood moest en vonden dit veel meer fraude gevoelig. Het later tellen van alle biljetten neemt ook zeer veel tijd in beslag.
- Zo snel als mogelijk is weer computerstemming mogelijk maken. Tijdstip sluiting stembureau naar 20.00 uur verschuiven, het laatste uur bijna geen opkomst.

- In dorpen waar stembureauleden bijna alle stemmers kennen is het vaak gênant of hilarisch om naar hun identificatiebewijs te moeten vragen.
- Teveel turflijsten die veel tijd kosten. Het tellen van de stemmen kost veel tijd en dat mag beloond worden...Verplichte legitimatie werd goed gecommuniceerd gezien de goede aanwezigheid van een ID document.
- Voortaan GEEN 2 stembureaus in 1 vertrek (grote verwarring m.b.t. het in de JUISTE stembus deponeren van het stembiljet!!!!!!) Voorts grote problemen bij het tellen van de stembiljetten van TWEE stembureaus in EEN vertrek. GRAAG HEEL VEEL AANDACHT HIERVOOR BIJ VOLGENDE VERKIEZINGEN: DIT IS EEN NOODKREET!!!
- Opvallend was het voor mij (als voorzitter van het Stembureau) dat vrijwel alle kiezers die zich meldden op de hoogte waren van het feit dat zij zich dienden te legitimeren met een geldig legitimatiebewijs en zij hadden dit dan ook bij zich en (belangrijk) dan ook min of meer bij de hand. Daardoor weinig tijdverlies of gering oponthoud bij de controle door het Stembureau van de betreffende documenten. De informatie van rijks- en gemeentewege heeft - ten aanzien van dit aspect- kennelijk goed gewerkt en zijn doel bereikt. Als het experiment wordt voortgezet of omgezet in definitief beleid dan dient het WAAROM van de legitimatieplicht nog duidelijker naar de kiezers te worden gecommuniceerd.
- Het is in een dorp als het onze overdreven om iedereen zich te laten legitimeren. Als 2 of 3 stembureauleden een kiezer persoonlijk kennen is legitimatie niet nodig.
- Gaat prima zo. Stel wel voor om identiteitsbewijzen die bijv. niet langer dan 2 jaar zijn verlopen als geldig te accepteren.
- Reactie: men vond dat handig!
- de verplichte legitimatie gaf soms irritatie, vooral omdat de meeste stemmers bij de stembureauleden overduidelijk bekend waren. [voordeel bij een kleine gemeente]
- Nee, het ging prima! De kiezers waren goed op de hoogte.
- Inzake dit experiment niet. Wel wil ik opmerken dat schriftelijk stemmen en handmatig tellen en vervolgens in het gemeentehuis handmatig invoeren van de uitkomsten door ons als een teruggang naar het stenen tijdperk is ervaren.
- A.U.B. de stemmachine terug!!!
- De vorige vraag is grote onzin. Slechts twee mensen hebben zich bij ons gemeld. Alle andere die hun stempas kwijt waren zijn met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid nooit op het stembureau geweest om dit te vertellen. Het nadeel van dit systeem is wel dat mensen die hun stempas niet hadden, ook niet kunnen stemmen en dat is wel heel ondemocratisch. Zeker nu ze ook geen enkele mogelijkheid hebben om online te stemmen. Ik vind dit een omgekeerde wereld. Het gemak voor de democratie laten uitgaan.
- Veel kiezers vonden het gek dat ze weer met het potlood moeten stemmen. De gekunstelde reden dat de stemmachine niet deugd vonden de keizers overdreven.
- Stembureau in kleine buurtschap, we kende iedereen, controle werd als niet vriendelijk ervaren. Persoonlijk vind ik de eis tot identificatie een sluipend invoeren van een alg. identificatieplicht, hetgeen in strijd is met de considerans in de kamer bij het instellen ervan.
- Als mensen de vrees hebben dat de stemmachine niet goed zou werken of aftapbaar was, dan zouden, bij het stemmen in willekeurig stemlokaal, deze mensen naar een daarvoor ingericht potloodstembureau kunnen gaan. De rest zou dan gewoon met een stemmachine kunnen stemmen. Dit vergroot de capaciteit van het stembureau en natuurlijk ook het afsluiten na afloop. Het verplicht

identificeren, ook al kent men de persoon, vind ik een doorgeslagen maatregel. Ook een verslag waar persé nulletjes moeten staan op bepaalde plaatsen (totalen per stemlijst en lijstnummers op de verzamellijst) doet mij te formeel aan. Waarom er zondig ook twee dezelfde verslagen gemaakt moeten worden, kost onnodig veel tijd, en omdat ze bij elkaar worden ingeleverd zie ik hiervan ook de zin niet van in. Dat volmachten geen ID bewijs nodig hebben, geeft wel aan dat dit systeem toch niet helemaal waterdicht is.

- Het is heel vreemd dat mensen die bekend zijn bij de stembureau leden toch hun identificatie moesten laten zien. Identificatie kan in een dorpsgemeenschap bij vrijwel iedereen door herkenning. Daar komt bij dat de persoonsgegevens al op de stempas zijn. Dit is omslachtig en zorgt voor veel irritatie... Ik ga niet meer op een stembureau zitten als er nog legitimatieplicht is.
- Bijna alle kiezers hadden hun identiteitskaart bij zich. Een groot aantal reageerde wel verrast op de mededeling dat er met potlood gestemd moest worden.
- Mensen vonden het een gek idee dat het formulier in een vuilnisbak gedeponeerd moest worden. 90% van onze stemmers vond de terugkeer van het rode potlood "achterlijk" en veroorzaakt door een kleine groep "ophitsers". wij hadden een opkomst van 52 %
- Door stemmers werd het legitimeren als bureaucratisch ervaren. Opmerkingen dat bij het machtigen geen legitimatie verplicht was. Verder werd het stemmen in willekeurig stembureau als prettig ervaren
- Verschillende opmerkingen werden gemaakt over de identificatieplicht; ook zeker waar het voor ieder bekende mensen betrof. Sommigen gaven aan al vele jaren te hebben gestemd maar dit nog niet eerder hebben moeten tonen. Een enkeling was daardoor gefrustreerd
- **DEZE NIEUWE MOGELIJKHEID WERD IN EEN BEHOORLIJK AANTAL GEVALLEN TOEGEPAST**
- Ja, de mensen vonden het ongepast om de stem in een vuilnisbak te gooien
- Nee, maar laat de stemmachines snel terugkomen. Dit handmatige systeem is pre-historisch.
- Het weer snel invoeren van elektronisch stemmen. Het stemmen met potlood was een hopeloze schertsvertoning. De minister en anderen moet zich diep schamen.
- Ja . Het wekt verwarrend als mensen hun lijst met partijen en kandidaten van thuis meenemen in het stemhokje en gaan stemmen met een stembiljet dat de zelfde afmetingen en kleur heeft in dichtgevouwen toestand. raag verschillende kleuren i.p.v. beide wit.
- het tellen maakte de dag ongelooflijk zwaar, na een lange dag. Graag of eerder sluiten, of een verbeterd computersysteem gaan gebruiken.
- Meer bekendheid geven, dat rolstoelers gemakkelijk kunnen stemmen. Hoe moeten blinden stemmen?
- Ik hou mijn hart vast hoeveel tijd een en ander gaat kosten bij de gemeenteraadverkiezingen. Het was nu rustig en er ontstonden geen rijen. de controle van stempas en identiteit duurde toch we 15 seconden. Overigens werd niet veel gebruik gemaakt van de mogelijkheid om te stemmen in een willekeurig stemlokaal. wij telden er twee of drie!
- Ik heb het in een dorp waar je veel mensen kent als vervelend gevonden dat ik om hun identiteitsbewijs moest vragen. Ik zie daar ook het nut niet van in. Komt zeer bureaucratisch over. Ik adviseer weer terug te gaan naar systeem: "Indien nodig moet u zich kunnen legitimeren".

- Ik vraag mij af of bij de volgende verkiezingen, met een hogere opkomst, er geen problemen ontstaan vanwege lange wachttijden. Identificatie kost wel veel tijd.
- Omdat het hier om een plattelandsgemeente gaat waar iedereen iedereen kent werd legitimatie niet door iedereen gewaardeerd. Er waren verschillende confrontaties, zoals verscheuren stempas en niet meer komen stemmen. Advies: op eigen stembureau is de stempas voldoende, dus geen legitimatie. Het handmatig turven van handelingen werkt niet. (steeds verschillen).
- Met name voor ouderen was het aantonen van een geldig identiteitsbewijs een probleem omdat er altijd mensen zijn die het (bejaarden)tehuis niet verlaten en geen geldig paspoort o.i.d. hebben. Daarbij vind ik de verplichting om zich te legitimeren erg hard en streng. Men vond het 'terug naar af' omdat er met het potlood werd gestemd in positieve zin. Maar degene die heeft bewerkstelligd dat de stemcomputer moest verdwijnen zou verplicht moeten worden om de stemmen te tellen op een groot stembureau. Door deze man heeft de verkiezing veel extra geld en tijd gekost. Het tellen van de stemmen heeft zeker 2 tot 3 uur extra werk per stembureau gekost, en dan hebben we het nog niet over de extra kosten van 'stemmen tellers' extra autoritten, extra werk van ambtenaren, extra werk van een regio enz. Ik vind het absurd dat één persoon dit heeft bewerkstelligd. één persoon ageert en daar moeten 16 miljoen mensen zich naar schikken. Volgens mij heeft democratie een andere betekenis.
- De plicht tot identificatie wordt door velen niet begrepen. Vooral omdat de mogelijkheid bestaat (ook nog op de dag van stemming gecommuniceerd) om zonder identificatie wel te kunnen machtigen. Bureaucratie etc. waren de termen die gehoord zijn.
- Zoals genoemd bij een vraag. Veel mensen vonden het onzinnig dat zich moesten legitimeren terwijl er stembureauleden waren uit het eigen dorp (soms familie, bureu, gezinsleden). Na uitleg was er wel enig begrip, maar niets altijd. Enige ruimte voor het stembureau t.a.v. bekenden, zoals hiervoor benoemd lijkt wel zinvol.
- Het controleren van de id. bewijzen was vervelend, daar wij bijna alle mensen al lang heel goed persoonlijk kennen.
- Het willekeurig stemmen binnen de gemeente werd door onze kiezers als positief ervaren. Als gevolg van de plaatselijke bekendheid vroegen een aantal kiezers zich af waarom zij zich dan toch moesten legitimeren. Na de nodige uitleg, was er begrip en acceptatie. Bij de volgende verkiezingen in 2010 ware aan de legitimatieplicht wederom voldoende aandacht te besteden.
- Het besluit om terug te keren naar het rode potlood is in mijn ogen een kortzichtig besluit geweest. de eventuele risico's van stemmachines wegen niet op tegen het werken met papier. Naar nauwkeurigheid, tijdbeslag en onbegrip bij kiezers. De kans is groot, dat vrijwilligers nu afhaken. advies; kom zo snel mogelijk terug op dat ongelukkig besluit en maak de weg vrij voor weer stemmachines.
- Het controleren van de identiteit van de kiezer kost veel tijd. Levert dit echt iets op. De stempas is in een dorp waar men als stembureauleden praktisch iedereen kent naar mijn idee voldoende. Vorige keer was het mogen vragen naar en nu is het moeten. Mogen is volgens mij voldoende.
- Proces-verbaal met kandidaten helaas niet met stippellijnen. Kwam 's nachts pas om een uur thuis, vanwege de sluitingstijd van 21.00 uur en er 752 biljetten behandeld moesten worden. Dus van 05.30 tot 01.00 (5 juni) beschikbaar geweest als voorzitter tegen een vergoeding van 50 euro. Valt bijna onder slavenarbeid. Zal voor de verkiezingen volgend jaar mij nog tien keer bedenken of ik dit nog wel wil. Ben inmiddels 43 jaar lid van stembureau geweest, maar dit spande de kroon. Dus bij volgende verkiezingen stembureau eerder dicht en vergoeding verhogen.

- nog nadrukkelijker erop wijzen dat identificatie moet! Mede omdat op dorpen door stemmers nogal eens gezegd wordt: „Je kent me toch“. En soms kwaad weglopen!
- Ik ben positief over het experiment.
- Veel kiezers begrepen niet waarom ze een ID-document moesten laten zien. Sommige ouderen (ik zat in een bejaardentehuis) beschikten hier ook niet (meer) over.
- in advertentietekst werd wel gesproken over de verplichting tot legitimatie, maar het woord: 'geldig' ontbrak; - van de persoon, die een stempas overhandigt, dient naar genoegen van het stembureau vastgesteld te worden, dat de stempas bij die persoon hoort. Dat kan ook blijken uit een inmiddels niet meer geldig identiteitsbewijs. Het ontnemen van het recht om aan de stemming deel te nemen bij een ongeldig identiteitsbewijs, is in dezen niet passend.
- De kiezers bepalen "vrijwillig" of zij willen stemmen, daaraan gekoppeld is niet iedere kiezer blij met het verplicht legitimeren, dus een risico van afhaken. In ons stembureau (met een zeer lage opkomst) waren er kiezers zonder identiteitsbewijs, die dus niet konden stemmen. Het was vervolgens wel erg afwachten of de mensen de moeite nog wilden nemen om terug te komen.
- Jammer dat er geen vragen worden gesteld omtrent het stemmen met een rode potlood (niet van deze tijd). Want dat heeft mij doen besluiten om de volgende keer na zoveel jaren te stoppen met mijn stembus lidmaatschap. Ik was om 01.00 uur thuis en moest de volgende dag gewoon weer op kantoor zijn. Dit waren nog maar de Europese verkiezingen. Ik hou mijn hart vast bij de gemeenteraadsverkiezingen. Ik verwacht een puinhoop.
- procesverbaal veel te omslachtig en ingewikkeld;
- s.v.p. de mogelijkheid bieden om mensen, die willen, digitaal te laten stemmen.
- Het is buitengewoon te betreuren dat teruggeregpen moest worden op stemmen met het rode potlood. Niet alleen de leden van het stembureau plaatsen daar vraagtekens bij; een relatief groot aantal kiezers maakte daar opmerkingen over.
- nvt
- Het is vreemd mensen die je als voorzitter persoonlijk kent weg te moeten sturen omdat hun paspoort is verlopen. Zeker wanneer deze persoon wel een ander kan machtigen voor hem/haar te stemmen. Helemaal vervelend wordt het wanneer blijkt dat in onze gemeente deze taak conform de richtlijnen is uitgevoerd en in andere gemeenten (Son en Breugel bv.) in het geheel niet naar een legitimatie gevraagd wordt.
- Het handmatig tellen duurde erg lang. Dit zal een probleem worden bij de gemeenteraadsverkiezingen, waarbij de opkomst veel hoger zal zijn. Er waren nu al stembureauleden die hebben aangegeven dat zij de volgende keer niet willen optreden als stembureau lid als er met de hand geteld moet worden. Veel stemmers (ca 60%) wist ook niet dat er met potlood werd gestemd. Daarnaast waren er ook ca. 5-8 personen met een verlopen identiteitsbewijs. Deze zijn door mijn mede stembureauleden en onze voorzitter toch doorgelaten (ondanks mijn protest). Dit is ook een aandachtspunt voor een volgende keer.
- Het procesverbaal was erg verwarrend. Verschillende versies (met/zonder bijlagen in omloop). Door het kunnen downloaden vervaagd de 'echtheid' van de documenten. Graag één officieel document als procesverbaal. Vraagstelling kan nog duidelijker. Je vult het formulier immers 's avonds laat, vaak onder tijdsdruk in, waarbij duidelijke vragen een enorm hulpmiddel is.
- ik vond het een vervelen achteruitgang dat de stemmachines niet gebruikt mochten worden

- Ja, de meeste of 95 % van de keizers vroegen om de stemcomputer. Het bijhouden van de getelde stemmen in de diverse documenten is bewerkelijk. Het kan beter en makkelijk
- Ondanks het feit dat mensen kunnen gaan stemmen op een willekeurig stembureau binnen de gemeente, gaat toch een groot aantal kiezers op zoek naar het stembureau dat op de stempas is vermeld als het stembureau dat het dichtst in de buurt is. In bepaalde gevallen klopt dit echter niet en zijn andere stembureaus dichterbij de buurt. Daarom zou het naar mijn mening goed zijn op de stempas meerdere stembureaus te vermelden die binnen een bepaalde wijk zijn gesitueerd.
- nummer stembureau, kiezer etc niet in één lang nummer afdrukken, maar uit elkaar halen, of al of niet groter of kleiner, dikker etc aangeven
- De meeste kiezers hadden legitimatie keurig meegenomen. Slechts enkelen waren er niet van op de hoogte. Van deze personen is het overgrote deel later teruggekomen. Een enkeling heeft daardoor niet gestemd.
- nog duidelijker aangeven dat een identiteitsbewijs meegebracht moest worden; werd nu vooral in de krant gecommuniceerd, maar op de stempas stond het niet duidelijk aangegeven
- Ja, de identiteitsplicht viel niet bij iedereen in goede aarde: mensen waren het vergeten en woonden ver weg, anderen vonden het niet netjes dat iedereen het moest zien en maakten bepaalde associaties. Een meneer maakte een tekstuele opmerking over de stempas; er stond dat het een bewijs was om te stemmen. En verderop werd er alleen op gewezen een ID-bewijs MEE TE NEMEN. Niet om te laten zien! Een terecht opmerking.
- Nu er bij de Europese verkiezingen een relatief lage opkomst was, is het controleren van de identiteitsbewijzen nog te doen. Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2010 adviseer ik het ministerie echter dringend om de identificatieplicht af te schaffen. De opkomst van gemeenteraads- en Tweede Kamer verkiezingen is veel hoger en als je dan van iedereen het ID moet controleren, betekent dit lange rijen wachtenden. Verder waren er in mijn stembureau 7 kiezers die geen ID bij zich hadden waarvan enkelen niet terug zijn gekomen. Als lid van het stembureau moet je ook nog het RIS raadplegen en dat kost al veel tijd. Indien er toch gecontroleerd moet worden, stel ik voor bij de gemeenteraadsverkiezingen het kiezersregister in ere te herstellen. Dit houdt in dat in elk stembureau het volledige kiezersregister ligt zodat aan de hand daarvan de stempas gecontroleerd kan worden. Bij de verkiezingen voor PS en TK kan aan iedereen een kiezerspas gegeven worden zodat ook hierbij de ID-plicht kan komen te vervallen.
- De nasleep van het tellen v/d stembiljetten per lijst en per persoon neemt zoveel tijd in beslag dat het niet meer interessant is om deel te nemen als lid van een stembureau. De vergoeding staat niet in verhouding tot de werktijd 07.00 uur - 02.00 uur. Daarnaast is de verwachte opkomst voor de gemeenteraads- en landelijke verkiezingen ook nog hoger dan de Europese verkiezingen. Dat betekent dat het handmatig controleren veel meer tijd gaat kosten.
- Ik ben stembureau lid in een gemeente met vijf dorpskernen. Mensen gaan stemmen in hun dorp, zoals zij dat gewend zijn. In het stembureau waar ik zat, is niemand komen stemmen van een 'ander stembureau'. Dat was makkelijk te controleren omdat er in deze dorpskern maar één stembureau is. Het zou pas echt handig zijn als mensen in elk stembureau in Nederland kunnen stemmen, zonder dat zij daarvoor een kiezerspas moeten aanvragen. Maar ja, dat werkt weer niet bij verkiezingen voor de gemeenteraad. Alhoewel, in het huidige ICT-tijdperk zou dat toch geen probleem moeten zijn... of toch? Stemmen met papier was in ieder geval terug naar af...

- Het tellen van de stemmen heeft heel veel tijd gekost. Daarnaast moest het proces verbaal 2 maal ingevuld worden. Dit proces verbaal was op zich best moeilijk in te vullen. Al met al kost het administratieve gedeelte na een hele dag zitting te hebben gehad te veel tijd.
- Het komt wat raar over dat iemand die zelf komt stemmen zich moet legitimeren, terwijl iemand die een volmacht geeft dat niet hoeft te doen.
- Het viel erg tegen alles met de hand te tellen: heeft heel veel extra tijd gekost en dit was een matige opkomst. Het merendeel van mijn stembureauleden heeft al aangegeven volgende keren bij stemming via papier niet meer te willen komen
- ik vraag mij wel af of het niet duidelijker zou zijn als een afwijkend model wordt gebruikt en geen "oude" oproepingskaart.
- men maakte geen probleem om zich via paspoort etc te identificeren, was ook zeer algemeen bekend, maar een paar stemmers moeten weigeren, kwamen allemaal terug met wel geldig bewijs
- Alle kiezers hadden hun identiteitspapieren bij de hand en er was geen probleem dat ze zich moesten identificeren. Was alleen onduidelijkheid vanuit het college wat je moest doen als iemand zich niet kon identificeren. Ik wou op het moment dat iemand zonder kwam weigeren maar een ander zei dat het college had besloten dat wanneer 1 persoon op het stembureau deze persoon 200% kende dan was het goed. Ik ben het daar niet mee eens want we moeten wel 1 lijn trekken.
- Geef alsjeblieft die stemmachines terug! (normaal gesproken waren we vóór 21.30 uur klaar en weer thuis; nu waren we meer dan 2 uren tijdsverlies extra kwijt. Bovendien is een machine minder 'foutgevoelig'. Reacties van kiezers gingen in dezelfde richting!
- Het stemmen met het potlood werd door de kiezers - en de leden van het stembureau - gezien als een onnodige stap terug in de tijd. Er waren ook enige erg negatieve - tot bijna agressieve - reacties ten aanzien van de verplichting om een identiteitsbewijs te vragen / hebben. Hoewel er geregeld door leden van het stembureau afgewisseld werd, is de dag van (half) 7 in de ochtend tot 21:00 in de avond, en daarna nog enige uren voor het tellen en controleren als erg lang ervaren. Mogelijk zou er iets gevonden kunnen worden om a) het stembureau minder lang open te houden en b) wellicht tussentijds telling mogelijk te maken. (bijvoorbeeld tijdelijk sluiten tussen 2 en 3 uur in de middag?)
- Geachte mevrouw/mijnheer, de echtheidskenmerken voor paspoorten zoals cijfer type van het unieke nummer(7,4 en 3) zou ook vermeld kunnen worden en er zijn er nog meer. zoals familie naam wat terug komt in het nummer enz.
- Géén opmerkingen brochure Geldige identiteitsdocumenten is op verzoek nageleverd zodat een controle later kon plaatsvinden
- De mogelijkheid om een ander te machtigen biedt natuurlijk nog steeds een fraudemogelijkheid
- Stemmers waren goed op de hoogte van de identificatieplicht
- Het meenemen van een identiteitsbewijs mag duidelijker vermeld worden op de stempassen.
- Ja, ik heb het heel vervelend gevonden om van stemmers, van wie je zeker weet wie ze zijn/hoe ze heten/ geboortedatum etc. toch te moeten vragen naar hun legitimatiebewijs. Dit moet echt veranderd worden. Er zijn er geweest die hun kaart verscheurd hebben en boos het stemlokaal zijn uitgelopen. Dit doet pijn, zeker als je weet wie het zijn. Zo houd je geen vrienden, ook al kan je uitleggen waarom. Ook weet ik zeker dat er stemmers uit protest over deze kwestie niet zijn komen

misschien met andere kleuren stempassen stemmen, zodat onderscheidt duidelijk is?

- In het stembureau hebben we 19 mensen moeten weigeren omdat identiteitsbewijs verlopen was, op een dorp waar je zelfs het voorgeslacht kent levert dat veel commentaar op en is een overbodige maatregel. De democratie wordt hier geen dienst bewezen
- Voorheen hadden mensen begrip voor het feit dat de stempas werd gecontroleerd met het kiesregister. In een dorp ervaart men het als "onzin" wanneer stembureauleden familie, bureu, vrienden en veel bekenden vragen zich te legitimeren. Ook vindt men het "vreemd" dat geen enkele vastlegging wordt gedaan van het getoonde legitimatiebewijs. Maw de meeste kiezers vonden de legitimatieplicht een farce. In "mijn" stembureau kenden de stembureauleden ongeveer 85% van de kiezers. In grotere plaatsen en in geval stembureauleden ter plaatse minder bekend zijn, speelt dit uiteraard niet.
- Ik en met mij meerdere leden vinden het onnodig dat iedereen zijn identiteitsbewijs laad zien het zou VEEL beter zijn om bij twijfel er naar te vragen zet er bij het is mogelijk dat er naar uw legitimatie word gevraagd
- Dit was voor ons niet de eerste keer met betrekking tot het experiment met stemmen in een willekeurig stemlokaal.
- De identificatieplicht heeft slechts sporadisch tot problemen geleid; slechts enkelen waren hierdoor boos, maar legitimeerden zich wel. Ook het tellen van de stembiljetten leverde geen problemen op; direct al bij de eerste telling klopten de aantallen, omdat ik gaandeweg gedurende de gehele dag daaraan veel aandacht heb besteed. Wat me wel tegenviel was de administratieve rompslomp achteraf met de soms ondoorgroondelijke tekst. Ik was voor 22.30 al kant en klaar; dat was te danken aan veel vooruitdenken gedurende de dag van de stemming, anders red je het niet !
- Het zou een zeer groot voordeel zijn dat er weer stem machines zouden komen!!!!!!!!!!!!!! Voor de rest, het was niet duidelijk voor iedereen dat ze in de hele gemeente konden stemmen, we hebben enkele vragen gehad
- Identificatie niet verplichten!
- Stempas kwijt raken, daardoor een nieuwe aangevraagd. Als het nieuwe document dezelfde kleur en uitstraling heeft als het verloren document, kan men mogelijk dubbel gaan stemmen. Een andere kleur, dan wel rechts onder een stempel met vervangend document. Controleren van namen op een lijst die een nieuw document hebben aangevraagd is lastig op een stembureau in een onbekende omgeving met drukte in het stembureau. Een officieel herkenbaarheids document meesturen met de stempas (kaartje dikker papier en kleurwaaier) die behoort bij elk ingeleverde stempas of volmacht die ingenomen wordt bij het stemmen, zo sluit je het dubbel stemmen in ieder geval door dezelfde persoon uit. Wie ontdeugend is zou nu kunnen stemmen met zijn oude pas en twee volmachten, en de nieuw aangevraagde stempas met twee volmachten. Hopelijk zit ik er naast, maar het zou zo maar kunnen. Een extra kaartje betekend een extra controle document naast de stempas het paspoort, i.d. of rijbewijs. of het technisch kan is aan technuten.
- Het tweedelijns kenmerk voor echtheid van de stempas (de kleine lettertjes in de cirkels) waren voor de meeste leden van het stembureau totaal niet te lezen. De locatie voor het stembureau was te klein voor de bezetting met meerdere stembureaus in één zaaltje. (met name in verband met de handmatige telling)
- Voorstel indien 2 leden van het stembureau de kiezer persoonlijk kent geen verplichte legitimatie vragen maar steekproefsgewijs controleren. Dit komt de

snelheid ten goede en voorkomt dat kiezers wegblijven of weg gaan zonder te stemmen

- het proces-verbaal dient te worden herschreven. In begrijpelijke taal. Na 14 uur "zitten " moet je het proces verbaal invullen. Als je dan 1 stembiljet minder in de stembus aantreft dan is uitgereikt wat dan ? Het is moeilijk controleerbaar als iemand met volmacht een of twee stembiljetten in de stembus stopt. Sommigen brengen het kandidatenformulier om te weten op wie ze moeten stemmen. Dit heeft NU dezelfde kleur als het stembiljet. Dit DIENT men te veranderen !!!
- Ongeveer 3 mensen zijn boos weggelopen toen zij hoorden dat ze zich moesten legitimeren en hebben daardoor niet gestemd
- Ik zat op een stembureau in een klein dorp. Daar moest ik zelfs mijn buurman vragen zich te identificeren. Dit wil ik niet weer zo doen!!! Tjeerd cuperus
- de legitimatie plicht in een kleine gemeenschap, waar je iedereen kent, wekte bij 4 mensen zodanige agressie zodat zij niet wilden stemmen en verscheurden zij hun stempas
- Zo snel mogelijk weer overgaan op de stemcomputer of nog beter via internet stemmen. Dat zal de opkomst zeker verhogen volgens mij en de opmerkingen over 'ouderwets gedoe' etc. doen verstommen.
- er waren toch mensen die het vervelend vonden zich te moeten legitimeren en refereerde aan de 2e wereld oorlog. Er zijn 15 mensen weg gegaan zonder legitimatie waarvan er zeker 8 later weer terug zijn gekomen om alsnog te stemmen
- In kleine stembureaus, waar de stembureauleden en de kiezers elkaar kennen, kun je ook naar identificatie vragen indien nodig. Bijv. Bij kiezers uit een ander stembureau, of anderszins ter beoordeling van de stembureauleden..
- Openstelling stembureau te lang i.r.t. handmatig tellen
- Ja. Gewoon een oproepingskaart en een mogelijke volmacht zijn voldoende documenten bij een openingstijd stembureau van 07.30 tot 21.00
- Ja. 1 Maak het elektronisch stemmen weer zo snel mogelijk. Het tellen nam nu maar iets minder dan twee uur in beslag, maar bij een hogere opkomst zal dat aanzienlijk meer zijn. 2. Als dat niet kan, sluit de stembureaus dan om 19 of tenminste om 20 uur . Ervaring is dat na zeven uur s' avonds bijna niemand meer komt.
- Gauw weer met een computer gaan stemmen. Wordt de arbeidstijdenwetgeving niet geschoffeed? Ik ben gestart om 06.30 en kon pas na 11.30 vertrekken. Ik weet niet of ik de volgende keer hier weer zin in heb.
- Alles is vlot verlopen. Gemeente heeft ons goed voorgelicht op de voorlichtingsmiddag.
- Vooraf was er angst dat veel mensen vergeten waren dat ze zich moesten legitimeren. Dat bleek niet het geval te zijn. Van de 600 stemmers waren er twee die zich niet konden identificeren. Een daarvan is nog wel weer terug gekomen met een legitimatie. De voorlichting is kennelijk uitstekend geweest. Wat mij betreft overigens..... gewoon weer met de stemmachines!!!!!! Een verzoek van veel kiezers overigens.
- Bij enkele stemmers, die hun identificatiebewijs hadden vergeten, leverde de weigering van het stembureau om betrokkene aan de stemming deel te laten nemen, negatief (persoonlijk) commentaar op jegens de stembureauleden.
- Het stempasnummer kan verduidelijkt worden door punten of spaties tussen gemeente, district en volgnummer op te nemen. Het is nu lastig in één oogopslag te zien, ook door het aantal nullen, welk district, volgnummer er staat ter controle

op het RIS. Ten tweede zou het praktisch zijn meer tellers te benoemen voor het bepalen van de uitslag.

- werkt goed geeft meer mogelijkheden voor de kiezer
- Geen. Wel z.s.m. terug naar de stemcomputer. Stembureauleden anders straks moeilijk meer te krijgen! Kiezers vinden het rode potlood flauwe kul!
- voer de computer weer in!!!!!!!!!!!!
- afschaffen stemmen met potlood. gebruik de stemmachine desnoods als hulpmiddel ter vervaardiging van een ingevuld stembiljet en laat deze in de bus doen. Tellen via de computer kan later geverifieerd worden met tellen stembiljetten. Simpel toch ??
- Onze gemeente is een kleine gemeente. Heel veel mensen die komen stemmen zijn bekend bij al de drie personen die het stembureau bemensen. Het kwam regelmatig lachwekkend en overbodig over om naar legitimatie te vragen. Overigens had nagenoeg iedereen een legitimatiebewijs bij zich. Persoonlijk ben ik van mening dat de legitimatieplicht "overdone" is.
- De gemeente Rheden heeft deze wijze van stemmen al meerdere malen gedaan. Zeker 3 of vier maal.
- In de dorpen zoals bij ons in de gemeente is de kans bijzonder groot dat de kiezer een (goede) bekende is van één of meer leden van het stembureau. Toch wordt uitdrukkelijk gewezen op de identificatieplicht. U begrijpt dat daar tenminste verbaasd op gereageerd wordt. Ik denk dat hierbij meer waarde moet worden toegekend aan de integriteit en van de leden van het stembureau.
- Opvallend dat een aantal stemmers verscheen met een verlopen paspoort als id.
- Graag de sluitingstijd vervroegen. Sluitingstijd is indertijd op 21 uur bepaald omdat de computer de stemmen telde. Nu alles met de hand gedaan moest worden, wordt het veel te laat.
- ja ik wil nog graag melden dat een aantal stemmers problemen hadden met de identificatieplicht. Zij hebben zich wel geïdentificeerd, maar gaven aan het een probleem te vinden
- Met de zeer lage opkomst kwamen alleen de kiezers die van de regels op de hoogte waren en van wie de documenten in orde waren. De kans op fraude bij Europese verkiezingen is door alleen al door de schaal gering. Het is nog afwachten hoe de ervaringen bij de gemeenteraadsverkiezingen zullen zijn.
- Geen opmerkingen
- De stemcomputer weer invoeren, stemmers waren er net aan gewend. We hebben heel wat leuke reacties gehad om weer met potlood te stemmen maar daar aan vast de opmerking de computer is een stuk makkelijker.
- Ga gauw terug naar het digitale tijdperk. ik zal me nog wel een paar keer afvragen of in voor deze vergoeding nog een keer voorzitter wil zijn. van 06.45 uur tot 23.45 uur is nog onder het minimumloon
- Ik denk dat het beter is om, om 19.30 de stemlokalen te sluiten. Na 19.30 komt er vrijwel niemand meer.
- Het geeft de burger niet het gevoel dat ze vertrouwd worden, gezien het gegeven dat men zich verplicht moest legitimeren (hetgeen daarvoor niet zo was). Verder vonden enkele personen die ik al meerdere voorgaande verkiezingen in mijn stembureau heb gehad het vreemd dat ik hen nu wel om een legitimatie vroeg (je kent me toch ?/)
- Het bewust niet identificeren na oproep in Parool gaf een hinderlijke storing bij 2 stemmers. Misschien dit nog duidelijker vermelden.

- Opvallend veel (relatief, ik heb het over een stuk of 5) kiezers kwamen in eerste instantie met een verlopen ID (vaak paspoort) aanzetten. En bleken dan toch als we er om vroegen ook nog een ander ID (vaak rijbewijs) bij zich te hebben dat niet verlopen was. Het leek soms alsof ze ons wilden uittesten. De kiezers zonder stempas beweerden nagenoeg allemaal op internet te hebben gelezen dat wij een vervangend stempas konden uitschrijven (zoals het dus vroeger was). Wellicht dus verouderde info gevonden of ook een poging om te zien wat er zou gebeuren. In mijn stemlokaal waren er nauwelijks kiezers uit een ander stemdistrict. Maar dat kan aan de buurt liggen (woonbuurt met betrekkelijk weinig kantoren).
- Het proces verbaal was erg ingewikkeld opgezet: er zaten geen checkmogelijkheden in of de aantallen goed klopten.
- Het handmatig tellen was intensief en best wel veel in vergelijking met de stemmachine.
- Het tellen van de stemmen van 4 juni is goed verlopen. De opkomst was gering, vandaar ook minder stemmen te tellen. Anno 2009 zie ik graag dat de stemmachine weer in gebruik genomen gaat worden.
- Nee, alleen moeten wij zo snel mogelijk af van die antieke stembiljetten. Verbeter a.u.b. met spoed de stemcomputers!!!!!!!!!!!!!!
- Ik hoop dat deze lijst met antwoorden wel bij u komt, en niet als de vorige ergens onderweg van de rails af raakt. Met vriendelijke groet en succes bij het verwerken van alle vragenlijsten Geertje.
- Stemmen in een stembureau naar keuze binnen de gemeente waar een kiezer woont heeft voor een ieder alleen maar voordelen. De nieuwe en grotere stempas met meer ruimte voor uitleg werpt daarnaast ook z'n vruchten af! Ook werkt de controle d.m.v. het RIS beter dan de vermeldingscontrole in het kiesregister die tot voorheen uitgeoefend moest worden.
- het verplicht identificeren heeft geen [problemen opgeleverd. Er was geen enkele kiezer die zich niet kon legitimeren.
- Persoonlijk heb ik de mening dat er met het experiment en dan met name de administratieve rompslomp erom heen (de verbalen) een te grote aanslag vormen op het stembureau. De identificatieplicht alleen is een prima initiatief. Vervolgens dient gewoon overgegaan te worden tot het tellen van de uitgebrachte stemmen. Indien men van zins is om in Amsterdam in maart bij de dubbele verkiezingen (gemeenteraad en stadsdeelraad) voorzie ik ernstige problemen bij het bekend maken van de geldige stemmen per partij. Ik wil hier graag wel eens over van gedachten wisselen.
- voor sommige mensen was het nog niet helemaal duidelijk dat ze in ieder stemlokaal mochten stemmen.
- nee
- ja dat 1persoon in het stem hokje toegestaan is en geen kinderen bij mochten het laatste gaf toch wat commentaar ,ik maak uit dat ik mijn kinderen laat doen dat hoort bij de opvoeding kind 11 jaar moest leren stemmen. Dit hadden wij niet toegestaan reactie stembiljet werd verscheurd helft instembus en andere op bureau en een kwaad persoon
- Rotterdamse stembureauleden kregen in voorgaande jaren enkele weken vóór de verkiezingsdag, behalve een handleiding, ook een uittreksel van de toepasselijke wettelijke regelingen toegestuurd. Dit jaar ontbrak zo'n uittreksel. Het lijkt me raadzaam om in de toekomst weer vooraf zo'n uittreksel toe te sturen; daarmee kunnen de stembureauleden die dat willen zich beter voorbereiden dan met alleen een handleiding.

- De identiteitsverplichting werkt vertragend, hetgeen betekent dat er in het zelfde gebied iets meer stembureaus nodig zijn om tijdens spitsuren (17.00-21.00 uur) de kiezer de gelegenheid te geven om te stemmen.
- tegen mijn persoonlijke verwachting in had vrijwel iedereen een legitimatiebewijs bij zich. Zeer positief!
- Het is niet handig dat de turflijsten aan elkaar zitten (in Amsterdam), zodat maar één persoon cq duo dit formulier in handen kan hebben. Dit veroorzaakt tijdverlies.
- Er waren wel 8 kiezers die zijn geweest zonder identiteitsbewijs. Drie zijn naar huis gegaan, de anderen hebben ter plekke iemand (partner of kind) gemachtigd.
- Het is qua controle wel wat meer werk, maar het grootste bezwaar vond ik de lange dag, erg vermoeiend.
- Door de verplichte identificatieplicht zijn er stemmen verloren gegaan van mensen die zich niet konden legitimeren en geen tijd hadden om alsnog een document te halen. Ook was er een kiezer die zijn paspoort had opgestuurd voor een visumaanvraag en daardoor niet kon stemmen
- Gaarne weer terug naar de stemcomputer
- sommige stemmers hadden moeite met de verplichte identificatie.
- Nee, in Amsterdam was dit voor ons niet de 1e keer. Ook bij vorige verkiezingen was er al deze mogelijkheid. Daarnaast werd er bij ons al langer met het rode potlood gestemd.
- Het terugdringen van dubbele bureaus op 1 locatie, dit zijn onnodig gemaakte kosten. het is overduidelijk dat op 1 locatie 1 stembureau met 5 leden meer dan genoeg is. Op 1 locatie 6 stemhokjes met 10 leden waar ongeveer 500 kiezers daadwerkelijk komen stemmen is belachelijk veel om maar niet te noemen de kosten die dit onnodig met zich meebrengen.
- Het procesverbaal is een doorgeslagen ambtelijk document geworden. De vragen werden wel 3 x gevraagd, belachelijk gewoon. De stempas en legitimatie werkten goed.
- Als men mag stemmen voor iemand onder volmacht zonder ID van die persoon dan is dit niet eerlijk ten opzichte van de andere stemmers, die zich wel moeten legitimeren.
- Onze controletijden lijken wellicht kort; daarover hebben we ons ook wat verwonderd toen we op de dag zelf op een evaluatieformulier zulke tijden invulden. Lettend op de klok konden we er samen als leden van het stembureau niet meer van maken. Alleen bij het opzoeken van buitenlandse identiteitsbewijzen in de brochure duurde het wat langer dan 30 sec. - We zijn geen IND-ambtenaren die beleidsmatig bij voorbaat uitgaan van leugenachtigheid en poging tot oplichting door asielzoekers. We werken vanuit vertrouwen zonder naïef te zijn en houden dus een alert oog op eventuele onregelmatigheden.
- Het verplicht tonen van een identificatiebewijs is niet nuttig en werd zelfs door buurtbewoners die bekend zijn bij leden van het stembureau als kwetsend ervaren. Enkel bij twijfel tonen is n.m.m. voldoende.
- eerder stoppen, zsm terug naar stemmen per computer
- JA, het proces verbaal was onnodig vreselijk ingewikkeld en langdradig. Een eenvoudige tabel voor de stempassen en een eenvoudige tabel voor de stembiljetten kan een hoop fouten en tijd schelen. Verder leek het alsof de aparte lijsten als bijlage bij het proces verbaal zaten waardoor het eindblad met handtekeningen gemakkelijk over het hoofd wordt gezien.
- Het is te overwegen om het stembureau door 2 teams te bemannen(vrouwen) 16 a 17 uur is voor 4 mensen te veel

- veel te veel regeltjes, veel te veel lijstjes bijhouden.
- Het handmatige stemmen is een enorme achteruitgang, en dat in deze tijd!! Volgens mij is de foutkans ook heel groot bij het handmatige stemmen en tellen!!
- Ja, mensen zonder geboortedatum wat doe je daarmee en ten tweede mensen met een andere naam op de stemkaart rest van de gegevens inclusief foto komen wel overeen
- De cursus mocht uitgebreider.
- er waren veel mensen die het niet eens waren met de legitimatieplicht. Vooral bij het verlopen van een identiteitsbewijs ontstond vaak discussie. "hoezo niet goed ik ben nog steeds mevrouw Jansen ondanks dat mijn paspoort is verlopen" veel van dit soort opmerkingen gehad waardoor ook een aantal mensen niet hebben gestemd.
- De brochure geldige identiteitsdocumenten kregen we pas bij de verkiezingsmaterialen. Dit houdt in dat we ze pas een kwartier voor de verkiezingsaanvang konden bekijken. Ze hadden bij het materiaal moeten zitten dat we een aantal dagen tevoren thuis gestuurd hebben gekregen.
- De telling na de verkiezingen ging prima alleen de papierwinkel die eraan vast zit is veel te veel te ingewikkeld en al helemaal niet duidelijk en soms erg overbodig koste meer tijd dan het tellen wat toch het belangrijkste is dus waarom zoveel paperassen waar je niet uit komt
- Als privé-persoon blijf ik ernstig moeite houden met de steeds verdergaande identificatieplicht.